

AZ UTOLSÓ A SZOLGÁLAT

A rendőrség hőseinek történetei

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

AZ UTOLSÓ SZOLGÁLAT
A RENDŐRSÉG HŐSEINEK TÖRTÉNETEI

AZ UTOLSÓ SZOLGÁLAT

A rendőrség hőseinek
története

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2025

Szerkesztő: Rizmann Anikó Krisztina

Szakmai lektor: Csák Zsolt

Szerzők:

Balaicz András	Juhász Ágnes Orsolya
Bárány Zoltán	Kisgergely Zoltán
Bódis Gábor	Kiss Árpád
Fürcht Pál Zsolt	Polyák Zsolt
Gyöngy Marianna	Tőreki Attila
Illés Zsolt	Uhrin Tamás

A könyv a Nemzeti Védelmi Szolgálat és a Ludovika
Egyetemi Kiadó együttműködésében jött létre.

Kiadja a Nemzeti Közszerológati Egyetem Ludovika
Egyetemi Kiadó

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu · ludovika.hu

Felelős szerkesztő: Inzsöl Kata

Olvasószerkesztő: Szabó Ilse

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

Korrektor: Bujdosó Hajnalka

Nyomdai kivitelezés: Prime Rate Zrt.

Felelős vezető: dr. Tomcsányi Péter

DOI: <https://doi.org/10.36250/01261>

ISBN 978-963-653-221-5 (nyomtatott)

ISBN 978-963-653-222-2 (ePDF)

© A szerzők, 2025

© A kiadó, 2025

Minden jog védve.

TARTALOM

<i>Előszó</i>	7
Ösz Zsigmond	9
Máté András	35
Kiss Tamás	55
Borsos József	71
Borbély Zoltán	89
Radovic Dusan	111
Kenéz Imre	139
Pálvölgyi Péter	157
Baumann Péter	171
Kónya Gábor Lajos	199
<i>A portrék forrása</i>	217
<i>A kötet szerzői</i>	219

ELŐSZÓ

Emléktáblák őrzik a szolgálat során életüket vesztett munkatársaink nevét. Hősi halottaink a rendőrség különböző területein, más életpályán, de feltétel nélkül teljesítették kötelességüket.

Kevesen vagyunk, és egyre kevesebben lesznek azok, akik ismerik, hogy kik és milyen események vannak a márványba vésett nevek mögött. Ez a könyv az emlékek ápolásával azt a célt szolgálja, hogy a történetek ne menjenek feledésbe, hiszen mindannyian általuk élünk tovább.

Tragédiáik a múltunk súlyos bűnügyei, amelyek rámutatnak, hogy a hivatásunkat milyen veszélyek kísérik. Hiszen bármennyire is átalakul a bűnözés szerkezete, és bármennyire is jelen vagyunk ma már a kibertérben, a terepen történő intézkedések kiélezett helyzetekben mindig elkerülhetetlenek lesznek.

Egykori kollégáinknak akkor és ott a rendőri esküjük szerint kellett a törvényes rendet megvédeniük. Az életüket adták, és ennél nagyobb áldozat nem létezik.

Mindezt a mai és az új generációknak is ismerniük kell, ezért szívből ajánlom a könyvet a rendőrség munkatársai és más közszolgálatot teljesítők mellett mindenkinek.

*Tomin Szilvia r. vezérőrnagy
főigazgató
Nemzeti Védelmi Szolgálat*

*„A hősöknek nem jár a boldog befejezés.
Az ő sorsuk, hogy másoknak hozzák el azt.”*

Stephanie Garber

ŐSZ ZSIGMOND

rendőr alhadnagy
1946–1991

Szolgálati feladatként fegyveres pénzkísérést hajtott végre a Győri Vízmű és Fürdő Vállalatnál. A civil ruhás rendőrre a vízmű központi épületében lesben várakozó elkövető lőtt, majd tűzharc alakult ki közöttük, amelyben az alhadnagy életveszélyesen megsérült. Ősz Zsigmond életéért sokáig küzdöttek az orvosok, azonban a kórházba szállítását követően két hét múlva elhunyt.

BEVEZETÉS

„Apám vékony, de jó fizikumú, erős, szikár férfi volt. Nagyon odafigyelt az alakjára. Emlékszem, hogy 67 kiló volt az átlagos súlya, és ha egy kicsi pluszt felszedett, azonnal elkezdett otthon fekvőtámaszokat nyomni, súlyozni, hogy leadja a felesleget. A család közösen nézte a tévét, eközben apám edzett.

Szerette a rendet, de ezt nemcsak elvárta tőlünk, hanem ő maga is házias volt, és kivette a részét a házimunkából, a tárcsás mosógéppel rendszeresen kimosott, rendet rakott.

Annak ellenére, hogy tudott szigorú is lenni, nagyon kedves volt hozzám és a testvéreimhez. Jó humora volt, sokat bolondozott velünk. Azt a kis időt, ami a munkája és a másodállása mellett maradt, velünk töltötte. Csupán egy hobbija volt, néha eljárt horgászni a nevelőapjával. Ezt a »szenvedélyét« a testvérem, Zsigu örökölte, őhöz kérték a horgászbotjai is.”¹

A 37 éves, 185 centiméter magas, rövid hajú, szikár testalkatú, börtönviselt férfi 1991 tavaszán Páltól megtudott egy nagyon reménykeltő „tippet” arról, hogy a Győri Vízmű Vállalat pénzügyei hogyan történnek. Pali régi ismerőse volt, még a börtönéveiből. Az infó szerint havonta egyszer, fizetésnapon tízmillió forint körüli összeget szállítanak a bankból a vízmű-vállalat központjába, mindig ugyanakkor, reggel nyolc és fél kilenc között.

1991. május elején a férfi ellopott egy sárga színű 1500-as Ladát, annak tetőcsomagtartóját leszerelte, és az ülések huzatait is kidobta. Ezt követően az élettársa nevében lévő Audi 100-assal utazva, Istvánnal, aki több korábbi bűncselekményhez nyújtott

¹ Ósz Ágnes visszaemlékezése 2024-ben.

már neki segítséget, lehajtottak Kecskemétre. Ott egy mozi előtt parkoló Wartburgról István szakszerűen leszerelte a rendszám-táblákat. A férfi még aznap lecserélte a sárga Lada rendszámait a Wartburgéra, az eredetiket pedig a Dunába dobta, és a kocsival leparkolt a Bp. XIII. kerületi Dráva utcai lakótelepen. Többször átállt a kocsival, hogy ne legyen feltűnő az egy helyben parkolás.

1991. május hónapban gyenge minőségű, hosszú, göndör parókát, egy álbajuszt, bajuszragasztót és napszemüveget vett.

Június elején személyesen is felderítette a Győri Vízmű Vállalat környékét, de a vízmű épületébe nem ment be, és a pénzszállítást sem figyelte meg előzetesen. Az ismeretlen részletek miatt felkészült a rögtönzésre.

A terepszemlét követően végleg elhatározta, hogy megcsinálja a Vízmű-balhét. Be akarta venni a rablásba Lacit, az állandó bűntársát is, akivel korábban dohányelosztókat fosztottak ki, de Laci ezt visszautasította. Emiatt úgy döntött, egyedül szerzi meg a zsákmányt. Elkérte a korábban Ausztriában közösen vásárolt és Laci seregélyesi házában rejtegetett 9 mm-es Parabellum típusú, Zbrojovka gyártmányú csehszlovák pisztolyt, 30 db Luger lőszert és 2 db tárat.

Június elején a Bp. II. kerületi Széchenyi Hitelbankban kibérelt egy széfet.

Június 7-én István – aki a rendszám megszerzésében segített – levitte Győrbe a sárga Ladát, miközben az Audi 100-assal a férfi kísérte őt. István leparkolta a kocsit egy győri lakótelepen.

„Többéves gyakorlat már, hogy vállalatok, intézmények, vagy egyéb gazdálkodó szervek részére eseti jelleggel, szabadidőből önként vállalva, pénzszállítást vagy pénzörzési feladatokat látnak el a közrendvédelmi osztály beosztottjai. Ilyenkor az egy- vagy kétórás feladat végrehajtására a rendőreink a közvetlen parancsnok

engedélyével eseti szerződéseket kötnek. A szolgáltatást minden esetben civil ruhában, a szolgálati vagy önvédelmi fegyvereikkel látják el.”²

„Korábban a szüleim mindketten a győri Graboplast gyárban dolgoztak. Ezt a helyiek csak Gráb-gyárnak hívták. Linóleumot és műbőr termékeket készítettek. Például nyugati autókhoz műbőr üléskárpitot, amit exportáltak. Akkoriban apám és anyám is ott dolgozott, ott is ismerkedtek meg, majd házasodtak össze. Azután megszülettünk mi, ’73-ban én, ’76-ban Tomi, ’83-ban Zsigu. A szüleim keményen dolgoztak három műszakban, azután mindketten váltottak. Anyám dadus lett egy óvodában, apám pedig a rendőrséghez jelentkezett.

1992-ben lett volna a 15 éves szolgálati jubileuma. Emlékszem, hogy már nagyon várta ezt, többször beszélt róla, így valamikor 1977-ben szerelhetett fel, úgy 30 éves kora körül. Mivel akkor még mindössze négyéves voltam, számomra apám mindig rendőr volt, én csak úgy emlékszem rá.

Apám majdnem mindig dolgozott, ha nem a rendőrségen, akkor másodállásban. Kicsi gyerek voltam, amikor a családuknk új – szövetkezeti – lakásba költözött. Ezt sokáig fizetni kellett, így apám még vagonot rakodni is elment a pihenőidejében. Hasonló másodállás volt a fegyveres pénzkísérés a Vízműnél, amit rendszeresen vállalt. Ezt akkoriban rendőrök végezték.”³

² Részlet Tuka Tamás r. ezredes, a Győri Rendőrkapitányság vezetőjének 1991. 06. 14-i jelentéséből, GY.-M.-S. MRFK Bűnüldözési Osztály 75/1991. bü. sz. nyomozati iratok.

³ Ősz Ágnes visszaemlékezése 2024-ben.

„Tegnap délelőtt nyolc óra tizenkét perckor szirénázva vonultak ki a mentők a Győr és Környéke Vízmű és Fürdő Vállalat Országút utcai központjához. A bejelentés szerint fegyveres rablás történt, egy embert megölttek. [...]

A mentők, gyors életmentő segítségnyújtás után már vitték is az esemény két sérültjét: Ősz Zsigmond rendőr főtörzsőrmestert és Hollós János portást, pénzkísérőt. Mindketten sok vért vesztek. [...]

A támadó feltehetően a kádfürdő bejáratán jutott be az épületbe, onnan az alagsori gépház labirintusán keresztül közelítette meg a vállalati központ bejáratát. Ez már önmagában némi helyismeretre utal. A rabló(k)nak tudnia(niuk) kellett, hogy a fizetés 12-én lesz, sőt talán azt is, hogy 10 milliós zsákmányra számíthatnak.

A vízmű dolgozói valószínűleg csak a rendőr szolgálati fegyverének a dörrenéseit hallották meg, mert a telefonkezelő hölgy állítja, hogy a támadónak hosszúcsövű (valószínűleg hangtompítós) pisztolya volt és csak valamiféle »pattogást« lehetett hallani, amikor lőtt. [...]

Kérik azokat, akik [...] bármilyen, az esettel összefüggésbe hozható információt tudnak adni, jelentsék azt (akár név nélkül is) a 17-800-as számú üzenetrögzítő telefonon, a nap bármely szakában. [...]

A két súlyos sebesült életéért a megyei kórház baleseti sebészetén küzdenek. A főtörzsőrmester állapota válságos, közvetlen életveszélyben van. [...] Rengeteg vért veszített, az operációhoz 13 óráig 20 palackkal használtak el.”⁴

⁴ CSUDAI Endre (1991): Véres rablás fényes nappal. *Kisalföld*, 1991. június 13. 1–2.

ELŐKÉSZÜLETEK

A férfi június 12-én hajnalban betárazta a pisztoly mindkét tárát oly módon, hogy minden egyes löszert külön letörölt, és kesztyűben tette be a tárba. Egy Sólyom László nevű személyre szóló hamis okmányok voltak nála, saját iratot nem vitt magával. Parókát, álbajuszt, a bajuszragasztót és a szemüveget magához vette. A fegyvert csőre töltve a nadrágja derékszájába tette, fegyvertokat nem használt.

Az előkészületek után hajnalban Budapestről elindult Győrbe az Audival. Reggel fél hétre érkezett meg a Győri Vízmű Vállalat környékére, és a közeli Olajgyár melletti belső utcában leparkolt. Felvette a parókát és a napszemüveget, felragasztotta az álbajuszt. Kiszállt a gépkocsiból, és felfegyverkezve, külsejét álcázva gyalog indult arra a közeli helyre, ahová István a lopott sárga Ladát leparkolta. Az autó a megbeszélt helyen volt. Csupán megnézte a kocsit, nem szállt be, és elsetált a vízmű vállalat fürdő felőli bejáratához. Ott fel-alá sétálgatva figyelni kezdte annak környezetét, különösen az ottani mozgást.

7 óra körül megérkezett a Vízműhöz Ősz Zsigmond rendőr, aki az aznapi pénzszállításhoz jött fegyveres pénzkísérőként. Sárga színű zakót viselt, hogy az övének jobb oldalára befűzött fegyvertokat és a benne lévő P63-as típusú szolgálati pisztolyt elrejtse. A fegyvert a Győri Rendőrkapitányságon vette fel az érkezés előtt. A zsebében betöltött póttárat tartott, így a pisztolyban lévővel együtt összesen 14 löszert volt nála. Bement a főbejáraton, és a szolgálatban lévő portást, Garai Sándort köszöntötte. A két férfi kb. fél órát beszélgetett, miközben a rendőr a pénzszállítás megkezdésére várakozott. Fél nyolc után megérkezett Tarnay Zsigmondné pénztáros, aki magával hozta a szállításhoz szükséges négy táskát.

7 óra 50 perc körül a személyszállításra szolgáló, homokszínű Barkas gördült az épület elé, amelyet Török László hivatásos

sofőr vezetett. Az autóban utazott Hollós János portás is, aki a szabadnapos rendészt helyettesítette. Miután az autó leállt, Tarnay Zsigmondné és Ősz Zsigmond beszálltak a Barkasba. Magukkal vittek négy táskát. Elindultak a vízmű dolgozóinak a fizetéséért.

A férfi végignézte azt, ahogy a Barkas elkanyarodott a város felé, majd elindult a sárga Ladáért, amely mindössze pár száz méterre parkolt. Felvett egy, külön erre a zsebébe készített autóskesztyűt, beült a kocsiba, és odahajtott a vízmű elé. A Ladával úgy fordult, hogy a vízműre vezető utcából azonnal tudjon indulni.

Dezodorral lefújta a gázpedált, a kormányt, a váltókart, az üléseket, valamint a kesztyűt. A gépkocsi bal oldali első és hátsó ablakait letekerte. A kocsikulcsot a gyújtáskapcsolóban hagyta, majd kiszállt, és az utcán állva figyelte a vízmű bejáratát. Az autóskesztyűt levette és zsebre tette, majd a bal kezére egy másik kesztyűt húzott, és ezt a kezét a dzsekije zsebébe dugta.

8 óra körüli időben a vízmű főépületével szemben, az utca másik oldalán lévő irodaépületben gépiróként dolgozó Kocsis Józsefné észrevette a gyanúsán fel-alá sétálgató férfit. Meg is jegyezte a kollégáinak, hogy milyen jó lehet most kint az utcán sétálgatni. Azonban különösebb jelentőséget nem tulajdonított az esetnek.

„Ezt a napot is megértük. Rettegve vártuk, de eljött. Jószerivel felszólítás nélkül lőtt a rabló, s a kilencmilliméteres golyó pusztító erővel vágódott a pénzt őrzők testébe. Tartok tőle, hogy a félelem birodalmának újabb határvökvét hagytuk magunk mögött. [...]

Jack London írja dermesztő alaszakai történeteinek egyikében, hogy az északi emberek menten lelőtték azt a szánhúzó kutyát, amelyik egyszer is belemart gazdájába. Az ilyen veszedelmes,

fékezhetetlen vadállattá válik, mert tudja, hogy képes arra, ami mindaddig elképzelhetetlennek tűnt. Felülkerekedhet. S amelyik kutya ezt az érzést ismeri, aligha elégszik meg mással.”⁵

„Apám tizenkettő-huszonegy-tizenkettő-negvennyolcas munkarendben URH-s járőrként dolgozott a Győri Rendőrkapitányságon. Nagyon szerette a munkáját, és mindig büszkén viselte az egyenruhát. A nyári viselet, a fehér ing és fehér sapka kombinációt kedvelte a leginkább. A társa éveken keresztül Cseszregi Karcsi bácsi volt.

A kollégái is szerették és tisztelték őt, a munkáját elismerték, többször részesült jutalomban. Különösen arra volt büszke, hogy a »Kiváló Rendőr« kitüntetés is megkapta. Az is jelzi, hogy meg volt becsülve a testületnél, hogy ő és Cseszregi Karcsi bácsi kapták meg először Győrben az új Golfokat. A rendőrök között nagy presztízse volt annak, hogy ezeket az autókat ki vezethette.

Szeretett és tudott is löni. Volt, hogy hazavitte a lölapot, és büszkén mutatta nekünk, hogy milyen pontosan lőtt a kötelező lövészen.

Akkoriban minden rendőrnek volt egy körzete, ahol esténként a rendőri felügyelet alá helyezett személyeket ellenőrizte. Apámnak az Újváros jutott, ami egy elég kemény városrésznek számított, a lakosok egy jelentős része büntetett volt. Mivel nagyon határozottan és korrekten intézkedett, az ottaniak is tisztelték őt. A temetésre is nagyon sok újvárosi eljött. Pedig ott szegény emberek laktak, akiknek négy kilométert kellett ahhoz gyalogolni, hogy eljussanak a temetőhöz.”⁶

⁵ ILLISZ L. László (1991): A Félelem határkövei. *Mai nap*, 1991. június 13. 9.

⁶ Ősz Ágnes visszaemlékezése 2024-ben.

„Túljutott az életveszélyen a győri kórház intenzív osztályán Ősz Zsigmond rendőr főtörzsőrmester, akit szerdán reggel a helyi vízmű dolgozóinak fizetését elrabló gengszter lőtt le.”⁷

TÁMADÁS

A bankban Tarnay Zsigmondné felvett 10 millió 387 ezer 800 forintot, amelyből 9 millió 500 ezer forint papírpénzt az egyik táskába, 870 ezer forint papírpénzt a másikba tett. A harmadik táskába került a 17 800 forint értékű fém váltópénz. A negyedik táská üres maradt.

A pénzkísérők visszaindultak, és 8 óra 10 perc körüli időben a pénzszállító Barkas befordult a sarkon, majd beállt a vízmű főbejárata elé. A férfi megvárta, amíg a gépkocsiból Tarnayné, Hollós János és Ősz Zsigmond kiszállnak, és ezt követően elindult a vízmű főbejárata felé. Időközben Garai Sándor portás is elindult az épületből, hogy fogadja a pénzkísérőket.

A férfi elsietett Ősz Zsigmondék mellett, de a lépcső tetején álló portás észrevette, és megkérdezte tőle, hogy kit keres. Erre válaszolva határozott léptekkel haladva közölte, hogy ismeri a járást, a pénzügyre megy, és továbbment. Elhaladt a bejárattól jobbra lévő üres portásfülke mellett, majd a hallból nyíló, jobbra eső lépcsőn félemeletnyit felment, a lépcsőfordulóban megállt, és kesztyűt húzott a jobb kezére is.

Tarnay Zsigmondné, Hollós János és Ősz Zsigmond a táskákat a kezükbe vették, és elindultak azokkal a vízmű épületébe. Amikor a férfi meghallotta a pénzkísérők beszédfoszlányait, elővette a csőre töltött fegyvert, pár lépcsőfokot lejjebb ment, és megállt.

⁷ Hírek (1991). *Pesti Hírlap*, 1991. június 14. 16.

Ezzel egy időben értek a lépcsőfordulóhoz a pénzszállítók. Elöl haladt Hollós János, aki a kb. 8 kilogramm tömegű aprópénzzel teli táskát cipelte, mögötte a pénztáros hölgy, Tarnay Zsigmondné és kissé lemaradva Ősz Zsigmond, akit a rabló akkor éppen nem látott. A férfi fegyverrel a kezében kiabálva felszólította a portást és a pénztárosnőt, hogy a pénzt dobják le, a kezeiket emeljék fel.

A két személy a felszólításra megtorpant. Hollós János először azt hitte, hogy valaki megtréfálja őt, de amikor rájött, hogy tényleg ki akarják rabolni, a kezében lévő – aprópénzzel teli – nehéz táskát hirtelen mozdulattal felemelte, és a fegyveres férfi felé dobta.

A felszólítással egyszerre ért a telefonközpont ajtajához az Ősz Zsigmond után sétáló Garai Sándor. A portás az eseményektől megijedt, és a telefonközpont helyiségébe menekült.

„Továbbra is nagy erővel folyik a nyomozás – nyilatkozta munkatársunk kérdésére Illés Imre őrnagy, a szerdai fegyveres rablás fejleményeiről. A Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság helyettes vezetője elmondta, hogy a lakosságtól sok bejelentés érkezik, köszönet érte. Érezhető az állampolgárok jószándéka, hogy súlyos bűntény földerítésében segítséget nyújtsanak. [...] Tegnap késő délután dr. Németh Gyula, a Győr és Környéke Vízmű és Fürdő Vállalat jogi és igazgatási osztály-vezetője személyesen kereste fel szerkesztőségünket. Elmondta, hogy a vállalat kétszázezer forint jutalmat ajánlott fel annak, aki a rablótámadó nyomára vezeti a rendőrséget.”^s

^s Kétszázezer forint a nyomravezetőnek (1991). *Kisalföld*, 1991. június 15. 1.

„Ősz Zsigmond [...] r. ftörm. 1977. április 19-e óta teljesít rendőri szolgálatot. Nős, három gyermeke van. Állományba kerülése óta a Győri Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának a beosztottja. 1979. november 1-ig az Őr-Járőr Alosztályon járőrként, majd járőr-gépkocsivezetőként teljesít szolgálatot.

Ősz r. ftörm. a rendőri szolgálatot hivatásszeretettel végzi, a legjobban felkészült járőrök közé tartozik. Határozott, kemény fellépésű rendőr. Munkája elismeréseként egy esetben részesült soron kívüli kitüntetésben, 1988-ban pedig »Kiváló Rendőr« jelvénnnyel tüntették ki. Az eredményes munka elismeréseként 10 esetben részesült dicséretben és pénzjutalomban. Munkában való helytállását, a feladatok szakszerű és eredményes végrehajtását jól példázza, hogy 1990. évben három, 1991. évben ezidáig két esetben részesült dicséretben és pénzjutalomban.

Fegyvelmezett szolgálat ellátására utal az is, hogy a 14 éves szolgálati ideje alatt fenýtve nem volt. Azok közé a rendőrök közé tartozik, akik a túlmunkát is szívesen vállalják.”⁹

VÉGZETES TŰZHARC

A férfi Hollós János mozdulatát támadásként értékelte, és azonnal tüzet nyitott. Az egy lépésről leadott lövés mellkason találta a portást. A lövedék bemeneti nyílása a szegycsont jobb oldalán az I. borda magasságában, a kimeneti nyílása a mellkas hátsó és oldalsó felszínének határán keletkezett, a lapockacsúcs magassága alatt, a hátsó hónaljvonalban volt a III. borda magasságában. A sérüléshez jobb oldali mellüregi vérömleny társult, nagyfokú vérvesztés következett be, de a tüdő nem sérült. Hollós János azonnal elterült a padlón, és felkiáltott, hogy meglőtték.

⁹ Részlet Tuka Tamás r. ezredes, a Győri Rendőrkapitányság vezetőjének 1991. 06. 14-i jelentéséből, GY.-M.-S. MRFK Bűnüldözési Osztály 75/1991.bü. sz. nyomozati iratok.

Az események hatására a pénztárosnő sokkot kapott. A kezében lévő mindkét táskát ledobta maga mellé, és sikoltozva elfutott. A Tarnay Zsigmondné mögött álló Ősz Zsigmond azonban nem veszítette el a lélekjelenlétét. Amikor a fegyveres férfit észrevette, a bal kezében lévő táskát ledobta a földre, majd a zakóját egy gyors határozott mozdulattal félrecsapva jobb kezével előrántotta a pisztolyát, azt követően azonnal csőre töltötte és kibiztosította. A támadó ekkor ismét elsütötte a már egyébként is lőkész és lőirányba tartott fegyverét, és több lövést adott le Ősz Zsigmondra.

Egy lövés el is találta a rendőrt. A lövedék balról, előlről, kissé jobbra és hátrafelé haladó irányban érte a testét. A gyomorszáj környékén hatolt be a hasüregbe, ott először áthatolt a máj jobb lebenyén, majd abból kilépve csaknem teljesen széttronsolta a jobb vesét, végül annak magasságában távozott. A lövés iránya alapján Ősz Zsigmond a felsőtestét félig elfordítva, kissé előre görnyedve – lövészállásban – érte a találat, éppen csőre töltött fegyverét emelte lövésre. A létfontosságú szerveket ért találat hatalmas fájdalmat okozott a rendőrnek.

Gyakorlatilag egy rövid, de intenzív tűzharc alakult ki a rabló és a sérült rendőr között. A férfi összesen öt lövést adott le a rendőrre. Ősz Zsigmond az öt ért súlyos találat miatt már nem tudott pontos lövéseket leadni, azonban elhátrált a portásfülkéig, és közben folyamatosan tüzelt az ellenfele irányába. A támadó fedezékbe vonult Ősz Zsigmond lövései elől, és pánikolva vaktában tüzelt, mivel egyáltalán nem számított ellenállásra. A rendőr időközben kiürítette a PA–63-as pisztolyának hetes tárját, és a férfi is abbahagyta a tüzelést, mert a fegyverében a lőszer megakadt.

Mivel a férfi lényegében csapdába esett az épületben, és még a zsákmány sem volt nála, elkeseredett lépésre szánta el magát. Észrevette, hogy Ősz Zsigmondnak kifogyott a lőszere, ezért válogatott szidalmak mellett, kezében az elakadt fegyverrel rárontott a súlyosan sérült rendőrre, és belökte őt a portásfülkébe.

Ősz Zsigmond a támadó lökésétől hanyatt esett, és fekvő helyzetbe került. Dulakodni kezdtek, Ősz Zsigmond a kezével védte magát a férfi lefelé tartó, pisztoly agyával mért ütéseivel szemben, miközben a lábaival a támadója lábát rugdosta. A férfi megütötte a pisztoly agyával Ősz Zsigmond fejét, és többször bele is rúgott a testébe, illetve megtaposta azt. A pisztoly markolatával leadott ütés egy kb. 7 cm hosszú, csontig hatoló mélységű sebet okozott Ősz Zsigmond fejének bal oldalán. A rabló nagy erejű rúgásai és taposásai megrepesztették Ősz Zsigmond másik – bal oldali – veséjét.

„A pénzszállítás sérültjeit betegágyuknál látogatta meg Kolozsváry Ernő, Győr polgármestere, jobbulást kívánt nekik. Ezt követően tegnap délután átadta a polgármesteri hivatal anyagi támogatását a két sérült hozzátartozóinak: az Ősz és a Hollós család 25-25 ezer forintot kapott.

Tuka Tamás, Győr rendőrkapitánya Kolozsváry Ernőnek tolmácsolta a kapitányság személyi állományának köszönetét, [...] Dr. Bélyi László megyei főkapitány jutalomban és rendkívüli segélyben részesítette a pénzszállítmány védelmekor megsebesült Ősz Zsigmondot. A jutalmat és segélyt tegnap a lakásában adta át a főtörzsőrmester feleségének.”¹⁰

VÉR ÉS ERŐ

A dulakodás közben a támadó megpróbálta elvenni a rendőr fegyverét, de nem sikerült, azt Ősz Zsigmond szorosan tartotta. A súlyos sérülések és a fizikai bántalmazás nem törte meg Ősz Zsigmondot, és amikor a támadó a kezében lévő fegyvert akarta

¹⁰ Támogatás a két családnak (1991). *Kisalföld*, 1991. június 19. 1.

megszerezni, végig ellenállt. Végül a férfi felhagyott a rendőr ütlegetésével, és a pisztoly megszerzésére sem törekedett, mert ráeszmélt, hogy fogy az ideje, menekülnie kellett.

A rabló kirohant a portásfülkéből az előtérbe, és a hozzá legközelebb eső két táskát magához vette. A tűzharc és a dulakodás miatt nem volt ideje arra, hogy azok tartalmát megnézzze. Az egyiket a bal hóna alá tette, a másikat pedig a bal kezébe, és a jobb kezében fegyvert tartva kirohant az épületből.

Az épületből kirohánva a táskákat a nyitva hagyott ablakon keresztül a sárga Lada hátsó ülésére, míg a fennakadt fegyvert a jobb első ülésre dobta, és beült.

Időközben Ősz Zsigmond felállt, kiment a főbejárat előtti lépcső tetejéhez, a tartalék tárat a pisztolyába helyezte, csőre töltött, és három lövést leadott a férfi irányába, aki éppen akkor hajtott el nagy sebességgel. Ősz Zsigmond lövései célt tévesztettek.

„A rabló még nem került kézre, ám az ügy máris sok tanulsággal szolgált – mondta Préts Sándor százados, a győri rendőrkapitányság közbiztonsági osztályának vezetője. Ősz Zsigmond mesterlövész hírében áll a rendőrök között. A fegyverhasználati jogaikat szabályozó 1963-as rendelet alapján azonban édes mindegy, hogy milyen lövész a rendőr, hiszen az előírások szerint előbb a körülményeket is mérlegelve, szóban kell figyelmeztetnie a támadót, olyan elszánt rabló esetében is, amilyennel Ősz Zsigmond találkozott.

– Ennyi rablótámadás után mélyen elgondolkodtató – mondja dr. Szabó József megyei főkapitány-helyettes –, hogy a pénzszállítmányok őrzését és kíséretét gyakorlatilag csak a szokásjog szabályozza. A vállalatok telefonon beszélnek, hogy kellene nekik egy rendőr, aki ráér és vállalja négy-ötszáz forintért az alkalmi

munkát, ők adnak mellé egy vállalati, jobbára nyugdíjas korú embert. Ezek után azonban nagyobb értékű pénzszállítmányt legkevesebb két fegyveres rendőrnek kell kísérnie, akik magára a szállításra nem foghatók be. Ősz Zsigmond is részben azért került hátrányos helyzetbe, mert két kezében egy-egy pénzes táskát cipelt, s csak azok ledobása után nyúlhatott fegyveréhez.”¹¹

„Ősz Zsigmonddal közeli kollégák voltunk a Győri Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-, Járőr Alosztályán. 1987-től úgymond állandó társak lettünk, mindketten gépkocsizó, azaz URH-s járőrként teljesítettünk szolgálatot. Ha együtt osztottak szolgálatba, az életkorom – Zsigmondtól 4 évvel idősebb voltam – és a zászlósi rendfokozatom miatt a járőrvezetői posztot én töltöttem be. Ő mindig követte az utasításokat, és az intézkedéseket jog- és szakszerűen hajtotta végre. Nagyon szorgalmas volt a munkája során, teljes mértékben a szolgálatra koncentrált.

Zsigmond megjelenése mindig kifogástalan, pedáns volt. Kifejezetten figyelt arra, hogy a környezete rendezett, az egyenruhája pedig rendben legyen. Minden esetben vállalta a szolgálattal járó veszélyt. Néha kissé többet is, mint kellett volna, egy kicsit talán forrófejű volt.

Zsigmond a rendőri szakmát nagyon szerette, büszke volt arra, hogy ezt a hivatást választotta. Kiválóan lőtt, mindig is mesterlövész szeretett volna lenni.

Magánemberként is tartottuk a kapcsolatot, többször voltunk egymásnál vendégségben. Családcentrikus embernek ismerem meg őt, a feleségével nagyon jó házasságban éltek. A lányát

¹¹ PETHŐ (1991): Pisztoly helyett pénzt cipelt a rendőr. *Mai nap*, 1991. június 19. 2.4.

és a két fiát tisztességesen és jólétben szeretne volna felnevelni, ezért másodállást vállalt. Az egyik ilyen munkája a pénzkísérés volt, de akkoriban, amikor együtt szolgáltunk, gyakran vállalt lakásfestést is.

A rablás napján éppen szolgálatban voltam, azt a feladatot kaptuk a kollegámmal, hogy Györszentivánon járőrözzünk. Reggel 8 óra után a győri vízműhöz hívtak bennünket fegyveres rablás elkövetése miatt. Ahogy a vízmű épületébe értem, sebesülten találtam Ősz Zsigmondot, sok vért vesztett, de még eszméleténél volt. Sikerült elmondania, hogy a pénzkísérés alatt megtámadták, és az egyik rabló lelőtte őt. Határozottan állította, hogy sikerült neki is meglőnie a támadóját.

Akkoriban a fegyveres rablótámadás foglalkoztatta az egész várost, amikor pedig meghalt Zsigmond, mindenki őt gyászolta. Úgy emlékszem, a nyomozás során megállapították, hogy a vízmű takarítónője adta a tippet a rablás elkövetőinek: mikor és mennyi pénz lesz a vízmű kasszájában.”¹²

„Elhunyt a vízmű vállalat győri központjában június 12-én történt fegyveres rablótámadás egyik sérültje, a pénzszállítmányt kísérő Ősz Zsigmond, a Győri Rendőrkapitányság munkatársa. Az emberek nap mint nap aggódva figyelték a főtörzsőrmester életéért küszködő orvosok erőfeszítéseit. Ám a súlyos sérülésekkel nem bírt az emberi szervezet. Már a támadás különös kegyetlensége is felkavarta a közvéleményt. [...] Szerkesztőségi leveleink, olvasóink telefonhívásai igazolják, hogy az eddignél keményebb bűnüldözést, szigorúbb büntetés-végrehajtást vár a lakosság. [...] Szerkesztőségünk ezúton is szeretné kifejezésre juttatni azonosulását a kötelességét teljesítő rendőr sorsát mély

¹² Cseszregi Károly ny. r. főtörzszászlós visszaemlékezése.

részvétellel kísérő közvéleménnyel. A megváltoztathatatlanba beletörődve, de a következmények enyhítése végett úgy határozott a Kisalföld Kiadó Betéti Társaság vezetése, hogy az elhunyt Ősz Zsigmond gyermekei sorsának alakulását anyagi lehetőségeihez mérten segíti, ezért az árván maradt 18 éves Ágnes, 15 éves Tamás és 8 éves Zsigmond javára »Ősz Zsigmond Gyermekeiért« elnevezéssel, 200 ezer forintos tőkével nyitott alapítványt tesz.”¹³

SEGÍTSÉG

A vízmű dolgozói azonnal értesítették a rendőrséget és a mentőszolgálatot, és nekiláttak ellátni a sebesülteket, akik nagy vérvesztéseget szenvedtek. Ősz Zsigmondot és Hollós Jánost lefektették és bekötözték.

Néhány perccel a rablást követően a rendőrség és ezt követően a mentők is megérkeztek. A helyszínen ellátták a sérülteket, és kórházba szállították őket.

A beállítást követően a győri kórházban Hollós János sebét ellátták, de a portást nem volt szükséges megműteni. Ősz Zsigmond a máj és a vesék sérülései, valamint a súlyos vérvesztések miatt közvetlenül életveszélyes állapotba került. Stabilizálását követően azonnal megműtötték, a teljesen roncsolódott jobb veséjét eltávolították, a lövedéktől átlukasztott máját összevarrták, és jelentős mennyiségű vért adtak neki.

„Ősz Zsigmond rendőr főtörzsőrmestert, a június 12-i győri fegyveres rablótámadás áldozatát hősi halottá nyilvánította, és – posztumusz – rendőr alhadnaggyá léptette elő Boross Péter

¹³ Ősz Zsigmond gyermekeiért (1991). *Kisalföld*, 1991. június 29. 1.

belügyminiszter. A tragikus sorsú rendőr június 27-én hunyt el. Ősz Zsigmond temetése rendőri tiszteletadással július 5-én délután három órakor lesz a győri Köztemető régi ravatalozójában.”¹⁴

ÜVEGGYÖNGYÖK

A rablás után a férfi néhány utcával arrébb hajtott egy térre, az autót leállította. A kocsiban ülve tárat cserélt, és csőre is töltötte a fegyvert, majd azt bal oldalt a nadrágja övrészébe rejtette. Kiszállt és a két táskát kivette a hátsó ülésről. Ezt követően a park egy bokrosabb részéhez ment, és a bokor adta takarásban levette magáról a parókát, a bajuszt, és elrakta. Ezután levette a többi ruházatát, és betekerte a dzsekibe, így batyut készített az ujjakat összekötve, hogy ne essen ki semmi.

A farmerja jobb oldali, ún. kiszsebéből elővett egy kis méretű, pumpás kölnisüveget. Ebben tiszta szesz volt. Ennek segítségével a ragasztó nyomait a bajusza helyéről zsebkendővel eltávolította.

A rabló elsétált a leállított Audihoz, annak hátsó ülésén volt egy nagy méretű sporttáska színes mintázattal, amibe a két pénzszállító táskát és a dzsekit beletette. A fegyvert az övéből a jobb oldali ülésre helyezte, és egy kocsitakarító rongydarabbal letakarta. Nyugodt tempóban elindult, és a Budapestre vezető útra ment.

8 óra 25 perckor a közelben leparkolt sárga Ladát a rendőrség azonosította.

A férfi Győrt elhagyva Budapest felé haladt, amikor az M1-es autópályán kb. az 50 km-szelvényénél az Audi 100-as lerobbant. Az automata váltót rossz helyzetbe, alacsonyabb sebességbe állította, így a motor túlmelegedett, és hengerfejes lett. A férfi a kocsiból kiszállt, a sporttáskából kivette a batyuba kötött dzsekit,

¹⁴ Napi krónika (1991). *Magyar Nemzet*, 1991. július 2. 14.

és az autópálya mellett, a megállás helyénél egy töltésszerű részen, egy bokros területen elrejtette egy bokor alá, és avarral betakarta. A fegyvert az ülésről ismételten magához vette, a sporttáskát kivette a hátsó ülésről, az autót lezárta, és nekiállt stoppolni.

Pár perc stoppolást követően egy osztrák rendszámú autó állt meg. A vezetőjével angol nyelven közölte, hogy az autója lerobbant, és kérte, hogy vigye fel Budapestre. A pénzt tartalmazó sporttáskát a kocsi csomagtartójába tette.

Tatabánya előtt a városhoz vezető lehajtónál rendőri ellenőrzés folyt, minden gépjárművet megállítottak, de az osztrák rendszámú gépkocsit, amelyben az elkövető ült utasként, nem.

Az osztrák sofőr a Móricz Zsigmond körtérig vitte a rablót, aki ott kiszállva a sporttáskával a kezében tömegközlekedéssel hazament a Gárdos Mariska utcába. A férfinak ott volt alkalmja megnézni a táskák tartalmát. Az egyik üres volt, a másik mindössze 870 000 forintot tartalmazott. Itt derült ki számára, hogy a legrosszabb kombinációban vitte el a táskákat, a zsákmány túlnyomó része a Vízműnél maradt.

„Egész éjjel sírtam, nem tudtam aludni. A férjemet nem kaphatom vissza, de a hír nagy megnyugvással tölt el – mondta el lapunknak Ősz Zsigmond özvegye. – Nem is tudom igazán mit érzek legbelül, megkönnyebbülést, vagy örömet? Kimentem a temetőbe, elmondtam neki is a hírt...

Ősz Zsigmondné mindennap kijár a temetőbe férje sírjához, a sírásók már régi ismerősként köszöntik. Tegnap köré gyűltek, kérdezték: tudja-e már a nagy újságot? Tudta. Reggel egyfolytában csengett a telefon, ismerősök, rokonok, ismeretlenek kérdezték meg újra és újra: hallották-e, olvasták-e, tudnak-e róla, hogy elfogták a gyilkost?

A legkisebb gyerek, egy 11 éves kisfiú újra és újra az apjával álmodik: Jött haza rendőrruhában és nevetett rám... – mondja édesanyjának. Ősz Zsigmond, miután kisfia megszületett – mintha csak megérezett volna valamit – többször elmondta asszonyának: Ha velem valami történne, ne engedd, hogy elfelejtsen!”¹⁵

TAKARÍTÁS

A férfi a pénzt és a fegyvert egy fekete színű diplomata táskába pakolta, és a Széchenyi Hitelbankban előzetesen kibérelt széfbe tette.

A rabló még aznap rendelt egy autómentőt, és azzal elindult az autópályára, ahol is azt tapasztalta, hogy az Audi nincs azon a helyen, ahol hagyta. Az autómentőssel bementek Győrbe tanakolni, és látták, hogy ismét rendőri ellenőrzés van. Itt megkérte az ellenőrző járőrt, kérdezze meg, hogy az Audi be lett-e vontatva a győri rendőrségre. Mivel nemleges választ kapott, a férfi elment a tatabányai autópálya-rendőrségre. Ott meg is találta az Audit, amit kiadtak a részére.

Később külön visszament az autópálya mellett elrejtett ruházatért is, amelyektől megszabadult. A bajuszt és a parókát elégette, a ruházatot szagazonosítást lehetetlenné tevő gázolajos kezelést követően különböző utcákban szemeteskukákba dobta, a dzsekit előtte szétvágtá, majd a két táskától is megszabadult.

„Tegnap a Győri Dózsa sporttelepén kispályás labdarúgó-émlék-tornát rendeztek az öt évvel ezelőtt hősi halált halt rendőr, Ősz Zsigmond tiszteletére. Dr. Bély László ezredes, megyei főkapitány megnyitó szavai után tizenkét csapat vette birtokba a pályákat,

¹⁵ MÉSZÁROS GÁBOR (1994): Hidegvérű, profi gyilkos. *Kisalföld*, 1994. május 7. 2.

és a labdáé lett a főszerep. [...] Végül a győri önkormányzat csapata nyerte el a kupát a csornai, valamint a kapuvári rendőrkapitányság együttese előtt. [...] Szép gesztus volt, amikor a díjátadás után a győztes csapat kapitánya, Simon István alpolgármester köszöntötte Ősz Zsigmond özvegyét.”¹⁶

ÉLETFOGYTIG

Tíz év telt el a vízmű kirablása óta, és a férfi már hetedik éve töltötte az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetését egy magánzárkában. A feltételes szabadságra helyezésről döntő felülvizsgálatig tizenhárom éve volt hátra. Nehezen bírta a magányt és a bezártságot. Korábban úgy tervezte, hogy a bűnlajstroma okán a börtönben is a tápláléklánc csúcsán foglal majd helyet. Egyszemélyes cellában azonban nincsen börtönhierarchia.

A megfigyelőablak kinyílt, az őr benézett a kis méretű zárkába. Mindent rendben talált. A férfi tudta, hogy egy ideig nem fogják zavarni. Benyúlt a holmijai közé, és elővett egy borotvapengét. A mutató- és a hüvelykujja közé fogta úgy, hogy a lehető legnagyobb élhossz szabad maradjon. Erősen rászorított, és a nyakának a jobb oldalára helyezte, kissé még a fül vonalán is túl.

Koncentrált, hogy a mozdulatot végre tudja hajtani. A karjának izmai megfeszültek, és a penge villámgyorsan belemetszett a bőrbe, áthatolt a mélyebb szöveteken egészen a nyaki ütőérig. Ahogy ezen átvágott, a mozdulat tovább hajtotta a pengét, de ekkor már a nyakkal párhuzamos, köríves pályán. Egy megközelítőleg 15 centiméter hosszú vágás keletkezett, amely a gégenél ért véget.

Az őr a következő ellenőrzéskor már csak a vérbe fagyott, élettelen testet találta meg.

¹⁶ Labdarúgó-emléktorna (1996). *Kisalföld*, 1996. április 27. 20.

„Ősz Zsigmond: – Nekem már a kezemben volt a fegyver, csőre töltve, csak az alkalmat vártam, hogy cselekedhessek. Az ablakot lehúztam, ne kelljen azzal is az utolsó pillanatban foglalatoskodni. Aztán felértünk a mosoni Nagy-Duna hídra. Sehol senki, itt a kedvező alkalom, egyeztünk meg Karcival. Melljük húzott, én elengedtem egy figyelmeztető lövést, de semmi reakció. Aztán céloztam, és kétszer húztam meg a ravaszt egymás után. A bal hátsó gumi gyorsan leeresztett, de még így is tovább mentek a felnin. Befordultak a Vágóhíd utcába, és mi csak őket kikerülve tudtunk megállni, mert annyira labilisan mentek előttünk, félünk, hogy nekünk jönnek. Mire kipattantunk a kocsiból, ők már futottak kétfelé, mint a nyúl.”¹⁷

„91-ben lettem 18 éves. A testvéreim, Tamás és Zsigu kisebbek, mindössze 15 és 8 évesek voltak. Az eset összetörte a családot, apámat elveszítettük, anyám pedig elszakadt tőlünk, megkeseredett. Haláláig nem tudta feldolgozni azt, ami történt, testileg és lelkileg is belerokkant. Többé dolgozni sem tudott.

Nem csak az volt szörnyű, hogy apám meghalt, hanem azt is nehéz volt megemésztetni, ahogy a gyilkos bántalmazta őt. A fején egy hosszú, csontig hatoló seb tátongott, amit a rabló a pisztolyával ütve okozott. És a veséjét is szétrúgta.

Én akkor kezdtem volna az önálló életemet, és mivel anyám összeomlott, nekem kellett az öcsémről gondoskodnom. Nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is. Csak egymásra számíhattunk,

¹⁷ TAKÁTS László (1991): Álarcos rablás a paplakban. *Riport*, 1991. május 3. 6.

nagyon jó testvéri viszony alakult ki közöttünk, és ez a jó kapcsolat mostanáig megmaradt.

Utolsó emlékem az apámról az, hogy elkészönt a családtól. Azt mondta, hogy a pénzszállítást elrendezi, és azt követően siet haza, mert Zsigunak menni kell cipőt venni.

Nekem egy fiam és egy lányom van, akik már felnőttek. Sokat meséltem nekik apámról – Zsiga papáról –, és a gyermekeim szeretettel és tisztelettel emlékeznek a nagyapjukra. Én így őriztem meg apám emlékét.”¹⁸

*A megemlékezést írta:
Kisgergely Zoltán*

¹⁸ Ősz Ágnes visszaemlékezése 2024-ben.

FORRÁSOK

- CSUDAI Endre (1991): Véres rablás fényes nappal. *Kisalföld*, 1991. június 13. 1–2.
- GY.-M.-S. MRFK Bűnüldözési Osztály 75/1991.bü. sz. nyomozati iratok
- Hírek (1991). *Pesti Hírlap*, 1991. június 14. 16.
- ILLISZ L. László (1991): A Félelem határkövei. *Mai nap*, 1991. június 13. 9.
- Kétszázezer forint a nyomravezetőnek (1991). *Kisalföld*, 1991. június 15. 1.
- Labdarúgó-emléktorna (1996). *Kisalföld*, 1996. április 27. 20.
- MÉSZÁROS Gábor (1994): Hidegvérű, profi gyilkos. *Kisalföld*, 1994. május 7. 2.
- Napi krónika (1991). *Magyar Nemzet*, 1991. július 2. 14.
- Ősz Zsigmond gyermekeiért (1991). *Kisalföld*, 1991. június 29. 1.
- PETHŐ (1991): Pisztolý helyett pénzt cipelt a rendőr. *Mai nap*, 1991. június 19. 24.
- TAKÁTS László (1991): Álarcos rablás a paplakban. *Riport*, 1991. május 3. 6.
- Támogatás a két családnak (1991). *Kisalföld*, 1991. június 19. 1.

„A gyáva nap mint nap meghal, a bátor csak egyszer.”

William Shakespeare

MÁTÉ ANDRÁS

posztumusz rendőr főhadnagy
1963–1992

Máté András rendőr zászlóst 1992-ben egy autólopás közben megzavart, menekülő 17 éves fiú szúrta halálra Vácott.

FUTÁS A VAKSÖTÉTBE

KOPASZ EGY VAGÁNY SRÁC

1992. szeptember 13-án vasárnap reggel súlyos bűncselekmény rázta meg az előző napi vidám búcsúból lassan ébredező váci lakosságot. Aznap hajnalban megöltek egy rendőrt, aki már évek óta szolgálta a biztonságukat. Az emberek megdöbbenéssel fogadták a megváltoztathatatlant: míg a többség békésen aludt, addig a nyílt utcán szúrtak le egy ereje teljében lévő fiatal nyomozót, aki éppen egy gépkocsitolvajt akart elfogni.

A helyiek értetlenül álltak az eset előtt, mivel a rendőröket tisztelték a kisvárosban, és senkinek még csak eszébe se jutott, hogy valaha is megtörténhet náluk, hogy egy szolgálatot teljesítő rendőrt halálra késelnek. A híradásokból hamarosan az ország közvéleménye is értesült a rendőrgyilkosságról, és ugyanilyen megdöbbenéssel fogadta a történeteket.

A fiatal nyomozó, Máté András maga is váci volt, így sokan ismerték és szerették a városban. 1981-ben szerzett gimnáziumi érettségit a Váci Mezőgazdasági Szakközépiskolában. 1984 augusztusában vonult be sorkatonai szolgálatra a BM Határőrség Szombathelyi Jáki Határőrs állományába, határőrizeti ügyeletes és kiképző tiszthelyettes beosztásba. Sorkatonai szolgálatát törzsőrmesteri rendfokozatban fejezte be. Többször kapott dicséretet, és soron kívüli előléptetésben is részesült.

A fegyveres szolgálatot a katonaság alatt megkedvelte, és kérte felvételét a Váci Rendőrkapitányság állományába. 23 évesen, 1986. június 1-jén kezdte meg rendőri munkáját járőrként. Eközben kitűnő sportemberként tagja volt a Belügyminisztérium atlétikaválogatottjának, és rendszeresen részt vett a belügyi sportrendezvényeken. Távolugrásban az Országos Rendőrbajnokságon első helyezést ért el.

Megbízható, határozott személyiség volt, és eltökélt szándéka szerint minél előbb nyomozó akart lenni. 1987. március 1-jétől már a Váci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán teljesített szolgálatot, majd 1989. június 26-án sikeresen elvégezte a BM Zászlósképző bűnügyi szakot.

Nyomozónak lenni kiváltság volt, a rátermettséget vagy annak hiányát hamar felismerték valakiben az idősebb kollégák, és nem is fogadtak be akárkit maguk közé. Közöttük a vagányság alapvető elvárás volt, mivel mindannyian tudták, hogy bármikor kerülhetnek olyan helyzetbe, amikor már csak a társukra számíthatnak.

Ma már köztudott, hogy az 1989. évi rendszerváltás a rendőrség átalakítását is szükségessé tette. Nőtt a bűnözés, a formálódó, átalakuló politikai, gazdasági és társadalmi viszonyok az emberek értékítéletét is megváltoztatták. A korábbi rendszerben megszokott és viszonylagos renden alapuló személyes tapasztalatok egyre inkább érvényüket veszítették, az addigi társadalmi szabályok gyökeresen átalakultak. Az erkölcsi-etikai normák megváltoztak, az anyagi haszonra törekvés, a mindenáron, akár törvénytelen eszközökkel való boldogulás pedig elfogadott modellt vált a társadalom jelentős része számára. A változó környezetben a rendőrség egy jó ideig a helyét kereste, a bűncselekmények száma pedig meredeken emelkedni kezdett.

Ebben a helyzetben az „öregebb” váci nyomozók csak a legátermettebbeket akarták maguk között tudni, így a kiváló képességekkel rendelkező Máté Andrásra hamar felfigyeltek. Gyorsan megkedvelték és befogadták, mivel megbízható kollégának és magukhoz hasonlóknak látták. Akkoriban jellemzően több volt az idősebb és tapasztaltabb rendőr az állományban, így a fiatal munkatársak egyidejűleg több helyről is elleshették a szakma rejtjelmeit. András szerencséjére ketten is felkarolták, Holecz János és Nagy Sándor személyében. Mindketten gyorsan megkedvelték a Kopasz becenévre keresztelt fiatalembert, és egy

idő után szinte mindenhova együtt mentek. Kezdetben az elit helynek számító és „Lovardának” nevezett nagy irodában ültek, legalábbis azon ritka esetekben, amikor a kapitányság épületében tartózkodtak, mert a számtalan bűncselekmény felderítése miatt leginkább terepen voltak.

Egy-egy ügy felgöngyölítésénél vagy személy felkutatásánál fáradságot nem kímélve hajtottak a megoldásig, miközben jól érezték magukat egymás társaságában. András jó humorú volt, és gyakran neveltette meg a társait. Holecz János és Nagy Sándor még évtizedek távlatából is nevetve idézték fel közös emlékeiket, így például azt, amikor egyszer Nagymaros Fehérhegyen a havas, jeges úton felgyalogolva kellett megközelíteniük egy betörés dombtetőn lévő helyszínét. A munka befejeztével éppen azon tanakodtak, hogy hogyan lehetne egyszerűbben lemenni onnan, mire Kopasz hirtelen gondolt egyet, letette a földre a nála lévő fém helyszínelő táskát, majd az oldalát erősen megmarkolva ráült, és a meglepődve néző társai előtt leszánkózott rajta a havas lejtőn.

Sándor egy másik történetet kezdett mesélni, és amint ki mondta, hogy „Garázst építettünk nekem, jöttek segíteni”, János máris nevetésben tört ki, mert eszébe jutott a jelenet. Többed-magukkal elmentek Sándornak segíteni, hogy minél előbb elkészüljön a garázsa. Egy csörlőn húzták fel a betont az építmény tetejére, majd Kopasz egyszer csak kitalálta, hogy akkor ezt ő is megpróbálná. Csak azt nem mondta, hogy nem a betont, hanem magát akarja felhúzni a csörlővel. Hirtelen beleállt a leengedett és éppen üres vödörbe, majd két kézre fogva erősen megrántotta a kötelet, a vödör megezzel a lendülettel oldalra fordult kiborítva belőle Kopaszt, aki hatalmasat nyekkent a földön. Valószínűleg ő is sejtette, hogy mi lesz a végeredmény, de a társak megnevetése ennél sokkal fontosabb volt számára, amellet olyan kedves emléket adott nekik, amit sohasem felejtene el.

András elismertségét növelte, hogy jó sportoló volt. Emellett mindkét kollégája talpig becsületesként írta le. Ez olyan elismerés, amivel az emberek nem dobálózhatnak, akiről így beszélnek, az minden bizonnyal megingathatatlan, szilárd jellem volt.

Egykori mentora és társa, Holecz János szerint nagyon jól tudott futni, „nem ment el előle senki, olyan nem volt”. Vadász-kutyaszerű elszántságát Nagy Sándor így írta le: „aki után menni kellett, ment.” Vele nyugodtan jelentek meg rizikós helyeken is, mivel bátorságára és kiállására lehetett számítani, így megbíztak benne. János megfogalmazása szerint: „vele bármikor elment a romatelepre, soha nem volt semmilyen gond.”

Máté András Vácott élt az édesanyjával. Felelősségteljes személyiségének megfelelően problémás életű nővére fiáról is gondoskodott, akit magukhoz vett. Volt kollégái elmondták, hogy ő nevelte a fiút, majd ügyelt annak továbbtanulására is. Saját előmenetele kevésbé foglalkoztatta, eleinte eszébe sem jutott, hogy főiskolára menjen. Azt is mondta, hogy ő egyáltalán nem akar tiszt lenni. Ez vélhetően az idősebb tiszthelyettes társai iránti tisztelet és megbecsülés miatt lehetett, ezzel is azt jelezte nekik, hogy kellemetlenül érezné magát, ha rendfokozatban pár év múlva a nála jóval tapasztaltabb mentorai fölé kerülne. Azok viszont ennél jobban szerették, és mivel felismerték benne a képességet, azt szerették volna, ha többre viszi náluk. Emiatt folyamatosan nyüstölték, hogy igenis jelentkezzen a Rendőrtiszti Főiskolára. András már kezdett engedni a társak unszolásának, és elhatározta, hogy legközelebb ő is felvételizik. A főiskolát elvégezve idővel valószínűleg valamilyen vezetői beosztásba is került volna, hosszú és sikeres pályafutást befutva. Sorsa azonban másképpen alakult, elhivatottsága és vakmerősége miatt gondolkodás nélkül és félelmet nem ismerve iramodott azon a teliholdas kora őszi éjszakán egy bűnöző nyomába, ami végül a vesztét okozta.

MÁRIA-NAPI BÚCSÚ

Vácott a Mária-napi búcsúnak évszázados hagyománya van, ami az összegyűlt tömeg miatt mindig is feladatot adott a helyi rendvédelmi szerveknek. A környékről mindenfelől odaseregglő emberek jó részét az ünnep eredeti jellege és a vallásos áhítat már egyre kevésbé érdekelte, inkább a mulatozás és az italozás motiválta őket, így gyakran fordultak elő garázda és vagyon elleni bűncselekmények is. Erre felkészülve a Váci Rendőrkapitányság 1992. szeptember 12-én estére, éjszakára megerősítette a közterületi jelenlétét, és ahogy ilyenkor az lenni szokott, a rendőrkárőrök mellett nyomozók is portyaszolgálatot láttak el a rendre vigyázva.

Aznap este hat órától több nyomozó is elvegyült a tömegben. Ugyan polgári ruhában voltak, de a helyiek közül sokan ismerték őket. Figyelmesen pásztázó tekintetük és a néha-néha elővillanó szolgálati felszerelésük vagy rádiózásuk miatt amúgy a legtöbb embernek egyértelmű volt, hogy rendőrök. Többnyire párosával járőröztek, és mutatták a rendőri jelenlétet a rendezvényen. Nem elrettentés volt ez, csak megelőzés, így az esetleg arra hajlamosak kétszer is meggondolhatták, mielőtt valami szabálytalan vagy törvénytelen dologba kezdenének.

Akkor először Máté András r. zászlós és Szabó Ernő r. őrmester egy párost alkottak. Civil ruhában együtt járkáltak és őrködtek a váci Vásártéren, miközben próbálták kiszűrni a tömegből a gyanús személyeket. Kettejük közül András volt a rangidős, így ő irányított és határozta meg, hogy merre menjenek, mit ellenőrizzenek. Szolgálatuk 02:00 óráig tartott, de a feladatmeghatározás szerint addig kellett maradniuk, amíg a búcsú tart, azaz ha előbb elmennek az emberek, akkor nekik is befejeződik a munka. Aznap Holecz János nem dolgozott, azonban éjfél előtt még összeháldozott a búcsúban Andrással és az éppen vele együtt lévő pár kollégájával. A köztük lévő szoros, baráti kapcsolat miatt János legbelül talán már érezte, hogy András

hamarosan veszélybe kerül, és viccelődve még mondta is neki, hogy aztán nehogy megverjék, mire ő csak annyit felelt: „Nem lesz semmi gond, nézd csak meg, kikkel vagyok.”

Jánossal Máté András szépen gondozott síremléke mellett állva beszélgettünk a Váci temetőben. Ezen utolsó párbeszédjüket felidézve szomorúan maga elé nézett, és elmondta a magában már egészen biztosan legalább ezerszer megfogalmazott gondolatot: „Én lettem volna vele szolgálatban, ha vagyok. Akkor mi úgyis együtt lettünk volna, mert mi mindig együtt voltunk.”

János ezzel nem azt akarta mondani, hogy ha ő akkor Andrással van, akkor biztosan minden másképp alakult volna, hiszen azt ő sem tudhatta. Egyszerűen csak sajnálta, hogy nem volt vele azon az éjszakán, és felidézte a fájó emlékü pillanatát, amikor utoljára látta életben a barátját.

A hosszú eseménytelen órák után éjjel 01:00 óra körül kezdett egyre jobban kiürülni a tér, és még a legtovább kitartók is lassan hazafelé vették az irányt. András elérkezettnek látta az időt, hogy gépkocsival tegyenek még egy-két kört a környező utcákban, mielőtt a többi nyomozópárhoz hasonlóan bevonulnának a kapitányságra. Eközben egy igazoltatásnál is besegítettek, majd a sokat látott szolgálati Ladával lassan haladva folytatták a járőrözést. A kocsí ablakait rutinosan mindkét oldalon letekerték, így a hajnali csöndben jobban meghallhatták a gyanús hangokat, mozgásokat.

A VADAK IS INDULNAK

Eközben éppen akkor mások is cirkáltak a váci éjszakában. A 17 éves K. Roland az elmúlt hat évét a vácdukai nevelőotthonban töltötte, de ott a jelenlétének már egyre kevésbé örültek, mivel problémás esetnek számított. Italozott, cigarettázott, agresszív volt a társaival, sőt a felnőttekkel is. A nevelőintézet igazgatójának jellemzése szerint egyre gyakrabban került összetűzésbe

a lakossággal és a rendőrséggel is, ezért közelgő nagykorúsága miatt kezdeményezték intézeti nevelésének megszüntetését. Félték attól, hogy bajt csinál az otthonban, ezért a nyár végéig szabadságot engedélyeztek neki édesanyja monori lakcímére. K. Rolandnak azonban esze ágában sem volt hazamenni. Egy pár hónapot dolgozott, de nem volt kedve hozzá, ezért abbahagyta. Közben összebarátkozott a vácdukai és hozzá hasonló habitusú 18 éves N. Sándorral, majd annak családjához költözött. Utóbbi már szerzett némi tapasztalatot az autólopásban és a betörésekben, de túl sok sikerrel nem járt, mivel mindig tetten érték. Napjaikat együtt töltötték, és hosszú távlatokban nem gondolkodtak. Eljártak a márianosztrai szeméttelpre guberálni és színesfémeket keresni, ha pedig némi pénzhez jutottak, akkor azt itatra költötték.

Előző nap este Csörögre indultak diszkóba, és K. Roland még indulás előtt magához vett egy 13 cm pengehosszúságú élezett, hegyes törkést azzal az ötlettel, hogy majd autólopáshoz használhatják. Útközben Vácdukán még betértek egy kocsmába, ahol K. Roland egy vodka-narancs kíséretében egy-egy szem Eunocint és Seduxent vett be.

Előbbi egy altató, míg a Seduxen közismert szorongásgátló gyógyszer. Bár rendeltetésük eltérő, abban mindkét szer megegyezik, hogy benzodiazepin-származékok, és a mellékelt betegájékoztatójuk szerint – amit K. Roland bizonyosan nem olvasott el figyelmesen – szedésük esetén tilos az alkoholfogyasztás. A kettő kombinációja a kizárólag csak a használóra káros mellékhatások mellett másokra veszélyes kiszámíthatatlan és agresszív viselkedést, megfontolatlanságot és ellenséges magatartást eredményezhet, mivel a szervezetben az alkohol és a benzodiazepinek tragikus kölcsönhatásba keveredhetnek.

Persze a gyógyszer és az alkohol együttes hatását K. Roland nyilvánvalóan jól ismerte, számukra ez egyfajta költséghatékony megoldás volt a bódulat gyors eléréséhez.

Mire Vácdukáról Csörögre értek, kiderült, hogy a várt diszkrét elmarad. Ha már ott voltak, kapóra jött egy közeli keresztelő N. Sándor rokonainál, ahol némi ingyenitalhoz jutottak. Itt K. Roland konyakot és sört ivott, amelyeket ismét egy nyugtatóval fogyasztott el.

Csörögöt még éjfél előtt elhagyták, és az aznapi utolsó vonattal Vácra mentek, mivel tudták, hogy ott búcsú van.

Mire odajutottak, a rendezvény lassan véget ért, de arra még volt idő, hogy N. Sándor próbára tegye magát a céllövöldében. Sikerral járt, és egy üveg pezsgő lett a jutalma, amit a társaságukba keveredő két ismerős lánnyal együtt még megittak. Előbb a lányokkal együtt céltalanul kóborolni kezdtek a környéken, és egyre inkább eltávolodtak a búcsútól, majd eszükbe jutott, hogy lassan haza kellene indulni, ha lenne mivel. Sokat nem gondolkodtak, mivel erre azért készültek már korábban. A terv az volt, hogy ellopnak egy kocsit. Sándor a Ladát javasolta, mivel tapasztalatai szerint az könnyebben nyitható és indítható, mint az újabb, nyugati autók.

A Rác Pál utcai lakótelepi részen ki is néztek maguknak egy Ladát. A lányok ekkor kissé arrébb tébláboltak, de nyilvánvalóan nem volt előttük titok, hogy K. Rolandék mire készülnek.

Hajnali fél kettő után nem sokkal N. Sándor egy határozott mozdulattal berúgta a kiszemelt kocsi pillangóablakát. Ezután már könnyen kinyitották az autót, majd belül kezdtek ügyködni. A kormányzatat feszegették, hogy eltörjék, majd K. Roland a gyújtáskapcsolónál kitépte a kábeleket, és a nála lévő késsel blankolni kezdte őket.

Egy biztos, túl hangosak voltak. A Rác Pál utcában az egymáshoz közeli négyemeletes panelházak közt majd minden neszezés hallatszik az éjszaka csendjében, így egy autó ablakának berúgása valósággal visszhangzott a házfalak között. Szinte borítékolható volt, hogy a sok helyen nyitott ablakok mögött nem mindenki alszik olyan mélyen, hogy valaki fel ne figyelne

a zajongásra. A lebukásukhoz még hangosnak sem kellett lenniük, mivel az egyik nehezen alvó és a lakása ablakában éppen dohányzó lakos, pont az autó tulajdonosának szomszédja, tulajdonképpen végignézte, ahogy K. Rolandék kiszemelik a kocsit, majd hirtelen feltörik azt. Azonnal rohant a szomszédhoz, és hangosan verni kezdte a bejárati ajtót, hogy felébressze őket. Elsőként a már alvó tulajdonos felesége kelt fel, aki már azzal ugrasztotta ki a férjét az ágyból, hogy éppen lopják a kocsijukat. Az álmából felvert férfi azonnal felébredt, majd a szomszédval együtt rohantak is le a lépcsőházon keresztül az utcára. Ezalatt a tulajdonos felesége már az ablakból kiabált a tolvajok felé. K. Rolandnak több sem kellett, azonnal kipattant az autóból, és erre biztatta a még mindig elfoglalt N. Sándort is, aki nem akarta ilyen könnyen abbahagyni a dolgot. Közben a két férfi is leért, és közeledtek feléjük. Ebben a pillanatban már N. Sándor is feladta, kiugrott a kocsiból, majd mindketten futásnak eredtek.

A tulajdonos és a szomszéd ugyan közeledtek, de a két fiatal előnyre tett szert. A szomszéd viszonylag gyorsan megállt, de az autó papucsban és alsónadrágban rohanni próbáló gazdája még kitartott egy kicsit, és pár méteren keresztül szaladt utánuk. Talán szerencséjére, ő is hamar befejezte az üldözést, megállt, és elkeseredésében mérges szitokáradatot zúdított a két menekülő után. Közben a hangoskodásra mások is felébredtek. Többen is az utcára siettek, és az ordibálás messzire hallatszott az éjszakában.

A lassan guruló autóval járőröző Máté András és Szabó Ernő a közelben voltak még. Pár száz méterre onnan, éppen a Földváry tér felé jártak, amikor András felfigyelt valamire. Hirtelen azt mondta társának, mintha autóriasztó hangját hallotta volna, és azonnal megállította a járművet. Egy pillanattal később mindketten tisztán hallották a kiabálást, ezért András tévovázás nélkül újraindult, és a Rácz Pál utcába behajtva máris abba az irányba tartottak, amerről a hangok jöttek. Fogalmuk sem lehetett arról, hogy mi történt. Autófeltörésre gondoltak, de ezt idejük sem

volt megbeszélni vagy tisztázni. Egyértelmű volt, hogy valami nincs rendben, bűncselekmény történhetett, hiszen ok nélkül nem szitkozódna ordítva az emberek az utcán. Nem sokat haladtak, amikor két alakra figyeltek fel, akik sietősen ugyan, de nem futva közeledtek velük szemben a házsorok között. Azok, amint észrevették őket, egyből rájöttek, hogy ismét szorítóba kerültek, ennyivel nem úszták meg a dolgot, és tovább kell menekülniük. K. Roland és társa, amikor már csak 20-30 méterre lehettek Andrásék közeledő gépkocsijától, egy ház sarkához értek, ahol hirtelen jobbra fordultak, és mindketten futni kezdtek a 2-es főút irányába.

Ez volt az a pillanat, amikor a két rendőrnek döntenie kellett, de egy szemvillanás alatt. Semmire sem volt idő. A két elrohanó férfi és a kialakult hangzavar között egyértelmű volt az összefüggés, amihez azoknak bizonyosan közük volt. Andrásék azt sem tudhatták, hogy pontosan mi történt, de az biztos, hogy két elkövető menekül, és ha elmennek, akkor lehet, hogy sohasem vagy csak jelentős erőfeszítések árán lesznek meg. A beidegződések azonnal működni kezdtek. Szavakra nem volt szükség, mindketten tudták, hogy nem lehet elengedni őket. András gyakorlott és kiváló futó volt, kipattant a kocsiból, és az izmait megfeszítve sprintelni kezdett utánuk. Közben még annyit kiáltott az irányukba, hogy: „Megállni, nem elszaladni!” Ez azonban hatástalan volt, és cseppet sem érdekelte a két személyt. Kissé lemaradva Ernő is futott, ahogy bírt. K. Rolandék észlelték, hogy ketten üldözik őket, ezért, hogy esélyeiket növeljék szétváltak, és más-más irányba futottak tovább. Máté András minden bizonnyal még futás közben felmérte, hogy K. Roland lehet a jobb képességű futó, ezért őt választotta, és erejét megfeszítve szaladt utána.

Ernőnek a másik jutott, akit a 2-es főúthoz közeledve már-már utolért, de ekkor N. Sándor változtatott. Nem egyenesen futott tovább, hanem befordult, és megkerült egy tízemeletes házat,

szorosan mögötte az őt üldöző Ernővel. N. Sándor taktikája bejött, mivel Ernő a sötétben megbotlott valamiben, és a földre esett. Ugyan gyorsan feltápáskodott és folytatta a futást, azonban ennyi pont elég volt ahhoz, hogy N. Sándor növelni tudja az előnyét, és közelebb kerüljön a megmeneküléshez. Ernő még látta, ahogy N. Sándor átfutott a főúton, és beszaladt a Hattyú utcába, majd ott egy gazos, bokros építési területen szem elől tévesztette. A zseblámpájával körbe-körbe világítva kereste még egy rövid ideig, majd mivel sehol sem találta, ezért jobbnak látta, ha visszamegy a gépkocsijukhoz, és rádión kér segítséget. Eközben fogalma sem volt arról, hogy András merre lehet, mert amikor a két üldözött személy különvált, akkor kikerültek a látóteréből, ő pedig csak N. Sándor elfogására koncentrált.

Ernő a szolgálati gépjárműhöz visszaérve rádión értesítette kollégáit a helyzetről, és azt is közölte, hogy András valahol a környéken még mindig üldözi a másik elkövetőt, azonban arról fogalma sincs, hogy hol van. Ezután a Rácz Pál utcában a még mindig az utcán álldogáló emberekhez ment. Gyorsan konstataulta, hogy ott próbáltak meg eltulajdonítani egy gépkocsit, majd visszafelé indult, miközben a környéket figyelte, hátha Andrást vagy valamelyik elkövetőt meglátja.

AZ UTOLSÓ PERCEK

Máté András félelem nélkül és vadul vetette magát üldözöttje, K. Roland után. A vadászösztön dolgozott benne, és hajtotta a hivatástudat. Tudta jól, hogy a menekülő valamit elkövetett, és veszélyes lehet, tehát el kell fognia, le kell tepernie még akkor is, ha egyedül marad vele. Magáról tudta, hogy jó futó, és biztos volt abban is, hogy hamarosan utoléri. Futását ugyan a szolgálati felszerelése, oldalán a nehéz pisztoly, valamint az övébe dugott és akkoriban használatos gázspray-vel egybeszerelt gumibot sem könnyítette meg, de ez egyáltalán nem zavarta, így fokozatosan

csökkent közöttük a távolság. A fiatakorú K. Roland is elszánt volt, egy dolog hajtotta, mindenáron elmenekülni, semmi esetre sem akart a rendőrségre kerülni. Az otthonról hozott törkés az övébe volt dugva, és elhatározta, hogy ha kell, azt is használni fogja.

Ami ezután következett, arról András már nem beszélhetett. Nem sejtette, de ez volt az utolsó harca és nagy futása, mivel ekkor már a végzete felé rohant. A következő mintegy 10 perc eseményeire utóbb csak következtetni lehetett, és a történeteket, ami nem feltétlenül a teljes igazság, tanúk híján már csak a gyilkos elmondásából ismerhette meg a bíróság.

András egy nyílegyenes terepen szinte azonnal utolérte volna K. Rolandot, de az, állítása szerint összevissza cikázott a házak között, hol eltűnt egy pillanatra, hol pedig felbukkant újra. Eközben András folyamatosan szaladt. Nem akarta szem elől tévesztetni üldözőttjét, ezért a sötét házsarkoknál szinte fékezés nélkül kanyarodott be a következő hosszra, hogy minél előbb elérje. Pár perces, de örült hajsza volt ez, amiben K. Roland kezdett elfáradni. Tudta és érezte, hogy üldözője ellen futásban nincs esélye, ezért már készült rá, hogy valahol bevárja, és ellene fordul, mivel csak úgy szabadulhat tőle. Pár száz méterre onnan, ahol futni kezdtek, K. Roland hirtelen megállt, és szembefordult Máté Andrással. Az ítéleti tényállás szerint András kezében ekkor már gumibot volt, amit ütésre emelt, de azt K. Roland az egyik kezével kivédte, míg a másikkal ököllel arcon ütötte őt. Dulakodni kezdtek, aminek során András orrcsontja is eltört, majd K. Roland a nála lévő késsel közepes erővel hastájékon szúrta Andrást. A szúrás a bal oldalán érte, és a hasfalon nem hatolt át. K. Roland kihasználva a helyzetet tovább futott, azonban András nem adta fel, sérülései ellenére megint utánaeredt, és kissé távolabb, a főút közelében megint beérte.

K. Roland ekkor már nem bízta a véletlenre, visszafordulva hatalmas erővel mellkason szúrta Andrást, a hosszú pengét tövig

nyomta a mellkasába. Ezután még egyszer bökött, és ismét hastájékon találta őt. Az első szúrásnak akkora ereje volt, hogy áthatolt András szívéen és pár másodperccel később a halálát okozta.

András az utolsó szörnyű másodperceiben érezhette, hogy itt a vég. A pillanat tört része alatt az agyába villanhatott, hogy utolsó reménye az lehet, ha kollégái minél előbb megtalálják, ezért maradék erejével még elővette a pisztolyát, és mintegy segélykiáltásként egy lövést adott le a föld felé. Ezután térdre rogyott, elterült a földön, fiatal szíve dobbant még egy utolsót, majd örökre megállt.

K. Roland most már szabad volt, legalábbis egy időre. Előbb megbújt egy pillanatra a közeli bokrosban, majd látva, hogy András nem mozog, megnyugodott, és sétálva elindult a vasútállomás irányába.

Ernő rádión leadott jelentéséből ekkor már az összes szolgálatban lévő váci rendőr tudta, hogy valami nincs rendben, és egymás után érkeztek a Rác Pál utca környékére. András lövése messzire hallatszott az éjjeli csöndben. A Földvály tér közelében még mindig őt kereső Ernő, illetve az oda érkező kollégák is tisztán hallották. Az egyelőre nem volt egyértelmű számukra, hogy András adta-e le a lövést, de egyre jobban aggódtak miatta, és a hang irányába haladva a keresésére indultak. Miközben őt kutatták, a pár perccel korábban Ernő által üldözött N. Sándor rejtékhelyét fedezték fel. Ő a Petőfi Sándor utcában felmászott egy négyemeletes ház tetejére, és ott bújt meg a kémény mögött. Éppen a környéket kémlelte, amikor a rendőrök észrevették. Többen odamentek, így Ernő is, hogy azonosítsa. Ezt követően a leugrással fenyegetőző N. Sándorral egy jó pár perces alkudozás következett, míg végül belátta, hogy nincs hova menekülnie, és lefelé kezdett mászni a villámhárítón. Az első emelet környékén kicsúszott a kezéből a kábel, ő pedig pár métert zuhanva leesett a földre. Ennek ellenére sérülés nélkül megúszta, és végre már megbilincselhették.

Mialatt a rendőrök egy része N. Sándor elfogásával bajlódott, addig jó páran a környéket járva még mindig Andrást keresték. Nem sokra rá egy hölgy jelezte nekik, hogy a 2-es főút mellett fekszik valaki.

Az egyik korábbi irodatársa ért oda elsőként. Andrást a hasán fekvve, alatta a gumibottal, kezében a pisztollyal találta. Először azt gondolhatta, csak leütötték és elájult. Szólitgatni és rázni kezdte, hátha magához tér. Ahogy megmozdította azonban, látta, hogy nagy a baj. A mentők gyorsan odaértek, de segíteni sajnos már ők sem tudtak.

A következő percekben villámgyorsan kiértékeltek a kapitányság állományát, köztük Holecz Jánost is. Éjszaka csörgött a telefonja, éppen csak, hogy elaludt. Az egyik főnöke hívta: „Jani, baj van. Kopaszt leszúrták, meghalt.”

A barát szeme könnybe lábadt, torkát a sírás fojtogatta, és kérdezni sem nagyon tudott.

„Jani, be tudsz jönni?” – hangzott a kérdés.

Ő a szívébe hasító fájdalomtól beszélni is alig tudott, hallgatott egy pár pillanatot, majd elcsukló hangon felelt: „Megyek.” És letette a telefont.

Kellett még egy pár perc, hogy felfogja, amit hallott, de erőt vett magán, vett egy mély levegőt, majd öltözni indult.

A kapitányságra egymás után érkeztek be otthonról a kollégák. A keserű, tehetetlen düh és a gyász keveredett mindannyiukban, de ezzel nem foglalkozhattak, hiszen a gyilkos még mindig menekült.

Eközben K. Roland a hajnali vonattal már hazafelé tartott Vácdukára. Biztos volt benne, hogy társát elfogták, mert az nem ért oda a vasútállomásra. Abban viszont csak bízhatott, hogy N. Sándor nem dobja fel azonnal, és lesz még ideje ezt-azt összehapakolni, mielőtt tovább menekül. N. Sándorban dolgozott a betyárbecsület, és hogy egérutat biztosítson barátjának, ezért az első elszámoltatásánál egy, a rendőrök előtt is jól ismert váci

gépkocsifeltörőt, H. Józsefet nevezte megbűntársaként. Utóbbi az álmából verték fel, majd előállították a kapitányságra, azonban gyorsan kiderült, hogy biztos az alibije, és az égvilágon semmi köze sincs a történetekhez. András gyilkosát még mindig nem azonosították, így egyre messzebb juthatott. N. Sándort azon nyomban megkérték állítása helyesbítésére, ő pedig most már megnevezte K. Rolandot, és azt is elmondta, hogy náluk lakik Vácdukán.

K. Roland Vácdukára hazaérve sebtében összekapta kevés holmiját, de sok mindenre nem volt már ideje. Nem tudta, de úton voltak érte, hamarosan rendőrautók fékeztek az utcán, és abban a pillanatban jól tudta, hogy most már nincs menekvés.

Először ugyan mindent tagadott, de lakóhelye közelében a kés is előkerült, így később beismerte tettét. Kihallgatása során mindvégig cinikusan és érzéketlenül válaszolt a kérdésekre, megbánást egyáltalán nem tanúsított.

Máté Andrást hősi halottá nyilvánították, és posztumusz rendőr főhadnaggyá léptették elő. Temetése 1992. szeptember 22-én délután volt. A végső búcsúra tömegével érkeztek az együttérző váci lakosok, megjelent a rendőri vezetés és Boross Péter akkori belügyminiszter is fejet hajtott a sír előtt.

K. Roland a nyomozás, majd az 1994. március 8-án kezdődött bírósági tárgyalások alatt is végigtagadta, miszerint rendőri felszólítást hallott volna. Azt mondta, fogalma sem volt róla, hogy az őt üldöző Máté András rendőr, a kezében lévő gumibotot pedig egy sima botnak gondolta. Állítása szerint az hitte, hogy a gépkocsi tulajdonosa kergeti, ő csak menekülni akart, mert a veréstől félt. Ez utóbbi főképp azért érdekes, mert ő volt az, aki kezdetektől fogva támadott és esélyt sem adva rögtön ütött, majd szúrta. Azt pedig, hogy állítólagos félelme miatt miért kellett halálra szűrnia valakit, már tényleg csak ő tudja.

András már nem mondhatta el, hogy mi történt, így a bíróság csak K. Roland elmondására hagyatkozhatott, és a hivatalos

Ezrek kísérték utolsó útjára

Forrás: Népszabadság, 1992. szeptember 23., Boros Jenő felvétele

személy sérelmére történő elkövetést nem látták bizonyíthatónak. A jogerős ítélet csak 1994 októberében született meg, K. Rolandot 10 év fiatalkorúak börtönére ítélték.

EPILOGUS

Bár az állomány azóta már többszörösen kicserélődött, a Váci Rendőrkapitányság dolgozói a tragédia évfordulóján minden évben megemlékeznek a hősi halált halt volt kollégáról, aki a szakmai áldozatvállalás egyik példaképévé vált.

András halála után az édesanyja teljesen összetört. Bár a volt kollégák rendszeresen látogatták, segítették és támogatták az amúgy is beteges 57 éves asszonyt, ő fájdalomcsillapítók és nyugtatókon kezdett el élni. Egykori albérlője, R. Éva így emlékszik erre az időszakra: „Rengeteget mesélt a fiáról, s érthető, hogy az elvesztése tönkretette szegényt. Se éjjele, se nappala nem volt. Mesélte a kollégákat is, akik a történetek után nem engedték el a kezét, s féltve, óvón, ki személyesen, ki telefonon érdeklődött a hogyanlétéről, hogy van-e szüksége valamire.”

A tragédiát követően alapos vizsgálattal igyekeztek feltárni annak lehetséges okait, tanulságait. Elsődlegesen azt boncolgatták,

hogy az intézkedő rendőrök szakszerűen jártak-e el, megfelelően és arányosan alkalmazták-e a kényszerítő eszközöket, illetve hogy meg lehetett volna-e előzni a történeteket.

Az eljárás lefolytatása során kiderült, hogy Máté András r. zászlós és Szabó Ernő r. őrmester úgy kezdtek bele az intézkedésbe, hogy nem figyelmeztették a menekülő elkövetőket, miszerint ők rendőrök. Azt, hogy András az üldözés közben mondta-e valamikor, hogy rendőr, már nem tudjuk. Csak K. Roland állítása maradt, aki azt állította, hogy nem tudta.

Megállapították továbbá, hogy az intézkedés megkezdésekor a szükséges kényszerítő eszközök a rendelkezésükre álltak. A feltárt körülményekből arra lehetett következtetni, hogy Máté András az üldözés során elővette a gumibotját, és azt használta is az őt ért első támadás során, de eredménytelenül. Bár az első támadást követően már fennálltak a fegyverhasználat törvényi feltételei, feltehetően bízva rutinjában és fizikai erejében, továbbra is testi kényszerrel igyekezett az elkövető ellenállását megtörni úgy, hogy a birtokában lévő szolgálati lőfegyver alkalmazása a halálos kimenetelű támadásig fel sem merült a részéről. A második, halálos szúrást követően még volt annyi ereje, hogy elővegye és elsüsse a fegyverét.

Az, hogy pontosan mi és hogyan történt akkor, amikor Máté András utolérte a menekülő K. Rolandot, csak utóbbi tudja. Ekkor csak ők ketten voltak az éjszakában, és közülük csak ő maradt életben, aki érthető módon védekezését szem előtt tartva, ügyvédek által kioktatva, a saját szemszögéből adta elő a történeteket.

Az eset kapcsán megfogalmazódtak olyan vélemények is az intézkedéssel kapcsolatban, amelyek szerint elkerülhető lett volna a tragédia, ha Máté András nem egyedül akarta volna megoldani a helyzetet, és bevárja a kollégáit. Nem tudhatjuk, de ez már teljesen lényegtelen. Meghozta a döntését, amelynek sajnos tragikus következményei lettek.

A tárgyaláson volt kollégája, P. János, aki több évig volt az irodatársa, elmondta, hogy mind embernek, mind rendőrnek kiváló volt. Határozottan és szakszerűen intézkedett, őt is András tanította a gyakorlati ismeretekre. Elmondta azt is, elfogások során lehet, hogy nem mindig megfelelő kifejezéseket használt, esetleg előfordulhatott, hogy drasztikusabb volt, de a törvényesség kereteit mindig betartotta. Megjegyezte, Máté András leginkább testi kényszerrel alkalmazott az ellenszegülés leküzdésére, az egyéb kényszerítő eszközeit nagyon ritkán használta, és csak azt követően, ha fizikai erővel nem ért célt.

A rendszerváltozást követően a rendőrség állománya – a megfelelő jogi szabályozás és az állam részéről történő megerősítés hiányában – elbizonytalanodott, a jogait harsogó elkövetők „bátrabbak” lettek, és gyakran verbálisan vagy akár tevőlegesen is egyre inkább ellenszegültek az intézkedések során. Az azonban egyáltalán nem volt jellemző/várható, hogy egy tettes a menekülése érdekében egy rendőr életére törjön.

András! Ezen sorok írói közül egyikünk ott volt veled a Zászlósképzőben. Emlékszel, néha unalmas órákon a hátsó sorban kártyáztunk egyet. Bárcsak sejtettem volna előre, hogy mi fog történni! Talán szólhattam volna, hogy Andris, ne fuss mindig olyan gyorsan! De nem így lett, és lehet, hogy így van rendben. Nekünk az volt a sorsunk, hogy ezt megírjuk és emlékezzünk rád, neked pedig az, hogy menj, amíg a szíved hajt, majd bátorságból és önfeláldozásból örökre példát mutass.

Eckhart Tolle német származású kanadai író szavait idézve őrizzük emléked:

„A halál nem az élet ellentéte. A halál ellentéte a születés. Az életnek nincs ellentéte. Az élet örök.”

*A megemlékezést írta:
Illés Zsolt és Tőreki Attila*

*„Én, Kiss Tamás, a Magyar Köztársaság
Rendőrségének tagja, esküszöm...”*
néhai Kiss Tamás po. r. hadnagy

KISS TAMÁS

posztumusz rendőr hadnagy
1980–2001

2001. július 27-én Dány nagyközség területén gépjármű-állóellenőrzést hajtott végre, amikor egy nagy sebességgel közlekedő személygépkocsi a szabályos „állj” jelzést nem észlelte. Kiss Tamás a gépjármű elől próbált félreugrani, azonban a jármű vezetője elütötte. Nevezett olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a szakszerű orvosi ellátás ellenére 2001. július 28-án 01:00 órakor elhunyt.

AZ UTOLSÓ SZOLGÁLAT

TANÚVALLOMÁSOK¹⁹ ALAPJÁN AZ ESEMÉNY

„Járőrszolgálatot láttam el [...]. Az este folyamán kb. 7-8 gk-t igazoltattunk. A gk-kat mindig a menetirány szerinti jobb oldali útpadka irányába tereltük le. Megjegyzem, hogy jelzésünkre mindegyik gk. megállt.

23:32 perckor észleltük, hogy nagy sebességgel közlekedik egy tompított világítást használó szgk. Azt autót láttuk is, amikor én azt megpillantottam, tőlünk min. 200 m-re lehetett.

Megjegyzem, hogy mindketten rendőri egyenruhát viseltünk, de azon fényvisszaverő csíkok nem voltak, a leállítást mindketten elemlámpával végeztük.

Mivel [...] a másik forgalmi sávban helyezkedett el, az autó vezetőjének őt hamarabb kellett észlelnie. Én polgárőr társammal a jobb oldali forgalmi sáv mellett lévő leálló részen várakoztunk, én lámpával fényjelzést nem adtam le.

Megjegyzem, hogy az intézkedés helyszínének közvetlen közelében közvilágítás működik, ami véleményem szerint elég jól megvilágítja az adott útszakaszt, tehát az autó vezetőjének már a lámpajelzést megelőzően is látnia kellett azt, hogy az úton van valaki.

Én úgy vélem, hogy min. 150 m-re járhatott tőlünk a gk., amikor [...] lámpájával jelezni kezdett neki. Az autó ekkor még a saját forgalmi sávjában közlekedett, változatlan sebességgel, de ekkor már bőven látnia kellett bennünket.

Én olyat nem tapasztaltam, nem hallottam, hogy a felénk közlekedő gk. lassított vagy sebességében visszaváltott volna, sőt olyat sem észleltem, hogy a gázról levette volna a lábát.

¹⁹ Pest Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatal – jegyzőkönyv tanúkihallgatásról, 2001. július 28.

Ezzel kapcsolatosan elmondani kívánom, hogy én zsámboki KMB-sként teljesítek szolgálatot, de egy szolgálat során a valódi KMB-s csoporthoz tartozó településeken látok el szolgálatot.

Megítélésem szerint a gk. haladási sebessége 100 km/h lehetett lakott területen belül. [...] folyamatosan jelzett az autó vezetőjének, de az változatlan sebességgel haladt a sávjában. Egyre közeledett, és én láttam, hogy nem fog megállni, ezért szóltam [...] -nak, hogy »[...] ugorj«. Körülbelül ezzel egy időben én is kimozdultam az útra és azt láttam, hogy a gk. egy hirtelen kormánymozdulattal átment a másik, [...] forgalmi sávjába, de a sebessége továbbra sem csökkent, fékezést nem tapasztaltam. Azt láttam, hogy [...] megindul a gk. menetirány szerinti bal oldali járda felé, de az autó pillanatok alatt odaért és [...] a bal elejével elütötte.

Az elütés után annak helyétől kb. 40-50 m-re az autó visszatért saját sávjába, sebessége csökkent, majd a helyszíntől kb. 100-150 m-re állt meg.

Kérdésre kijelentem, hogy a gk. az elütést megelőzően kormánymozdulat következtében tért át a másik forgalmi sávba, nem pedig a sebessége miatti kisodródása miatt.”

TRAGÉDIA TELJES GÁZZAL²⁰

„A szalagkorláton koszorúk, alattuk mécsesek pislákolnak. Az autósok egy pillanatra a fékre lépnek, azután tovább nyomják a gázpedált. A Pest megyei Dány község lakói búcsúra készültek július utolsó hétvégéjén. Ilyenkor gyakoriak a településen a lopások, a kisebb-nagyobb szabálysértések. A rendőrök ezekben a napokban szinte megszállják a falut, puszta látványuk is riasztólag hat a rosszban sántikálókra. [...]

²⁰ Ezzel a címmel jelent meg az esetről szóló riport a *Zsaru Magazin*ban. Lásd Tragédia teljes gázzal (2001). *Zsaru Magazin*, 10(32), 2–3.

– Láttam, hogy a Zsiguli nem fog megállni – emlékszik vissza a tragédia előtti pillanatokra Pál Mihály zászlós, aki nemcsak a kollégáját, hanem egyik barátját is elveszítette azon az éjszakán. – Úgy emlékszem, teli torokból üvöltöttem, hogy „Ugorj!”, de a következő pillanatban már csak azt láttam, hogy Tamást elütik. Azt a szörnyű látványt, míg élek, nem felejem el.

A Zsiguli a gázolás helyétől nyolcvan méterre megállt. A tizenkilenc éves sofőr nem tudott magyarázatot adni tettére. Egyébként iratai rendben voltak, nem fogyasztott sem alkoholt, sem kábítószer. Az elsődleges szakértői vélemény szerint a fiatalember legalább kilencven kilométeres sebességgel közlekedett, de az sem kizárt, hogy az elütés pillanatában jóval száz fölött járt a kilométeróra. Az biztos, hogy a helyszínen sem féknyomot, sem sodródási nyomot nem találtunk. [...]

A Gödöllői Rendőrkapitányság munkatársai nem akarják elhinni a megmásíthatatlant. Nem tudnak beletörödni, hogy a nagy népszerűségnek örvendő Kiss Tamás egyik pillanatról a másikra eltűnt az életükből. Nem osztja meg már senki a horgászélményeit, és kosárlabdameccseken sem szurkolhatnak már vele soha többet. [...]

A fiatalember a tragédia előtt pár órával kapta édesanyjától a jó hírt, hogy felvették a Jászberényi Tanárképző Főiskola könyvtárszakára.”

AZ ÍTÉLET²¹

„A Budakörnyéki Bíróság 2002. október 05-én megtartott nyilvános tárgyalásán a vádlottat bűnösnek ítélte halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Ezért 1 év 6 hónap fogházbüntetésre és 4 évre a közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

²¹ Budakörnyéki Bíróság 9.B.1785/2001/5. számú ítélete.

„[...] számú ingatlan előtti útszakaszt, a megengedettet lényegesen meghaladó, 80 km/h körüli sebességgel közelítette meg.

Az intézkedő rendőrök a vádlotti jármű érkezését – sebességével összefüggő nagy hanghatása miatt – több száz méter távolságból észlelték.

[...] sértett még a vádlotti jármű láthatóvá válása előtt az útestre haladt és a vádlott haladási irányát tekintve a baloldali forgalmi sávban, a terelővonal környezetében megállt, majd amikor a vádlotti jármű tőle legalább 100-200 m távolságra járva számára láthatóvá is vált, a nála lévő zseblámpával szabályos „megállj” jelzést adott.

[...] vádlott járműve a kanyarban való haladása során a megengedettet lényegesen meghaladó, de az út vonalvezetéséhez képest is veszélyesen eltúlzott sebessége miatt kisebb mértékben a terelővonal irányába tartó kúszó mozgást végzett és a kanyarból való kihaladásakor a vádlott járműve a terelővonal térségében haladt.

[...] vádlott legalább 1-3 sec-os késedelemmel, mintegy 30 m távolságból észlelte [...] sértett úttesten tartózkodását, ekkor járművét a – forgalmi helyzet által nem indokoltan – balra kormányozta.

Ezzel egyidőben [...] sértett és [...] tanú is észlelte a vádlotti jármű mozgásának veszélyességét. [...] tanú figyelmeztetően felkiáltott, [...] sértett gyors mozgással megkísérelte – a vádlott haladási irányát tekintve jobbról balra történő mozgással az úttest elhagyását. Ez az idő rövideje miatt azonban neki nem sikerült. [...] vádlott járművének baloldali első részével, minegy 70 km/h sebességgel az úttestről lehaladóban lévő sértettet elütötte. A baleset következtében [...] sértett az igen súlyos, egész testére kiterjedő sérülésekkel összefüggésben röviddel a kórházba szállítása után életét veszítette.

Néhai Kiss Tamás tablóképe

Forrás: a család archívuma

A Bíróság [...] vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 187. § (1) bek.-be ütköző és a (2) bek. b) pontja szerint minősülő halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. A büntetőkiszabás során a bíróság a vádlott terhére súlyosítóként értékelte a sebességtúllépésben megnyilvánuló közlekedési szabályszegés kirívóan durva voltát, valamint a halmozott közlekedési szabályszegést. A vádlott javára enyhítőként értékelte fiatal felnőtt korát, bűnössége vonatkozásában tett beismerését.”

ÉLETÚT

„A rendőrség mint hivatás nagyon vonzó, szeretném elkötelezni magamat egy életre a rendőrségnek, és mindent meg fogok tenni, hogy rendőr legyek” – írta Kiss Tamás 1998. január 25-én önéletrajzában.²²

²² Saját kezű önéletrajz, 1998. január 25., Besenyszög.

Kiss Tamás 1980. március 3-án született Szolnokon. Szüleivel és három testvérével Besenyszögön nőtt fel, ahogy önéletrajzában nyilatkozott, „igazi összhangban”. Eredményes sportoló volt, a MOL Szolnok serdülő kézilabdacsapat tagja, szívesen úszott, kosárlabdázott. 1998 nyarán érettségizett a Jászberényi Liska József Erősáramú Szakközépiskola és Gimnáziumban, közbiztonság szakon. Ugyanekkor szerzett számítógép-kezelő szakképesítést is.

A rendőri pályára vágyott, ezért azonnal jelentkezett és felvételt is nyert a Miskolci Rendőr Szakközépiskolába. Ekkor hagyta el a szeretett teljes családi otthont. Az első évben ösztöndíjas tanuló volt, gyorsan beilleszkedett a közösségbe, társaival nagyon szoros kapcsolatot ápolt. „Kiemelkedő teljesítményt nyújt rendvédelem története, lökiképzés, valamint angol nyelv tantárgyakból.”²³

1999. július 14-től próbaidős szolgálati jogviszonyba lépett a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Gödöllői Rendőrkapitányságon, majd a következő évben sikeresen befejezte rendőr tanulmányait. „Igyekvő és jól kommunikál. Kiemelkedő teljesítményt nyújt csapatszolgálat, valamint intézkedés-lélektan tantárgyakból.”²⁴

„Szorgalma átlagon felüli volt tanárai szerint. Az új környezetbe hamar beilleszkedett. Mentorával remek kapcsolatot ápolt, közös munkájuk során tapasztalatot és gyakorlatot szerez, minek köszönhetően intézkedése magabiztos, határozott. Munkáját

²³ Rigó Éva Bernadett osztályfőnök, Biácsi Antal r. őrnagy évfolyamparancsnok, Mocsári Sándor r. ezredes iskolaparancsnok: Tanuló jellemzése, Kinevezési javaslat (próbaidős állományba kinevezéshez) – Miskolci Rendőr Szakközépiskola, 1999. május 31., Miskolc.

²⁴ Kiss Béla r. őrnagy osztályfőnök, Lajcsák Melinda r. őrnagy évfolyamparancsnok, Mocsári Sándor r. ezredes iskolaparancsnok: Tanuló jellemzése, Tanulmányi jellemzés – Miskolci Rendőr Szakközépiskola, 2000. május 30., Miskolc.

megbízhatóan végzi, arra lehet számítani. Elöljáróival szemben példamutatóan tisztelettudó.”²⁵

2000 nyarán Kiss Tamás rendőr őrmestert véglegesíti a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őrjárórszolgálati Alosztály, járőr (gépjárművezető) beosztásban. Az ezt követő évben a Valkó Körzeti Megbízotti csoport tagjaként megismeri annak működését, az intézményeket és a lakosságot. Egyre gyakrabban lát el önállóan szolgálatot. Megszerzi a körzeti megbízotti munka ellátásához szükséges alapvető bűnügyi tapasztalatokat és ismereteket, aminek eredményeként 2001 áprilisában Kovács Attila rendőr őrnagy javaslatot tesz a körzeti megbízotti feladatok ellátásával történő megbízására.²⁶ 2001. június 16-tól látta el az új munkakört. Ahogy a járőri feladatok ellátása során, ebben is megállta a helyét.

Munkatársaival és parancsnokaival kiváló kapcsolata volt, a tiszteletet részükre mindenkor megadta. Átlagon felül teljesített számos területen, ezért szakmai, fizikai felkészültsége, lökészsége és löneredményei, írásbeli és szóbeli kommunikációs készsége az állomány előtt példaként állítható. „Szorgalma, igyekezete átlagon felüli, mely a hosszú távú tervek megvalósításában jó alapot ad munkájában. [...] megbízott körzeti megbízotti feladatok ellátására alkalmas.”²⁷

2001. július 27-én 19:00 órától körzeti megbízotti szolgálat ellátására osztották be a valkói körzeti megbízotti csoportban. A szolgálatot Pál Mihállyal és Kőműves Gáborral (polgárőr)

²⁵ Kovács Attila r. őrnagy alosztályvezető, Papp György r. ezredes állományilletékes parancsnok, Minősítési lap – Gödöllői Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály, 2000. május 17., Gödöllő.

²⁶ Kovács Attila r. őrnagy alosztályvezető, Antal István r. százados mb. osztályvezető: Javaslat – Gödöllői Rendőrkapitányság Közrendvédelmi osztály Őr- és Járórszolgálati Alosztály, 2001. április 10., Gödöllő.

²⁷ Zahorecz Sándor r. hadnagy mb. alosztályvezető, Papp György főtanácsos kapitányságvezető: Minősítési lap – Gödöllői Rendőrkapitányság, 2001. június 7., Gödöllő.

közösen, gyalogosan látták el. Dány nagyközség területén, a Pesti út 13. szám előtt gépjármű-állóellenőrzést hajtottak végre, amikor röviddel éjfél előtt Zsámbok irányából nagy sebességgel egy személygépkocsi közeledett. Kiss Tamás rendőr őrmester az úttestre lépett, és fényjelzéssel szabályos „állj” jelzést adott. Amikor észrevette, hogy a felé haladó gépkocsi lassítás nélkül közelít, megpróbált félreugrani, azonban a gépjármű bal oldala elütötte.

Kiss Tamás rendőr hadnagy 21 éves korában hunyt el szolgálatteljesítés közben. A Belügyminisztérium Hősi Halottjává nyilvánította.²⁸

„Nem így akartam,
Szerettem volna még élni
De a sors kegyetlen,
El kellett menni.
Ha emlegettek, köztetek leszek,
De fáj, ha látom könnyeteket.
Ha rám gondoltok, mosolyogjatok,
Emlékem így áldás lesz rajtatok!”

SZEMÉLYES EMLÉKEK

ACSALÁD

Kiss Tamás édesanyja, Kiss Béláné és édesapja, Kiss Béla mintegy 23 évvel a tragédia után, 2024 augusztusában idézték fel szeretett fiuk emlékét.

²⁸ Pintér Sándor belügyminiszter: A Magyar Köztársaság Belügyminiszterének 001/2219 számú határozata, 2001. november 22.

Családi fénykép

Forrás: a család archívuma

Tamás két öccsével és húgával különösen szoros testvéri viszonyban volt. Vidám, szorgalmas és családszerető fiú volt, és a legidősebb unoka, aki imádta nemcsak testvéreit és szüleit, hanem nagyszüleit is.

Tamás már kétéves korában eltökélte, hogy rendőr lesz. Jellemző volt rá, hogy az álmaiért mindig kitartóan küzdött. Szabadidejében rendszeresen sportolt, gyakran horgászott, ami a hobbijává vált. Sok barátot szerzett, akik a tragédia után is hűségesen kitartottak a család mellett, ahogy az édesanya fogalmazott: „nem tudtam, hogy barátokat is lehet örökölni.”

Tamás és szerelme kapcsolata röviddel a balesetet megelőzően bontakozott ki, így nem volt alkalma bemutatni szüleinek. Ennek ellenére barátnője a tragédiát követően három évig rendszeresen találkozott a családdal, beszélgettek, emlékeket elevenítettek fel Tamással kapcsolatban, támogatták egymást.

Az édesanya, aki pedagógusként dolgozott, elmondta, hogy Tamás jó tanuló volt, folyamatosan olvasott, és különösen a történelem iránt érdeklődött. Halála napján érkezett a hír, hogy maximális pontszámmal felvették a Jászberényi Tanítóképző Főiskolára. Ugyanekkor az édesanyja is posztgraduális képzésen tanult, és példamutatásával, bátorításával inspirálta Tamást, aki tréfásan meg is jegyezte: „Majd most versenyünk, anya.”

Emléktábla

Forrás: a szerző felvétele

Édesanyja féltette őt, napi szinten beszéltek telefonon. Tamás mindig megnyugtatta: „Anya, ne aggódj, jól kijövök az emberekkel, nem lesz probléma.”

Az édesanya a mai napig büszke fiára, amit csak még jobban emel az a gesztus, amelyet Tamás volt iskolája tett. 2023-ban a gimnázium képviselői megkeresték, és közölték vele, hogy a rendészeti díj elnevezést – amit az intézmény legjobb tanulói kapnak – átnevezték Kiss Tamás rendészeti díjra. Ennek köszönhetően a tavalyi évben az első díjat az édesanya adta át az arra érdemes tanulónak.

A család életébe nagy örömet hozott, amikor Tamás testvérének kisfia született, akit szintén Tamásnak neveztek el, ezzel is őrizve a szeretett fiuk emlékét.

A szülők a mai napig tartják a kapcsolatot Tamás volt kollégáival a Gödöllői Rendőrkapitányságról. Antal István – aki már nyugdíjas rendőr – 14 éven keresztül minden évben meglátogatta őket, a mai napig beszélnek telefonon. Volt munkatársai évente egy alkalommal fiuk sírjához is elmennek megemlékezni. Az édesapa elmondta, hogy amikor 2023-ban Dányban járt, az ott lakók szeretettel idézték fel Tamás emlékét, és „a mi rendőrünk, Tamás” néven emlegették. 2022-ben egy emlékhelyet avattak fel fiuk emlékére.

„Az élet a legnagyobb rendező.”²⁹

„1994. Néhány kamasz úgy gondolta, hogy követve gyermekkori álmát, rendőr lesz. Be is iratkozott az egykori Liska József Erősáramú Szakközépiskola frissen alakult közbiztonsági osztályába, és 30 évvel ezelőtt a »D« mint detektív osztályban (ahogy mi hívtuk) megkezdte tanulmányait. Így utólag visszagondolva – minden nehézségével együtt – nagyon szép időszak volt. Rengeteg élménnyel, szerelemmel és életre szóló barátságokkal. Ilyen volt a Tomival való barátságom. Sajnos csak volt, mert Tomi (vagy ahogy mi hívtuk: Mamut) már 2001. év óta nincs közöttünk. Ellentétben velem, ő beteljesítette az álmát, rendőr lett. Azonban néhány év múlva, 21 évesen, szolgálatteljesítés közben életét vesztette.

Kicsivel több mint negyed évszázad telt el az érettségi óta, és 23 év, hogy Mamut nincs már közöttünk, ám tavaly nyáron egy kisebb csoda történt. Egykori iskolánk ugyanis rendészeti díjat nevezett el Tomiról, amelynek átadásán magam is részt vehettem. A ballagási ünnepség előtt lehetőségem nyílt újra találkozni Tomi szüleivel.

A középiskolás évek alatt többször is vendégeskedtem náluk, és a tragédia után minden március 3-án (a közös születésnapunkon!) kilátogattunk a besenyszögi temetőbe. Ám ezek a találkozások az elmúlt években elmaradtak. Bevallom, ez csakis az én hibám! Ezért is volt szívszorító és felemelő érzés tegnap újra találkozni Gizike nénivel és Béla bácsival.

Milyen a sors! 26 év után, egykori iskolám ballagási ünnepségén, polgármesterként élhettem át ezt a csodát. Most mondja valaki, hogy ez véletlen! Köszönöm Halász Péter igazgató úrnak és kollégáinak, akik gondoltak egykori osztálytársamra, arra a kék

²⁹ Budai Lóránt, Jászberény polgármestere.

szemű csibészre, akit nem lehetett nem szeretni. Emléke most már biztosan tovább él! Mamut! Tudom, hogy látsz minket! Kacsints hát ránk, dobj egy érmét az égi játékgépbe, és cicázz tovább az angyalokkal! Néhány évtized, és mi is érkezünk. Addig is vigyázz ránk!”³⁰

KÖZVETLEN MUNKATÁRSÁK

Kiss Tamás halála megrázta a Gödöllői Rendőrkapitányság munkatársait, akik nem tudták elfogadni a fiatal és népszerű őrmester elvesztését. Tamás ismert volt a kollégái körében, tisztelték és szerették. Zahorecz Sándor,³¹ aki 2001-ben rendőr hadnagyként az Őr- és Járőrszolgálati Alosztály megbízott vezetője volt, szintén mélyen megrendült Tamás halála miatt.

Elmondta, hogy a tragédia különösen fájdalmas volt, mert Tamás nem először állt közel a halálhoz. Egy évvel a tragikus gázolás előtt, 2000 szeptemberében a késő esti órákban már szenvedett egy súlyos közlekedési balesetet. Barátaival – akik egyben kollégái is voltak – hazafelé tartott, amikor a gépjármű, amelyben Tamás utas volt, egy éles kanyarban az Isaszeg és Dány közötti útszakaszon kisodródott, fának csapódott. Akkor két rendőr kollégája meghalt, ő pedig súlyos sérülésekkel került kórházba. Szervezete azonban erős volt, lassan, de biztosan felépült, és 2001. januárban már újra szolgálatba állt. Majd ezt követően, július végén következett be a tragikus esemény, ami az állomány számára felfoghatatlan és szinte feldolgozhatatlan volt, hatalmas ürt hagyott hátra maga után a három fiatal kolléga elvesztése.

³⁰ Budai Lóránt, Jászberény polgármestere.

³¹ Jelenleg a Nógrád Vármegyei Rendőr-főkapitányság rendészeti rendőr-főkapitány-helyettese.

Pál Mihály³² rendőr zászlósna, aki Tamás mentora volt, a mai napig nehéz a történetekre visszaemlékezni, hiszen az intézkedést együtt hajtották végre, és ő volt az, aki végig jelen volt a gázolástól a mentőautó megérkezéséig.

Tamással kapcsolatban kizárólag pozitív tapasztalatai vannak. Tamás végtelenül jószívű, szorgalmas, elfogadó volt, és gyorsan alakított ki kapcsolatot az emberekkel közvetlen stílusa miatt. Elmondása szerint maximálisan alkalmas volt a rendőri pályára, a későbbiekben akár a vezetői pozícióra is. Pál Mihály a mai napig a szolgálati igazolvány tokjában magánál tartja Tamás fényképét.

Tiszteletre méltó és megható gesztus a Gödöllői Rendőrkapitányság részéről, ahogy Tamás emlékét őrzik. Halálát követően minden évben meghívják a rendőrkapitányságon elhelyezett emlékfalhoz koszorúzásra Tamás szüleit, illetve Besenyszögön is megemlékeznek róla.

*A megemlékezést írta:
Gyöngy Marianna*

³² A Nógrád Vármegyei Rendőr-főkapitányság Pásztói Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály szolgálatirányító parancsnoka.

*„A jó harcot megharcoltam, a pályát
végigfutottam, a hitet megtartottam.”*

2 Tim 4,7–8

BORSOS JÓZSEF

posztumusz rendőr alezredes
1963–2003

Borsos József r. százados 2003. május 13-án az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság (a Nemzeti Nyomozó Iroda jogelődje) nyomozója, kollégáival megjelent Tabányi Mihály tangóharmonika-művész Budapest, II. kerület Bethlen Gábor úti házánál, mert információik szerint E. Zoltán az ingatlan kirablását tervezte. Az akció végrehajtása során tűzharc alakult ki az elkövető és Borsos József között, amelyben a rendőrnnyomozó olyan súlyos lött sérülést szenvedett, hogy a helyszínen életét veszítette.

PROLÓGUS

2003. május 13-án, a kora reggeli órákban a Budapest, II. kerület Bethlen Gábor úton Tabányi Mihály tangóharmonika-művész házának hátsó kertjében a csendet megtöri Borsos József határozott felszólítása. „Itt a Rendőrség! Adja meg magát, és felemelt kézzel jöjjön ki!” A fészernben bujkáló E. Zoltán rájött, hogy a rendőrség rátalált, és tisztában volt azzal, számára innen nincs tovább. Az általa kitervelt rablás, amelynek végrehajtására türelmesen megbújva, a megfelelő pillanatot várva várakozott, teljesen összeomlott.

Tisztában volt azzal, hogy több körözés is van ellene súlyos bűncselekmények miatt, és amennyiben elfogják, hosszú időre rácsok mögé kerül. Pedig mindent aprólékosan kitervelt, még egy hamis rendőrigazolványt is beszerzett minden eshetőségre felkészülve. A kábítószer, amelyet várakozás közben a fészernben elfogyasztott, még dolgozott benne. A tudata ennek ellenére azért annyira tiszta maradt, hogy az ott helyben kitervelt aljas és gyáva tettének végrehajtásába belekezdjen.

Az első felszólítást követően kikiabált, hogy megadja magát, majd ezt követően a fészern hátsó falát megmozgatta, ami olyan hangot adott, hogy a bódé előtt álló rendőrpárosban azt a benyomást keltette, mintha a hátsó fronton valaki ki akarna mászni. Borsos József intett a kolléganőjének, aki óvatosan elkezdte megkerülni a fészert, hogy lássa az épület hátsó részét. A bódénál ekkor csak kettő rendőrtiszt volt. Az akcióban részt vevő társaik az épületek között kisebb csoportokba szétszóródtak, és E.-t keresték, akiről csak annyit tudtak, hogy egy fészernben bujkál, várva a számára ideálisnak tűnő pillanatot, hogy kirabolja a Tabányi házaspárt. Borsos a fészern előtt várakozva ismételten hangosan felszólította E.-t, hogy adja meg magát, aki erre kikiabált, hogy előjön rejtkehelyéről. A fészernből óvatosan kilesve látta a két rendőrt, és azt is érzékelte, hogy számítása bejött, a rendőrök

eltávolodtak egymástól. Annak érdekében, hogy megerősítse megadási szándékát, a nála lévő hamis rendőrigazolványt látványosan kidobta a kertbe a fészter elé.

Ez azonban csak megtévesztés volt, és ez a momentum is hozzájárult ahhoz, hogy a jelen lévő rendőrökben az a kép alakuljon ki, hogy valójában meg akarja magát adni. Ettől a pillanattól az események felgyorsultak, egy villanás alatt történt minden. A megadást imitáló E. a fészterből kilépve a nála lévő éles löfegyverrel azonnal lőtt, többször is. A lövések az őt megadásra felszólító Borsos Józsefet szemből, a felsőtestén érték, aki ettől a sokktól összezsugorlott. Miközben a lövésektől erejét veszítve megrogyott, azt érzékelte, hogy E. a tőle távolabb álló kolléganője felé fordul kezében a felemelt fegyverrel. Borsos figyelme a kolléganőjére irányult, volt annyi lélekjelenléte és ereje, hogy sérülten is odakiáltson a társának, „Vigyázz! Fegyvere van!” Ezzel szinte egy időben E. tüzelni kezdett a rendőrnő irányába, akire több lövést is leadott, azonban ezek célt tévesztettek. A lövedékek a nyomozónő mellett csapódtak egy farakásba. Ebben a pillanatban a lakóház hátsó frontján a teraszajtó kinyílt, és a Tabányi házaspár megjelent az épülethez tartozó teraszon. A korábban történt kiabálásra figyeltek fel. A nyomozónőnek volt annyi lélekjelenléte, hogy rájuk kiabáljon, és visszaparancsolja őket a házba. Erre a felszólításra húzódtak vissza az épületbe.

Miközben E. a rendőrpáros másik tagját tartotta tűz alatt, a sérüléstől összezsugorlott Borsos József felemelte fegyverét és tüzelt. E.-t több találat érte, amelyektől – mint utólag kiderült – véglegesen harcképtelenné vált. A lövések nem voltak halálosak, de egy életre tolószékbe kényszerítették.

Ebben a pillanatban futva értek a helyszínre a tűzharcba keveredett rendőrpáros társai, akik a lövések hangja alapján tudták beazonosítani a kollégáik helyzetét. A környezet egy labirintus volt, magas kerítések, falak, bódék és sövények kuszasága, amelyek elválasztották egymástól a II. kerületi családi házakat, és egyben

az eligazodást is megnehezítették. A helyszínen Borsos Józsefet és E. Zoltánt a földön fekvő találták egymástól pár méterre.

Borsos József a hátán feküdt hamuszürke arccal lassuló légzéssel. A megérkező kollégák közül a közelebb lévő már látta, hogy baj van, nagyon nagy baj. A földön fekvő Borsos Józsefhez lépett, és Borsos ingét – valójában maga sem tudta, miért – kettészakította. A szív magasságában, a mellkasán apró lyukat látott, amelyből vér szivárgott. Az inggel a kezében próbálta a vérzést csillapítani, és miközben magához szorította Borsos Józsefet, biztatta, hogy tartson ki, a segítség már úton van.

E., aki szintén a földön feküdt, artikulátlanul üvöltve szidalmazta és fenyegette a rendőröket, aki felett az a kolléganő állt egy rászégezett fegyverrel, akit pár pillanattal korábban a földön fekvő férfi még tűz alatt tartott. A kolléganőt az egyik futva érkezett társa váltotta, aki szintén E. felett állt meg rászégezett fegyverrel. E. a szidalmazást tovább folytatta, majd több alkalommal ráüvöltött, hogy ne legyen gyáva, és lője le. A rendőrök ott álltak E. mellett fegyverekkel a kezükben, és komoly önfegyelmet tanúsítva hallgatták, hogy szidalmazza őket, miközben meglőtt társuk elhaló lélegzetét hallották.

Nem sokkal később odaért egy orvos is papucsban, házikában, aki valamelyik szomszéd épületben lakott. Őt az akcióban részt vevő csoport többi tagja kutatta fel, kértek tőle segítséget. Lehajolt Borsos Józsefhez, és megvizsgálta, majd E.-hez lépett. A helyszínen lévő rendőrök döbbsen álltak, mikor a kollégájuk állapotára feltett kérdésekre az orvos csak némán ingatta a fejét. A találat olyan súlyos volt, hogy ha a helyszínen rendelkezésre állt volna egy mindennel felszerelt korszerű sebészeti műtő, Borsos József életét az sem menthette volna meg. Düh, tehetetlenség és fájdalom, mélységesen mély fájdalom.

AZ ELŐZMÉNYEK

2002. május 9-én Móron ismeretlen tettesek a magyar kriminalisztika történetének legkegyetlenebb bűncselekményét követték el. Az Erste móri bankfiókjában rablógyilkosság áldozata lett nyolc fő, várakozó ügyfelek és ott dolgozó alkalmazottak. Példátlan felderítés indult a rendőrségen az elkövetők személyének megállapítása és kézre kerítése érdekében. Ennek a széles felderítő munkának egyik oldalszálaként merült fel E. Zoltán, aki ellen 2003. május hónapban több elfogatóparancs volt kiadva súlyos bűncselekmények elkövetése miatt. Az Aradi utcai Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság egy egysége 2003. május 12-én az esti órákban elindult egy XV. kerületi címre, ahol információik szerint a szökésben lévő E. bujkált. A címen nem tartózkodott senki, az információ viszont teljesen biztos volt, ezért a lakókörnyezetet lefedve pozíciókat foglaltak el, és türelmesen vártak E. felbukkanására. A várakozás éjszakába nyúlóan a hajnali órákig tartott. Ennek az egységnek az egyik tagja volt Borsos József is, aki társaihoz hasonlóan a gépkocsiban ülve türelmesen várt. Türelmesen...

BORSI

Borsos József, akit a társai, közvetlen kollégái „Borsinak” hívtak, híres volt türelméről. Nyugodt, kiegyensúlyozott embernek tartották, akinek megítélését az is emelte, hogy a csapatban, amelyben dolgozott, korelnök volt. Pár évvel idősebb volt a vele együtt dolgozó kollégáinál. Kora, tapasztalata és nyugodt természete miatt higgadtan tudott dönteni kritikus helyzetekben is, amit társai sokra értékelték. Ezek a tulajdonságok milyen messze voltak attól a tinédzser Borsos Józseftől, akit a váci gépipari szak-középiskolából eltanácsoltak! Az 1970-es évek végén az akkori

oktatási rendszer, amely szigorúan megkövetelte a társadalmi normák követését, nem tolerálta a tápiószőlősi ifjú tinédzserkori lázadását, aki ekkor az iskola váci kollégiumának lakója volt. Megmosolyogtató, de abban az időszakban szélsőséges magatartásnak tekintették a fiúk esetében a hosszú haj viseletét, a farmernadrágot, a bőrkabátot vagy a nyugati könnyűzene hallgatását, de hosszan lehetne még sorolni, mi mindennel lehetett kilógni a sorból. A lázadásának oka pontosan nem ismert, lehetett az iskola ellen, a számára szigorúnak értékelt szabályok ellen, a családjával szemben, de ennek igazán nincs is jelentősége. Abban az életkorban járt, amikor a tinédzserek lázadnak, bármi ellen is.

Tanulmányait egy nagykáta szakmunkásképzőben folytatta tovább, ahol a szakmunkásvizsga letétele után bevonult katonának. A bevonulást megelőzően egy toborzáson hallotta, hogy amennyiben a rendőri pályát választja, a 18 hónap sorkatonaság 2 hónapra rövidül. A célja akkor valójában csak annyi volt, hogy a sorkatonai szolgálatot lerövidítse, ezért belépett a rendőrség kötelékébe. Tizedesként kezdte rendőrségi pályafutását a BRFK Gépkocsizó Őrparancsnokságon, ahonnan már nem volt megállás.

Nem egészen egy év múlva már a VIII. kerületi utcákat róttá mint járőr. Egy józsefvárosi rendőr több bűncselekménnyel, illetve bűncselekménytípussal találkozott rövid idő alatt, mint bármely más budapesti rendőr. Ebben az időszakban jelent meg Moldova György írónak a rendőrséget bemutató *Bűn az élet* című könyve, amely egy egész fejezetet szentelt a VIII. Kerületi Rendőrkapitányságnak, és a kerületet úgy mutatta be, mint a főváros és az egész ország egyik legfertőzöttebb részét. A kerületi rendőrkapitányságról sok kiváló szakember került ki, többek között a talán egyik legismertebb bűnügyes, Tonhauser László, aki szintén itt kezdte meg pályafutását.

A sok bűncselekmény viszont kiváló iskola, és a fejlődéshez nem kellett más, csak szorgalom, tettvágy, nyitottság és legfőképp

kitartás. Hol van már az a fiú, akit eltanácsoltak a váci szakközépiskolából viselkedése miatt? A rendőrségen belül komoly változáson és fejlődésen ment keresztül. A változás mögött, ami pozitívan hatott rá, sok minden lehetett. Talán a családja, talán a kollégái, talán a rendőrség szervezete vagy esetleg a rendőri pálya mint hivatás motiválta. Ezt már nem fogjuk megtudni, de a változás kétségtelenül nagy volt. Már nem csak egy olyan lehetőségnek tekintette a rendőrséget, amelynek segítségével lerövidíthető a sorkatonai szolgálat. A munkája mellett komoly energiákat fordított arra, hogy fejlessze magát.

A tiszthelyettesképző iskola kötelező eleme volt a rendőri pályának, amelyet szakmunkás-bizonyítvány birtokában lehetett csak elvégezni. Abban az időszakban a tiszthelyettesek jelentős többsége megelégedett ennyivel, és az iskola befejezése után, akiknek komolyabb ambícióik nem voltak, ezt a pályát tekintették a számukra kijelölt végleges útnak. A szolgálati idejüket a tiszthelyettesképző elvégzését követően a nyugdíjba vonulásukig gyakorlatilag szinte ugyanabban a beosztásban és szolgálati helyen töltötték el. Borsi esetében azonban ez nem így történt. Elkezdte a dolgozók esti gimnáziumát, ahol érettségit szerzett, amelynek birtokában következett a zászlósképző.

Mielőtt továbblépnénk, itt időzzünk egy kicsit. Az esti gimnázium iskolapadjában megismerkedett egy kollégájával, aki szintén a rendőrség állományában volt, és az érettségi megszerzésén fáradozott. Virág Zoltánnak hívták a fiatalembert, akivel közös hobbijuk volt. Mindketten a lovak szerelmesei voltak. Sokat tanult tőle, a lovakkal kapcsolatos komolyabb ismereteket tőle kapta meg, illetve a virágkertészet rejtelseibe is bevezette. Borsinál a családja – a felesége és gyermekei – után a lovak következtek mint legkomolyabb szenvedélye. Akik közelebbről ismerték Borsit, és megkérdezték őket, hogy mit tudnának mondani róla, gyakorlatilag azonnal a lovak iránt érzett szenvedélyét említették először. Még egy karámot is felépített a saját kezével Pest megye

déli részén, ahol a lovaival foglalkozhatott. Ezt követte a virágkertészet, amelyet családi vállalkozás keretében felesége gondozott, de Borsi ebben is aktívan kivette a részét. Kezdetben egy főlíásátruk volt, majd az idő előrehaladtával egymás után nőttek ki a sátrak a földből, amit komolyabb kertészetté fejlesztettek fel.

Foglalkozott a lovaival, foglalkozott a családi kertészettel, a rendőri munkáját megkérdőjelezhetetlenül hivatásnak tekintette, valamint a munkájával párhuzamosan tanult is.

Visszaolvasva is belefárad az ember, hogy mennyi mindennel foglalkozott, milyen komoly energiákat kellett az időbeosztására fordítania. Ezek ellenére, bármilyen meglepő, az őt közelebből ismerők úgy nyilatkoztak, hogy akármennyire is elfoglalt volt, mindig előteremtette azt az időt, amit csak a családjával töltött. Valójában mindent megelőzve fontos szerepet töltött be az életében a felesége és gyermekei. Ha sokáig benn maradt dolgozni, egy héten akár több alkalommal is igyekezett a kimaradt időt pótolni, hogy ne legyen adós az elmulasztott idővel a családjá, a gyermekei felé.

Virág Zoltán a család barátja lett, sokat jártak össze, azonban egy munkanapon gépkocsival szolgálati balesetet szenvedett, és a helyszínen elhunyt. A történetek Borsit nagyon megviselték, hosszú idő elteltével tudta csak feldolgozni a halálát.

Az érettségi megszerzése után következett a zászlósképző. Az iskola befejezését követően jelentős változást jelentett a rendőri pályáján, hogy rendészeti területről új szakterületre váltott. A VIII. Kerületi Rendőrkapitányságon vizsgálóként kezdte bűnügyes pályafutását. Ennek a munkának köszönhetően jutott birtokába olyan képességeknek, szakmai ismereteknek, amelyeket később a felderítői munka során kollégái sokra értékelték, és ezek miatt vezetői is jobban figyelték a véleményére.

Egy vizsgálótól alapelvárás, hogy az egész ügyet átlássa, és a felépített stratégiát követve a rábízott ügyet eredményesen befejezze. Eddig nincs benne semmi ördögösség, azonban

minél bonyolultabb az ügy, minél több szereplő van benne, annál strukturáltabb gondolkodást igényel, és több lépésre előre kell gondolkodni, mint egy sakkjátékosnak, amihez precizitás szükséges. Ez fokozottan igaz, ha olyan elkövetőkkel szemben folyik az eljárás, akik a büntetőeljárási szabályokból felkészültek, azokkal tisztában vannak, a védekezési taktikájuk kiváló, azt jól felépítették, és olyan személyek segítik őket, akiket a köznyelv sztárügyvéd jelzővel illet. Ezekben az ügyekben folyamatosan mérlegelni kell, és egy döntés meghozatala előtt több szempontot is figyelembe kell venni. Hibázni pedig nem lehet, egy hiba bekövetkezése az egész eljárást veszélyeztetheti, akár a sikeres bizonyítást is megghiúsíthatja. A felderítő egységeknél viszonylag ritka volt, hogy az állomány tagjai közt bárki is vizsgálói tapasztalattal rendelkezett, a nyomozói múlt volt a jellemző. Borsi esetében kerületi évekkel a háta mögött megvolt az a képesség és tapasztalat, amely a felderítési területen megkülönböztette kollégáitól.

A VIII. Kerületi Rendőrkapitányságot a IV. kerület követte, ahol szintén vizsgálóként dolgozott tovább. Itt több ügyben is munkakapcsolatba került a BRFK szervezett bűnözés elleni egységével, akik felfigyeltek rá, és felajánlották a lehetőséget, hogy dolgozzon velük. Az 1990-es évek elején a rendőrségi hierarchiát nagyon komolyan vették. Írott szabályok nem voltak arra vonatkozóan, hogy milyen feltételekkel lehet munkahelyet váltani a rendőrségen belül, csak íratlan protokollok, amelyeket minden vezető következetesen betartott.

Központi egységekhez csak nagyon szigorú feltételek alapján lehetett bekerülni, és azon belül az életellenes vagy a szervezett bűnözéssel foglalkozó egységek még szigorúbb feltételeket támasztottak, hogy a bűnügyi állományból valaki felvételt nyerhessen hozzájuk. A sorban állás ezekhez az egységekhez teljesen természetes volt. Előfordult, hogy hosszú hónapokig várt valaki arra, hogy bekerüljön valamelyik csapatba, de volt olyan eset

is, hogy több mint egyéves várakozást követően történt meg az átvétel. Bűnügyi területen komoly presztízse volt azoknak a nyomozóknak, felderítőknak, akik ebben az időszakban ezeknél az egységeknél szolgáltak. Általános tisztelet övezte őket, ami – valljuk be – irigységgel párosult, szinte minden elhivatott bűnügyes ezekhez az egységekhez szeretett volna bekerülni. Csak kipróbált, nagy szakmai tapasztalattal rendelkező emberek kerülhettek be ezen körökbe, ahol a személyes ajánlás, garanciavállalás nagyon sokat számított. Az, hogy egy ismeretlent, aki bűnügyi területen nyomozóként vagy vizsgálóként dolgozik, pusztán a jelentkezése miatt felvegyenek, szinte teljesen elképzelhetetlen volt. Már az egységekhez történő felvétel előtt komoly szakmai előéletet, munkát kellett bemutatni, ami az alkalmasságot bizonyította.

Borsi ezekkel a háta mögött kezdte meg munkáját a BRFK szervezett bűnözés elleni egységénél 1993-ban. A beilleszkedés könnyen ment, már rutinos bűnügyi területen dolgozó rendőrnek számított, az egységnél dolgozó kollégák többsége már ismerte. Ennek a csapatnak a tagjai, vagy legalábbis egy része volt az, akik később erről a munkahelyről már közösen mentek át más szolgálati helyre. A csapatból néhányan együtt mentek tovább pár év múlva a BRFK Gépjármű Felderítési egységéhez, illetve később egy szűk mag az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóságára. Lojalitás, bajtársiasság és barátság, ezek mind erős kötelékek.

A szervezett bűnözés elleni egységhez csatlakozását követően több eredménytelen próbálkozás után vették fel a Rendőrtiszti Főiskolára. Felvételizett és elutasították, ismét felvételizett, ami szintén nem sikerült, de nem adta fel, és a kitartása meghozta a gyümölcsét. A sikeres felvételt követően a munkájával párhuzamosan folytatta a tanulmányokat. Rendőrségi berkekben a Rendőrtiszti Főiskolára sokan úgy tekintettek, mint egy bevehetetlen várra. Nagyon népszerű volt az állományon belül, évről

évre rengetegen próbáltak oda bekerülni. Az intézmény nemcsak a rendőrség tagjait várta, hanem már külsősök is bekerülhettek.

Az 1990-es éveket megelőzően az intézménybe kizárólag csak úgynevezett belsős, már állományban lévő pályázók (például rendőrök, a büntetés-végrehajtás alkalmazásában állók) jelentkezhetek. A rendszerváltást követően nyitotta meg a főiskola a kapuit külső jelentkezők előtt is. A '90-es években a felsőoktatási intézmények között az egyik legnépszerűbb volt, előfordultak olyan évek is, amikor több mint tízszeres volt a túljelentkezés, a jogi egyetem népszerűségével vetekedett a főiskola.

Borsi kritikus véleménnyel volt arról, hogy bűnügyi szakra miért kell külsősöket felvenni. A zsaruvére azt diktálta, hogy ide csak olyanoknak kellene bekerülniük, akik már bűnügyi szemlét is lefolytattak, különbséget tudnak tenni egy tanú- és gyanúsított kihallgatás szabályrendszere között, és tudják, mi az a kihallgatási taktika, egy házkutatás során nem jönnek zavarba, és első ránézésre látják, hogy mit kell tüzetesebben átnézni, egyszerűen a főiskolát olyan kiérdemlendő elismerésként fogta fel, hogy azok számára legyen nyitva, akik már hivatástudattal rendelkeznek, és elköteleződtek a rendőri munka iránt. Legyen bennük tűz, lendület.

A munkája és a családja mellett 1999-ben megszerezte a diplomáját, mint ahogy jóval korábban elvégezte a tiszthelyettesképzőt, ahogy elvégezte az esti gimnáziumot, majd a zászlósképzőt. Mind ezt a munkája és más feladatai, kötelezettségei mellett. Hol van már az a tinédzser, akit eltanácsoltak a szakközépiskolából?

Az idő azonban nem áll meg, az ember korosodik, és gyarapodnak a szolgálati évek. Abban az időszakban még létezett a mindenki által csak korkedvezményes nyugdíjként ismert szolgálati nyugdíj, ami a hivatásos állománynak bizonyos életkor és szolgálatban eltöltött évek után járt. Amikor az érintett elért egy kort, elkezdett számolni, hogy mennyi van még hátra, és hogyan fog alakulni a nyugdíja. A korkedvezményes

nyugdíjba vonuló rendőrök jelentős százaléka visszatért a polgári életbe a rendőri munkához hasonló szakmákhoz. Rengetegen helyezkedtek el biztonsági vagy magánnyomozói területen, a kvalitásuknak megfelelően különböző szintű beosztásokban. Borsi is elkezdett számolni, tervezte a jövőt, de esetében fel sem merült, hogy ilyen területen helyezkedjen el. Bármennyire is szerette a rendőrséget, és hivatásának tekintette ezt a pályát, úgy gondolta, hogy a nyugdíjba vonulását követően azt le fogja zárni. A családi virágkertészetre és a lovaira építette az eljövendő nyugdíjas éveket, ezekkel kapcsolatban határozott és konkrét elképzelései voltak.

AZ UTOLSÓ FELVONÁS

2003. május 12-én az esti órákban az Aradi utcai épület elől elindult egy gépkocsikaraván Budapest XV. kerületébe arra a címre, ahol a beszerzett információk szerint E. Zoltán bujkált. Az elfogásra kijelölt egység a megadott helyszín környezetében pozíciót vett fel, és megkezdte a megfigyelését, ahol E. tartózkodott, várva a felbukkanását. Tisztában voltak azzal, hogy egy ilyen akció milyen veszélyeket rejthet magában.

Az egység összeszokott volt, hosszú ideje dolgoztak együtt, ismerték egymást. Több elfogáson és sok-sok megfigyelésen voltak már túl. Előfordult, hogy a rendőri intézkedés során támadólag léptek fel velük szemben, de a csoportból volt olyan is, akit késsel támadtak meg egy jóval korábbi akció közben, sőt volt példa arra is, hogy karddal történt a támadás. Az ellenállás vagy a támadás lehetőségére fejben készen álltak, a lehetséges kockázatokkal tisztában voltak.

A lakókörnyezetben elhelyezkedtek, és megkezdődött a monoton várakozás. Az estét követte az éjszaka, majd a hajnal is eljött. A figyelés során nem történt semmi, ami a figyelmüket felkeltette

volna, mozgás nem volt sem a címen, sem annak környezetében. E.-t nem látták. Minden körülmény abba az irányba mutatott, hogy nem tartózkodik ott, ezért a hajnali órákban arra a döntésre jutott az akció parancsnoka, hogy a megfigyelést befejezik. A konvoj visszaindult az Aradi utcába. A Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság épülete előtt leparkoltak, és elköszöntek egymástól azzal, hogy mindenki menjen haza pihenni... És ebben a pillanatban érkezett a hír.

E. elfogása érdekében az általa használt telefon lehallgatása folyamatban volt, azonban azon a napon a telefonja nem működött, arra gyanakodtak, hogy kikapcsolhatta azt. A hajnali órákban azonban az akció lefújását és az Aradi utcai épületbe érkezést követően a telefon életre kelt, és egy beszélgetést fogtak el. E. felhívta egy ismerőst, és beszámolt arról, hogy fenn van a II. kerületben a Bethlen Gábor úton egy fészkerben elbújva, és a kedvező pillanatra vár, hogy végrehajtson egy általa eltervezett bűncselekményt. A szöveggörnyezetből az derült ki, hogy nemcsak betörésre készül, hanem akár súlyosabb bűncselekményre is. Az értékek megszerzését bármi áron végre fogja hajtani, akár otthon vannak a háziak, akár nem. A beszélgetés tartalma alapján lehetséges volt az is, hogy fegyver van nála.

A megfigyelésből visszatért csoport tagjai intézkedési kényszerbe kerültek, és azzal is tisztában voltak, hogy az idő ellenük dolgozott. Minél több időt engednek eltelni, annál valószínűbb, hogy E. a bűncselekményt végrehajtja. Azonban túl sok volt az ismeretlen faktor, és túl rövid az idő egy alaposabb felkészülésre. A helyzetet mérlegelve gépkocsikba ültek, és elkezdtek száguldani arra a címre, amelyet az elfogott telefonbeszélgetésből sikerült megállapítaniuk. A város még szinte üres volt, így könnyen áthajtottak a Margit hídon, és onnan fel a II. kerületbe. Útközben a kerületi rendőrkapitányságot is felhívták, hogy erősítést kérjenek. A cél az volt, hogy megakadályozzák vagy legalább

késleltessék E.-t a cselekmény végrehajtásában. Úgy számoltak, mire felérnek a címre, már hangosan szirénázó és kék lámpával villogó autók lesznek a helyszínen, akik reményeik szerint megteszik az elsődleges intézkedéseket. Tévedtek.

A helyszínre érve csend fogadta őket, egy árva rendőrautó sem volt a környéken. Sokkal gyorsabban értek a címre, mint a kerületi rendőrök. A gépkocsikból kiszállva azonnal döntöttek. Késlekedni nem lehetett, most az idő volt a legnagyobb ellenségük. Egy olyan embert kellett megtalálniuk, akiről feltételezhető volt, hogy a büntett elkövetése érdekében mások életére is törhet. Két csoportra oszlottak, az egyik az ingatlant szemből közelítette meg, a másik a telek hátsó frontja felől indult el. Csendben, szinte némán lopakodva indultak meg. Borsos József annak a csoportnak a tagja volt, amely hátulról közelített az ingatlanhoz. Magas kőkerítéseken felkapaszkodva, bokrokon átnyomakodva próbálták megtalálni azt a helyet, amelyet a korábban elfogott telefonbeszélgetésből csak sejtettek, hogy merre van és mi lehet, azonban pontos információjuk erről nem volt. Igyekeztek minden fészert, bódét megtalálni, beazonosítani, illetve kizárni mint lehetséges búvóhelyet. Miközben a lehető leghalkabban haladtak előre, a labirintusszerű kuszaságban a kutatás közben csoportjuk két főre csökkent.

A keresés közben egy apró, nyitott placchoz értek, amelynek a másik oldalán egy fészert állt. A fészertől zaj szűrődött ki. Lehet, hogy megtalálták? És ha igen, észrevette-e őket? A motoszkalás megismétlődött, ami a rendőrpáros számára egyértelmű volt. A hajnali csendet megtörte a felszólítás: „Itt a Rendőrség! Adja meg magát, és felemelt kézzel jöjjen ki!”

EPILÓGUS

Azzal a fogalommal mindannyian találkoztunk, hogy sors. Ennek a szónak a tartalmát neveltetésünk, világképünk, illetve hitbéli

meggyőződésünk szerint töltjük ki. A körülöttünk vagy a velünk bekövetkezett eseményeket így fogadjuk el, ezzel igyekszünk racionális magyarázatot találni a miértekre.

Borsos József idősebb fia a technikum elvégzése után rendészeti szakközépiskolába jelentkezett, amelynek elvégzését követően a VIII. Kerületi Rendőrkapitányság állományában teljesített szolgálatot, egyenruhás járőrként. Majd felvételizett a Rendőrtiszti Főiskola jogutódjának számító Nemzeti Közszolgálati Egyetemre, ahol sikeresen lediplomázott. Jelenleg bűnügyi területen teljesít szolgálatot.

Az út, amelyet választott, a saját döntése volt.

A TÖRTÉNET MARGÓJÁRA

Az írás összeállításához több személlyel készítettem riportot, akiknek köszönettel tartozom. Őszintén, a fájdalmukat félretéve vagy azt felidézve meséltek Borsiról, a családjáról, az életéről, szakmai előremeneteléről, a barátságokról és a tragédiáról.

Egyikük belekezdett egy monológba, ebben több kérdést tett fel, amelyek nem tudtak kimenni a fejemből, és azóta is foglalkoztatnak. Hivatásos rendőrként a pályára lépéssel egy időben letesszük a rendőri esküt, ami az egyik kötelező eleme a rendőrré válásnak. Ezt követően az eskü szövege az évek elmúlásával csak fakul, pontosan már nehéz felidézni, hogy is szólt az, egy elemet kivéve, erre minden rendőr pontosan emlékszik: „akár az életemet kockáztatva.” Ezt a pár szót az eskü szövegéből mindenki ismeri, nyomtatva ott szerepel azon a lapon, amit aláírunk, szóban elmondunk vagy elmormolunk, mint egy imát. Szinte beleég az ember memóriájába. A kérdés az, hogy valójában tisztában vagyunk-e vele, hogy ez az adott helyzetben mit jelent? Valóban tisztában vagyunk-e azzal, hogy az „akár az életemet kockáztatva” nem csak egy pár szó leírva egy papíron? Egy kritikus helyzetben tudunk-e az eskünknek megfelelően cselekedni? Tudunk-e ennek

megfelelően akár az életünket kockáztatva is cselekedni, amikor otthon vár egy életút során felépített egzisztenciánk, a családunk, férjünk, feleségünk, a gyermekünk, gyermekeink?

A választ több oldalon keresztül igyekeztem megadni.

*A megemlékezést írta:
Bárány Zoltán*

„A jó emberek a világ boldogsága.”

Meša Selimović

BORBÉLY ZOLTÁN

rendőr hadnagy
1970–2008

Családi veszekedéshez riasztották Esztergom-Kertvárosban, ahol egy férfi bántalmazta idős édesanyját. A kikerkező rendőrrre az udvar hátsó részében található nyári konyha ajtaja mögül lőtt rá az elkövető. Borbély Zoltán a helyszínen életét veszttette.

BEVEZETÉS

Esztergom-Kertváros a történelmi jelentőségű Esztergom külső városrésze. Annak belvárosától öt kilométerre délre, a festői szépségű Dorogi-medence nyugati részén, Dorog városával egybeépülve több mint négyszáz hektárnyi területen helyezkedik el, otthont adva a közel hatezres lakosságának.

A városrészben találjuk a harminchektáros egykori bányatavat, a Palatinust, ami ma már strandként és horgászhelyként működik. Természeti kincsei sorában pedig olyan különlegességeket tekinthet meg az ide látogató, mint a Duna-Ipoly Nemzeti Park által fenntartott tanösvényt a Strázsa-hegyen, vagy a városrész határában lévő Sátorkőpusztai-barlangot.

Itt éltek a szülei annak a kisfiúnak, aki 1970. augusztus 14-én érkezett a világra, és a Zoltán nevet kapta. A sors már akkor rendkívüli próbatétel elé állította a gyermeket, hiszen koraszülöttként az édesanyja megnyugtató közelségétől három hónapig elszakítva kellett megküzdenie az életéért a tatabányai kórházban. Az orvosok és a nővérek áldozatos munkájának is köszönhetően az apró gyermek késő ősszel, novemberben térhetett haza otthonába.

Abba a szép, rendezett kertes házba, amely csupán néhány utcányi távolságra volt a 37 évvel későbbi tragédiájának helyszínétől. Szívszorító az édesanyja visszaemlékezése, hogy a fiának már a születésekor nagy harcot kellett vívnia az életéért, amit sajnos azon a szörnyű februári estén nem tudott megtenni, mert az nem adatott meg számára.

Hazatérése után a fiatal szülők természetes aggodalommal, de mérhetetlen odaadással gondoskodtak egyedüli gyermekükről, féltőn óvták őt minden bajtól. A szerető családja körében gyorsan megerősödött, kisiskolás kora elérésekor a dorogi általános iskolában kezdhette meg tanulmányait.

A mindig vidám és játékos gyermek önfeledt boldogsággal vetette bele magát a tanulásba, amelyet az új dolgok örömteli

befogadásaként élt meg. Az iskolai környezetben pedig az ismeretek megszerzésén túl lehetősége nyílt, hogy új barátokra és társakra tegyen szert. Közösségben érezte ugyanis a legjobban magát, mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy már akkor nagyon fontosak voltak számára az emberi kapcsolatok.

Játékos könnyedséggel szívta magába a tudást, mindig a tökéletességre törekedett, a legjobb képességei szerint akart teljesíteni. Ez a benne rejlő tulajdonság leginkább szülei példamutatásán alapult, akik felhőtlen szeretettel, ugyanakkor a kötelesség jelentőségének megértetésével és hangsúlyozásával egyengették útját. Teljesítményénél ennek hatása egyértelműen megmutatkozott, mert kitűnő eredményeket ért el a tanulásban. Kortársai körében szinte egyedülálló volt céltudatossága is, amit leginkább az bizonyít, hogy már a felső tagozat elején elhatározta, hogy felnőtt korában erdészként akar dolgozni. A körülötte lévő természeti környezet változatos gazdagságának napi szintű megélésével az erdő egyértelműen a szenvedélyévé vált. Elhatározása töretlen volt, ami még inkább arra ösztönözte, hogy kitartó munkával vágyott célját elérje.

FIATALKORI ÉVEK

Így került a barcsi erdészeti szakközépiskolába, ami Zoltánt és szüleit egyaránt nehéz döntés elé állította. A szerető otthonától több száz kilométer távolságra, az ország horvátországi határa melletti másik felén kellett folytatnia tanulmányait. Az ezzel együtt járó nehézségeket csak a családi kötelék ereje és a számára valódi boldogságot jelentő céljának látható közelsége volt képes enyhíteni.

A középiskolai tanulmányai alatt is szoros kapcsolatban állt a környékbeli erdészekkel, és igyekezett a gyakorlatban ellesni tőlük a szakma minden fortélyát. Ezeknek a közvetlen

tapasztalatoknak a birtokában az érettségi letétele után erdész-technikusi végzettséget szerzett.

A lakóhelyéhez közeli Csolnokon erdészként dolgozó régi ismerősük – képességeit és hozzáállását nagyra becsülve – vadőri állást ajánlott neki, amelyet örömmel fogadott el. A munka mellett tanfolyamok elvégzésével folyamatosan képezte magát azért, hogy új és naprakész ismeretekkel a legmagasabb színvonalon teljesíthessen.

A jó gazda gondosságával vigyázott a rábízott természeti értékekre, az erdészeti gazdálkodással összefüggő valamennyi részterületen körültekintően végezte munkáját. Ebbe beletartoztak a terület vadállományát érintő feladatok, amihez szükséges képzettséggel hivatásos vadászként rendelkezett, betartva és betartatva annak minden írott és íratlan szabályát. Erdészként sok környékbeli lakóval alakított ki közvetlen, jó kapcsolatot, akik számára minden tőle telhető segítséget megadott. Tisztelettel fordult mások, de legfőképpen az idősek felé, ha szükségesnek látta, akkor akár kérés nélkül, önzetlenül aprította fel és hordta be a fakitermelés során részükre kiszállított tűzifát.

A tenni akarása fáradhatatlan volt, amelyhez kiegyensúlyozott magánélete biztos támaszt jelentett számára. Ezen csodálatos fiatal erdész évei alatt ismerkedett meg ugyanis későbbi feleségével, akivel egy leány- és egy fiúgyermeknek adtak életet. Minden bizonnyal rájuk tekintve is érezhette nemes küldetésének az őket körülvevő természeti örökség megóvását.

Alappal vetődhet fel talán a kérdés, hogy Borbély Zoltán, aki egy évtizeden át készülve, áldozatokat meghozva, kitartó erőfeszítésekkel túljutott az általa igazán vágyott hivatáshoz vezető úton, miért döntött mégis úgy, hogy más pályát választ, figyelembe véve azt is, hogy a napi feladatai örömmel töltötték el, és számtalan sikerben, pozitív visszajelzésben volt része.

Ennek egyszerű megválaszolására kívülállóként természetesen senki sem vállalkozhat, hiszen bármely hasonló döntés oly

mértékben összetett folyamat, amelyet számtalan külső és belső tényező befolyásol. A megértéséhez csak akkor juthatunk valamelyest közelebb, ha rátekintünk a döntést hozó személyiségére és addigi munkájára. Ez alapján egyértelműen megállapítható, hogy esetében az életútjának a rendvédelem területén történő folytatása sokkal inkább egy folyamat része volt, mintsem az élet-szakaszai között történő kapcsolódás nélküli váltás.

Ezt egyrészt a személyiségének azon jegyei alapozzák meg, mint a kitartás, a tenni akarás, a szorgalom, a tisztesség, valamint a rend iránti elköteleződés, a fegyelmezettség, a mások segítségére való törekvés és a közösségi érdekek előtérbe helyezése. Belső meggyőződéssel követte ezeket az értékeket, amelyek nélkülözhetetlenek bármely fegyveres szerv állományában történő szolgálat ellátásához is.

Ugyanakkor fontos utalni arra, hogy már az erdészeti területen végzett munkájánál olyan elvek szerint járt el, amelyek alapjaiban egyeznek meg a rendőri hivatás – ezen túlmenően minden társszolgálat – etikai iránymutatásaival. Azok sorában elegendő csupán a köz érdekében történő feladatellátást, a rá-szorultak számára biztosított segítségnyújtást, a lelkiismeretes munkavégzést és a szervezet működéséhez fűződő közbizalom megőrzését kiemelni.

Természetesen mindezek csak lehetséges, de adott esetben kiemelt jelentőségű kapcsolódási pontok egy ember életében, a sors szövevényes útját sokszor a véletlennek tűnő események alakítják. Borbély Zoltán sorsának útján ilyen volt, amikor az édesapjával összefutottak annak régi katonatársával, aki már hosszú ideje Komáromban teljesített szolgálatot határórként. A régi bajtársak boldogan, bensőséges hangulatban idézték fel a katonaéveket, amit Zoltán csillogó szemmel, érdeklődő figyelemmel hallgatott.

A határőr a beszélgetés közben hirtelen a jó kiállítású Zoltán-hoz fordult, és a maga nyílt, egyenes őszinteségével megkérdezte, hogy akarna-e a Határőrségen dolgozni. Ezzel egyfajta – mint

később bebizonyosodott, hatékony – toborzási munkát is végzett a tapasztalt határőr, mert épp abban az időben építették újjá az Esztergom és Párkány közötti Mária Valéria hidat, ahová határőröket kerestek, így lehetőség volt csatlakozni a testülethez.

Zoltánt váratlanul érte a hirtelen nekiszegezett kérdés, de jóleső érzéssel töltötte el, hogy édesapjának általa tisztelt régi katonatársa érdemesnek tartaná ilyen feladatra. Rövid megtorpanását látva a határőr – ismervé Zoltán foglalkozását – azzal folytatta, hogy mivel neki van erdész végzettsége, a Határőrségnek pedig erdőterületei, nagy szükség lenne olyan tapasztalt kollégára, aki akár azok kezelésével, ápolásával kapcsolatban is tanácsokat tudna adni. Ez nyilvánvalóan már szakmailag is közelebb hozta Zoltán szívéhez az ajánlott lehetőséget, de mindezek ellenére ott a helyszínen határozottan elzárkózott, mondván, hogy nem adja fel az erdészruhát, a zöld mundért. A határőr gyorsan kapcsolva még viccesen felhívta a figyelmét arra, hogy a Határőrség is zöld mundért visel, így ez nem lehet kifogás.

Ez akkor nem változtatta meg Zoltán nemleges válaszát, de elültette benne az új feladat gondolatának magját. A következő napokban, hetekben nem hagyta nyugodni ez az érzés. A határőr és más barátok is többször gyözködtek, végül minden szempontot mérlegelve beadta a derekát.

HAZÁJA SZOLGÁLATÁBAN

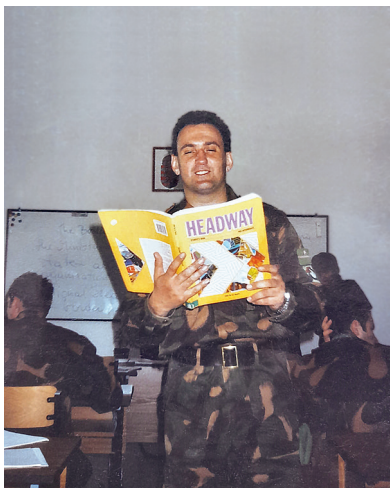
Döntésével ahhoz a nagy múltú szervezethez csatlakozott, amely akkor már ötödik évtizede látta el Magyarországon a határőrizeti és a határellenőrzési feladatokat. Fő tevékenységei közé tartozott a határátlépéssel kapcsolatos bűncselekmények felderítése is, de alapvetően rendészeti jellegű szervként működött. A Határőrség életében 1990-től történelmi jelentőségű változások indultak. Megkezdődött a hivatásos határőrizet kiépítése és ezzel a szervezet jelentős mértékű átalakítása, a regionális irányításért felelős

határőr-igazgatóságok megszervezése. A nagy számban felvett hivatásos határőrök felkészítésére pedig határőr-szakközépiskolák jöttek létre. Az évtized végére az utolsó sorkatonák is leszereltek az egyre bővülő feladatkörrel rendelkező Határőrségtől, és megszülettek a határőrizetet szabályozó jogszabályok.

A Határőrség a kialakított mélységi ellenőrző rendszerével nemcsak a határterületeken volt jelen, de a nagyobb városokban és közlekedési csomópontokban is, ahol számolni lehetett az országban illegálisan tartózkodók megjelenésének veszélyével. Ezenkívül részt vett az általános rendőri feladatok ellátásában, így a határőrök gyakran a rendőrökkel együtt járőröztek és intézkedtek.

Megtiszteltetés volt Zoltán számára a magyar társadalom által is méltán elismert szervezethez tartozni. Várakozással teli örömmel kezdte meg ezért a hazája szolgálatát határőr őrmesterként 2001 novemberében a Győri Határőr Igazgatóság Esztergom Határforgalmi Kirendeltségen szerződéses útlevéltkezőként. Nyilvánvalóan más volt ez a feladat, mint amit korábban az erdészeti területen végzett, valamint maga a fegyveres hivatás – a civil jellegű szakmákhoz képest mindenképpen – lényegesen szigorúbb szabályrendszere is új élethelyzet volt. Az ehhez történő alkalmazkodás azonban mégsem jelentett semmiféle nehézséget számára, aminek fő oka alapvető fegyelmezettségére és céltudatosságára volt visszavezethető. Tudta, hogy tervei megvalósításához rengeteg új dolgot kell tanulnia, amihez rendelkezett a szükséges szakmai alázattal és kitartással.

Fontos volt az is, hogy szeretettel fogadták, az állomány tagjainak támogató hozzáállását mindennap érezhette. Ez bizonyosan ugyanúgy nagyban hozzájárult ahhoz, hogy így már néhány hónapon belül megszilárdult azon meggyőződése, hogy jól választott utat, amikor édesapja régi katonatársának, családjának és barátainak ösztönzésére felvette a zöld mundért.

Kiképzésen

Forrás: a család archívuma

Bár a zöld határhoz köthető területi járőrmunka állt hozzá közelebb – amit minden bizonnyal az erdészeti tevékenysége is befolyásolt –, de szakmai alázattal, hivatástudattal és rendkívüli fegyelmezettséggel útlevélszerűen is igyekezett mindig a legjobbat nyújtani.

Egyértelműen megmutatkozott, hogy kiváló közösségi ember és igazi csapatjátékos. Az iskolai kiképzése során – ahol a rá jellemző kötelességtudattal, eredményesen teljesített –, majd később a kirendeltségen is az egységének kihagyhatatlan mozgatórugója lett.

A szakmai felkészültségét és a rátermettségét igazolja, hogy parancsnoka rövid időn belül javasolta a hivatásos állományba történő felvételét. Pályafutása során az általa viselt rendfokozatokat kivétel nélkül soron kívül, kiemelkedő munkája elismeréseként kapta meg, valamint igazgatói dicséretben és jutalomban is részesült.

*Szolgálatban**Forrás: a család archívuma*

Szolgálatellátása során több elfogást hajtott végre önállóan, és mindig önként vállalta a többletmunkát. Kimagasló színvonalú munkavégzése és rendészeti ismeretei eredményeként a 2004-es szervezet-korszerűsítés alkalmával magasabb főhatárrendész beosztásba került. A szolgálati feladatai mellett végezte el a Kör-mendi Rendészeti Szakközépiskola határrendész képesítést adó tanfolyamát.

Jó kapcsolatteremtési és kapcsolatépítési képessége abban is megmutatkozott, hogy kiváló és bizalmon alapuló, gyakran baráti szakmai együttműködést alakított ki a közös határellenőrzési ponton szolgálatot teljesítő szlovák kollégákkal.

Soha nem kereste a viszályt, a konfliktust, de a nehéz szituációk elől sem hátrált meg, bátran szembenézett a problémákkal. Erről az oldaláról munkatársai is jól ismerték, szerettek vele közösen szolgálatot ellátni, mert tudták, hogy minden esetben számíthatnak rá. Határozott egyéniségéből adódóan megtapasztalták, hogy

nem beszél a levegőbe, megfelelő tudás állt szavai mögött. Egyenes ember lévén, mindig meggyőződésből cselekedett, és nem állt olyan ügy mellé, amellyel nem tudott azonosulni. Minden helyzetben megpróbált kiállni az elvei mellett, amelyekért bárkivel szemben síkra szállt.

Bajtársiassága nem szakadt meg a szolgálat leteltével sem, mert szabadidejében gyakran és szívesen segített kollégáinak akár a napi munkaideje letelte után is pihenés helyett. Tette ezt úgy, hogy szerető férjként, apaként és gyermekként mindig meghatározóak voltak számára a családi kötelékek, amelyek szövetét teljes odaadással és figyelemmel erősítette.

A 2000-es évek második felében már zászlósként szolgálatot teljesítő, megannyi szakmai sikert magáénak tudó és biztos magánéleti támasszal rendelkező Borbély Zoltán életében azonban ismét körvonalazódni látszottak a változás jelei. Magyarország 2004. évi európai uniós tagsági felvételét követően ugyanis megkezdődtek hazánk schengeni övezethez való csatlakozásának előkészítő munkái. Nyilvánvaló volt, hogy ezzel együtt szükségsszerűvé válik a hazai határrendészeti rendszer átalakítása.

Mindez a rendőrség és a határőrség integrációjával valósult meg oly módon, hogy a rendőrség addigi négy szolgálati ága – bűnügy, közrendvédelem, közlekedésrendészet, igazgatásrendészet – kiegészült egy ötödikkel, a határrendészettel. Utóbbi feladatai közé elsősorban az Európai Unió külső szárazföldi határainak ellenőrzése tartozott. Az osztrák, a szlovén és a szlovák határon a hagyományos határellenőrzés megszűnt, ott a korábbiakhoz képest más módszerek, főként a mélységi ellenőrzések alkalmazása volt a cél. Ennek keretében a határtól nem messze, bizonyos sávban mozgó ellenőrzési pontok létesítése, ahonnan a forgalmat figyelik, majd szűrőpróbaszerűen megvizsgálják a gyanús személyeket, köztük az illegális migránsokat és embercsempészeket.

A jelentős változás természetszerűleg érzelmileg is megviselte a határőröket, hiszen többéves vagy évtizedes hivatás után egy új – bár alapjaiban hasonló, de mégis más – szervezeti kultúrában kellett folytatni szolgálatukat. A kezdeti bizonytalanságok és számtalan felmerült kérdés ellenére azonban Borbély Zoltán azok közé tartozott, akik nem törésként, hanem sokkal inkább új kihívásként és lehetőségként élték meg a folyamatokat. Éppen ezért egy pillanatra sem merült fel benne, hogy az átszervezés miatt elhagyja a hivatásos pályát. Elkötelezett volt abban, hogy bármilyen keretek között, de továbbra is szolgálja a hazáját.

Ezzel a határozott szándékával nem volt egyedül, a társai-val valódi csapatként egymást erősítve és támogatva készültek tudatosan a 2007. őszi és téli utolsó közös határőrszolgálatok ellátásakor is az előttük álló, rájuk váró új feladatokra. Azok részben hasonlóak voltak, mint az addigi szakmai kötelezettségek, amelyekhez nélkülözhetetlen elméleti és gyakorlati tudással, intézkedési tapasztalatokkal rendelkezett. Világos volt azonban számára az is, hogy közterületi rendőrrjáróként teljesen más helyzetekben kell majd helytállnia, amelyekre várakozással tekintett.

Lelkesedéssel telve 2008. január elsejével került így az Esztergomi Rendőrkapitányság állományába, ahol a Határrendészeti és Közbiztonsági Osztály szakértője lett. A rendőrség állományába már hosszabb ideje tartozó új kollégái rendkívül könnyen befogadták, látva közvetlenségét, megbízhatóságát és szakmai aktivitását. Szívesen láttak el vele közösen szolgálatot, mert tudták, hogy maguk is sokat tanulhatnak tőle, hiszen a határrendészeti tapasztalatai már az ő munkájukat segítették.

A helyi rendőri szervnél megvalósuló ez a fajta együttműködés kiváló példája volt a határőrség és a rendőrség sikeres integrációs folyamatának, amelynek egyik legfontosabb pontját mindenképpen a közös értékeken alapuló szervezeti kultúra kialakulása jelentette. A rendőrkapitányságon követett gyakorlat célja is

az volt, hogy a Határőrségtől érkezett kollégákat a lehető leggyorsabban segítsék a beilleszkedésben, és az állomány rövid időn belül összekovácsolódjon. Ennek érdekében legtöbbször a volt határőrörök és a már tapasztaltabb rendőrök közösen láttak el járőrfeladatokat, amelyeket Borbély Zoltán örömmel végzett.

A TRAGIKUS ESEMÉNY

Alig negyven nappal rendőri hivatásának megkezdését követően – 2008. február 11-én – Borbély Zoltán éjszakai szolgálatba indult otthonából. Családjától elkészönve azon a téli, hétfői napon alappal gondolhatta, hogy az eseménydúsabb hétvégékkel szemben a vidéki városokra jellemző nyugodtabb, lecsendesedett hétköznapi éjszaka vár rá. Az utcákon szinte alig volt járókelő, a közlekedés forgalma az este beköszöntével alábbhagyott, így társával az ilyenkor szokásos általános közbiztonsági járőrfeladatokat hajtották végre, őrizve a környék nyugalma.

Ezt a nyugalmat törte meg 22 óra 50 perckor az Esztergomi Rendőrkapitányság ügyeletére érkezett bejelentés, amelyben a helyi polgárőrség egyik tagja a szomszédjában zajló családi veszekedés miatt rendőri segítséget kért. Az ügyeletes tiszt azonnal a helyszínre irányította Borbély Zoltánt és az akkor már néhány éve rendőrként dolgozó fiatalabb járőrtársát, akik rövid időn belül, 22 óra 55 perckor érkeztek meg.

Mindketten jól ismerték az Esztergom-Kertváros egyik csendes utcájában található ingatlant, amely egy nagyobb, régi családi házból és a telekrész végében elhelyezkedő kis nyári konyhából állt. Az ott lakó 83 éves idős asszony és az 53 éves fia sem volt teljesen idegen számukra, hiszen Borbély Zoltán és járőrtársa is a riasztás helyszínének közelében élt. Akkor még csak úgy vélték, hogy egy szokványos családi vitában kell majd lenyugtatniuk a veszekedő feleket.

A kérésüket követően rendkívül gyorsan lezajló események, illetve azok előzményeinek hiteles rekonstruálására az ügyben eljáró Központi Nyomozó Főügyészség vádirati dokumentuma, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság elsőfokú és a Győri Ítéltábla másodfokú ítélete alapján nyílhat lehetőség.

Eszerint az évek óta italozó életmódot folytató, környezete által agresszívnek ismert, az ingatlan nyári lakrészét használó elkövető és a nagyobb családi házban tartózkodó édesanyja között rendszeresek voltak a veszekedések. Ez történt azon a februári késő estén is, miután az elkövető a helyi kocsmában egész nap italozott. Amikor este tíz óra körüli időben ittas állapotban hazatért, azt tapasztalta, hogy a házba nem tud bemenni, mert az édesanyja a kulcsot belülről az ajtóban felejtette. A férfi már ezen nagyon felmérgesedett, és amikor végül az édesanyja a ház bejárati ajtaját kinyitotta, kiabálni kezdett vele, majd a lakásban a berendezési tárgyakat elkezdte dobálni, és tört-zúzott.

Az idős asszony annak ellenére, hogy sajnos nem először szembesült fia erőszakosságával, azon az estén nagyon megijedt az ittas és agresszív állapotban lévő férfitől, ezért közölte vele, hogy rendőrt fog hívni. A férfi ezt hallva a saját lakrészébe, a kert hátuljában található nyári konyhába ment, az idős asszony pedig átmenekült az utca túloldalán lakó szomszédjához. Arra kérte az egyébként polgárőri feladatokat ellátó szomszédot, hogy hívja ki a rendőrséget, mert már nem bír a részeg fiával, aki most is veszekszik vele. A szomszéd még újra megkérdezte tőle, hogy biztosan szükséges-e rendőri intézkedést kérni, amit az idős asszony megerősített, ezért a polgárőr felhívta a kapitányság ügyeletesét.

A helyszínre irányított járőröket már az utcai kapuban várta az idős asszony, és elmondta nekik, hogy részeg fia a lakást feldőlt. A rendőrök a házba bementek, ahol nagyobb rongálás vagy károkozás jeleit nem látták, de szétszórt tárgyak miatti

rendetlenséget igen. Az édesanya közölte a járőrökkel, hogy a fia időközben az ingatlanhoz tartozó kisebb épületbe, a saját lakrészébe távozott. Megkérték ezért, hogy szóljon neki, hogy jöjjön előre, mert vele is beszélni akarnak. Az asszony az udvar hátsó részéhez ment, és többször bekiabált a fiának, hogy jöjjön előre, mert megérkeztek a rendőrök, és szeretnének vele beszélni. A férfi azonban megbújt a nyári konyhában, amikor észlelte, hogy a rendőrség megérkezett. A konyhaszekrény fiókjában tárolt pisztolyt és lőszert elővette, majd csőre töltött.

A fegyver megszerzésének körülményeire vonatkozó kétségtelen tények nem voltak megállapíthatók, így kizárólag az elkövető elmondását rögzíthették. Vallomása alapján még a 2007. év során a Strázsa-hegyen találta a második világháborús, lengyel gyártmányú, Radom 35M típusú öntöltő pisztolyt tár nélkül. A pisztolyt hazavitte, megtisztította, és meggyőződött annak üzemképes állapotáról. Ezt megelőzően két darab 9 mm-es Luger töltényt szerzett, amelyek a fegyverben működtethetők voltak.

Borbély Zoltán és társa, miután szembesültek azzal, hogy a garázda férfi nem akar önként előrejönni a házhoz, az udvar hátsó részéhez indultak. Óvatosan közelítették meg a nyári konyhát, ahonnan fény és hangos zene szűrődött ki. A rendőrök ekkor még nem is sejtették, hogy a férfi lőfegyverrel rendelkezik, amelyről egyébként korábban nem jutott semmiféle információ a rendőrség tudomására.

Az udvarról a nyári konyhába egy háromfokú, kilencven centiméter széles betonlépcsőn lehetett bejutni. A legfelső lépcsőfoktól közvetlenül nyílt szemből nézve jobbra kifelé egy szúnyogháló ajtó, és balra befelé egy félig zárt, felül hat üvegkazettás faajtó.

Borbély Zoltán az ajtóval szemben, mintegy három-négy méterre állt meg kint az udvaron, kezében a szolgálati felszereléséhez tartozó elemilámpával, amelyet fejmagasságban tartott, és az épület bejáratí aajtájára irányított. Társa ekkor a nyári konyha aajtaja

mellett, a jobb oldalon a lépcső aljában helyezkedett el, és hangosan bekiabálva többször felszólította a férfit, hogy jöjjön ki.

A feldúlt elkövető erre a nyári konyha befelé nyíló üvegezett ajtaját hirtelen kinyitotta, és a csukott állapotban lévő szúnyoghálós ajtóban megjelent a Radom 35M típusú pisztollyal a kezében, azt mellmagasságban csővel előre tartva lövésre készen. A fiatalabb járőrtárs ezt látva a szúnyoghálón keresztül a szolgálati gázspray-vel az irányába befújta. Ezzel egy időben azonban az elkövető a pisztollyal, a szúnyoghálón keresztül az udvaron álló és elemlámpával feléje világító Borbély Zoltán irányába lőtt, majd kezében a fegyverrel megindult kifelé.

A lövés pillanatában Borbély Zoltán összeesett, ezért társa a gázspray-t eldobta, és néhány lépést hátrált. Ezen rendkívül rövid idő alatt tudta elővenni szolgálati fegyverét, amivel három célzott lövést adott le a dühöngő lábára, hogy a további támadását megtörje, elhárítsa. Az egyik lövés az elkövető jobb lábát érte, aki ennek következtében a földre rogyott, és a kezében lévő fegyvert elejtette. A fiatal járőr odalépett hozzá, a fegyvert a földről felvette és eltette.

Azonnal értesítette a rendőrkapitányság ügyeletét, hogy a helyszínre erősítést és orvosi segítséget kérjen. Társát a mentők kiérkezéséig igyekezett elsősegélyben részesíteni, majd a mentők megpróbálták újraéleszteni. Ez tragikus módon nem vezetett eredményre, mert Borbély Zoltán az őt ért lövés következtében a helyszínen néhány perc leforgása alatt életét veszítette. Az elszenvedett sérülései olyan súlyos fokúak voltak, hogy az életének megmentésére kórházi körülmények között sem nyílt volna mód.

A már földön fekvő elkövető elvetemültségét bizonyítja, hogy látva a fiatal rendőr küzdelmét társa elsősegélyben részesítésekor – miközben beszélt hozzá, hogy térjen magához –, annyit mondott közönyösen, hogy „úgysem fog, mert

fejbe lőttem, meghalt”. A rövid időn belül a helyszínre érkező többi rendőrnek pedig olyan kijelentéseket tett, hogy „kár, hogy nem golyószóró volt nálam”, és hogy „ha géppisztolyom lett volna, titeket is lelőlek”.

Az elkövető későbbi vallomásaiban részletesen beszámolt tettének előzményeiről, továbbá arról is, hogy a fegyvert és a lőszerket milyen körülmények között szerezte meg. Azt is elismerte, hogy tisztában volt azzal, hogy rendőrök intézkednek a háznál, valamint tudta, hogy a rendőrök az édesanyja segélykérése alapján jelentek meg a helyszínen. Beszámolt arról is, hogy a pisztolyba a lőszert akkor helyezte bele, amikor a helyszínen a rendőrök megjelentek, illetve a saját lakrészéből a szűnyoghálós ajtón keresztül lőtt kifelé abba az irányba, ahol lámpafényt látott. Azzal próbált védekezni, hogy nem a vele szemben intézkedő rendőrré lőtt rá, hanem felfelé, csak a levegőbe célzott.

A bíróság azonban ezt a védekezését nem fogadta el, ugyanis a helyszíni szemle eredménye, a gyilkos és áldozata egymáshoz viszonyított elhelyezkedése, a tanúvallomások és a szakértői vélemény alapján ez egyértelműen cáfolható volt. A bíróság ezért kétségen kívül jutott arra a következtetésre, hogy a lövés pillanatában a fegyver a rendőr mellkasa felé irányult. A tárgyalás anyagává tették az elkövető elmeállapotára vonatkozó igazságügyi pszichiáter szakértői véleményt is. Abból megállapítható volt, hogy nem szenvedett az elmeműködés bármely olyan kóros állapotában, amely képtelenné tette vagy korlátozta volna őt abban, hogy tettének következményeit felismerje, illetőleg, hogy a felismerésnek megfelelően cselekedjék.

Tisztában volt azzal, hogy azon az estén korábbi viselkedése miatt az édesanyja rendőri segítséget fog kérni. Észlelte és tudta azt, hogy a helyszínre a járőrök megérkeztek, és azzal is tisztában volt, hogy rendőri intézkedésre fog sor kerülni vele szemben. Maga sem cáfolta, hogy az általa engedély nélkül tartott

és működőképes lőfegyvert akkor töltötte csőre, amikor a rendőrök már a helyszínre érkeztek. A lőfegyverrel azután lőtt, hogy az intézkedő járőrpáros egyik tagja felszólította, hogy a nyári konyhából jöjjön ki.

Egyértelmű volt számára, hogy vele szemben rendőrök intézkednek, és a nyári konyha ajtaján egy hivatalos személy, szolgálatban lévő rendőr világít be. Azzal is tisztában volt, hogy az általa használt lőfegyver működőképes, amivel a tőle alig három-négy méterre álló rendőr irányába irányzottan leadott lövés az áldozata halálát okozhatja.

Az elsőfokú bíróság a vádlottat hivatalos személy ellen, hivatalos eljárása alatt elkövetett emberölés, továbbá lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés büntette miatt 2009 áprilisában halmozati büntetésül életfogytig tartó fegyházra ítélte. A döntés ellen, a büntetés enyhítése érdekében bejelentett védői fellebbezést követően az ügy a másodfokú bíróság elé került. A másodfokú bírói tanács 2010 februárjában hozott jogerős döntésével az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetést az elkövető cselekményének tárgyi súlyához igazodón megfelelőnek találta. A határozott tartamú szabadságvesztésre irányuló védői fellebbezésnek megdönthetetlen alapossággal nem adott helyt.

Indokolásában kiemelte, hogy azt vette figyelembe súlyosítóként, hogy italozó életmódja miatt került a vádlott abba a helyzetbe, hogy agresszívan viselkedjen. Ebben a tekintetben nem ritka, hogy az ittas ember tettelesen és durva életellenes cselekménnyel reagál a vélt sérelmére. Az ilyen jellegű erőszakos cselekmények elszaporodottsága, a vádlott intézkedő rendőrökkel szembeni erőszakos fellépése szintén súlyosító körülmény, ami tettének a súlyosabb megítélését teszi szükségessé.

Rámutatott arra is, hogy nem kétséges az sem, hogy a vádlott cselekménye a társadalom egészében visszatetszést és felháborodást váltott ki, amelynek alapja maga a vádlott által elkövetett,

kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény. Ez pedig az emberölés minősített esetének megállapítását és a társadalom védelme érdekében a legsúlyosabb büntetés alkalmazhatóságát vonta maga után.

EMLÉKÉNEK MEGŐRZÉSE

Borbély Zoltán szolgálatteljesítés közben bekövetkezett tragikus halála nemcsak a teljes rendvédelmet rázta meg, de a társadalom egészében jogos felháborodást váltott ki. A hivatásos fegyveres bajtársak – szolgáljanak az ország bármely pontján és bármely rendvédelmi szervnél – azt érezhették, hogy ez a borzalom akár velük is megtörténhetett volna.

A visszafordíthatatlan megtörténnte után a rendőrség helyi, területi és országos vezetése támogatóan az itt maradt család mellé állt, továbbá a lakosság részéről is együttérző felajánlások érkeztek a megsegítésükre. Nyilvánvalóan mindezek nem törölhették el az apa, a férj, a gyermek, a barát és a kolléga elvesztése miatti mérhetetlen fájdalmat, de az összefogás feltétel nélküli tisztelegést fejezett ki Borbély Zoltán előtt. Katonai tiszteletadás mellett helyezték végső nyugalomra a dorogi temetőben, ahová az ország minden pontjáról és Szlovákiából is érkeztek rendvédelmi kollégák leróni tiszteletüket. A hősi halottá nyilvánított Borbély Zoltánt gyászoló szülei, felesége, 12 éves kislánya és 10 éves kisfia számára mindez némi vigasztalást, de legfőképpen büszkeséget jelenthetett.

Emlékének és hátrahagyott örökségének megőrzése példaértékűen valósul meg azóta is.

Idetartozik mindenekelőtt, hogy minden évben megkoszorúzza síremlékét a Komárom-Esztergom Vármegyei Rendőr-főkapitányság állománya és a családja, majd az Esztergomi Rendőrkapitányság épületében elhelyezett emléktábla előtt gyűjtanak gyertyát és helyezik el a megemlékezés virágait.

Emléktábla a rendőrkapitányság épületében

Forrás: police.hu

Jelentős értékű az a korábbi kezdeményezés, amelynek nyomán 2010 óta február 11-ét a magyar rendőrség hivatalos véradó napjává nyilvánították. A véradással országosan emlékeznek így nemcsak Borbély Zoltánra, de minden szolgálatteljesítés közben elhunyt vagy megsérült rendőrrre ezen a napon.

Az esztergomi közösség életében betöltött szerepe miatt továbbá közterület is őrzi emlékét, hiszen a Verseghy Ferenc utca egy része ma már Borbély Zoltán nevét viseli.

Borbély Zoltán számára fontos volt a sport, főként a foci, ami teljes mértékben visszavezethető játékos természetére és arra, ahogyan a közösségi élmények megélésének jelentőségére tekintett.

Ezzel azonosulva és ennek tiszteletére rendezik meg minden évben – 2024-ben már tizenhatodik alkalommal – a Borbély Zoltán Labdarúgó Emléktornát, amelynek vándorkupáját édesanyja ma is féltve őrzi az otthonában.

A sors rejtélyes kapcsolódása érhető tetten talán abban is, hogy tragédiájának időpontja egybeesik a 112-es egységes európai segélyhívószám napjával, amelynek célja, hogy elismerje mindazok áldozatos munkáját, akik hozzájárulnak a bajbajutottak szolgálatahoz. Ezen kívül ezt a dátumot tartják számon a Szent II. János

Pál pápa kezdeményezésére elismert betegek világnapjaként, amelynek ugyancsak az egyik fontos üzenete a legkiszolgáltatottabbak segítése.

Borbély Zoltán rendőr hadnagy a legnagyobb áldozatot hozta meg a hazájáért, amit ember meghozhat, az életét adta.

Életútját megismerve bizonyossággal elmondható, hogy olykor nem mi magunk választunk hivatást, hanem a hivatás választ minket. Ez számára a közösség szolgálatát jelentette, ami tetten érhető volt erdészeti, határőri és rendőri munkájánál egyaránt.

A legfontosabb mégis az, hogy bárkit kérdezünk a környezetéből – legyen az magánéleti vagy munkahelyi –, azt a választ kapjuk, hogy Zolit mindenki szerette, mindig vidám és nagyon jó ember volt...

*A megemlékezést írta:
Uhrin Tamás*

*„Sokkal jobban törődsz másokkal, mint magad sorsával;
nem szavad, tetteid mutatja ezt.”*

Aiszkhiolosz: Leláncolt Prométheusz

RADOVIC DUSÁN

posztumusz rendőr főhadnagy
1980–2010

A 30 éves Radovic Dusán rendőr zászlóost 2010. július 23-án Budapesten a Keleti pályaudvar mellett egy gépkocsival menekülő ittas és bódult állapotban levő ámokfutó gázolta el intézkedés közben, aminek következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen elhalálozott. Az elkövető segítségnyújtás nélkül továbbhajtott, és csak később, egy közeli utcában sikerült megállítaniuk a rendőröknek.

ÉLNI ÉS ÉLNI HAGYNI!

„Kapj el, ha tudsz!” – kiáltottunk sokszor fel gyermekkorunkban, amikor vidáman fogócskát játszottunk barátainkkal. Önfeledten és boldogan rohantunk a fogó elől, és semmit nem éreztünk a valóság súlyából, csak egy számított, hogy ne kapjanak el.

Gyermekkori játékok, lazaság, látszólagos szabadság, mégis ezek által tanultuk meg, hogy az életben mindennek vannak szabályai, mert így van az életnek értelme, csak így élhetünk biztonságban. Írott és íratlan szabályok, amelyeket jó esetben önkéntelenül tanultunk meg, egy részére pedig felhívták a figyelmünket. Szabályok, amelyek elsőre nem annyira szimpatikusak, mások kifejezetten előnyösek számunkra, és nagyon sokról nem is tudjuk, hogy léteznek, rosszabb esetben nem is akarunk róluk tudni.

Aki mindenhatónak tartja magát, úgy érzi, felhatalmazást kapott arra, hogy a szabályok felett álljon. Úgy gondolja, bármit megtehet, bárkinek az életével önkényesen játszhat. Az ilyen személy félelem és könnyörület nélkül cselekszik, nem számít neki senki és semmi. Az ember szabályok mentén létezik, és ezzel biztosítja önmaga és mások biztonságos, szabad életét.

Persze tagadhatatlan, hogy nem mindig minden szabályt tartunk be, de mégis fontos, hogy legyen egy végső erkölcsi iránytű, amely mentén cselekszünk és felelősséget vállalunk tetteink következményeiért. Egy olyan alapelv, amelyet minden esetben szem előtt tartunk függetlenül törvényektől, szabályoktól, előírásoktól. Élni és élni hagyni, vagy ahogy Rudolf Steiner *A szabadság filozófiája* című művében megfogalmazta: „A cselekvés iránti szeretetben élni és a másik akaratát megértve őt élni hagyni, ez a szabad ember alapelve.”³³

³³ STEINER, Rudolf (2005): *A szabadság filozófiája*. Budapest: Genius – Új Mani-Fest, 72.

MÁR MEGINT AZOK
A FRÁNYA SZABÁLYOK

Aki szabályt sért, az szabálysértő, aki törvényt, az törvényt sértő, aki az illem szabályait nem tartja be, arról azt gondoljuk, hogy kulturálatlan. Aki mások élethez fűződő alapvető jogát, az élet szentségét nem tartja tiszteletben, és valamilyen – soha, semmilyen módon el nem fogadható – ok miatt felhatalmazva érzi magát arra, hogy más, ártatlan ember életét elvegye, az megbocsájthatatlan bűnt követ el. Egy-egy súlyos bűneset kapcsán nem véletlenül fogalmazódik meg bennünk, hogy az állatok ugyan ösztönlények, de sokszor több irgalom, érzelem szorul beléjük, mint némelyik embertársunkba.

Az emberi élet kioltása és az igazságosnak hitt felelősségre vonás elmaradása nemcsak a gyászolók lelkében hagy maradandó nyomot, hanem a bizalom és remény is szertefoszlik az emberben, és egy múlni nem akaró tátongó fekete mélység telepszik rá. Nem vállalkoznék arra az összetett tudományos feladatra, hogy megállapítsam, milyen társadalmi, szociális és lelki behatások révén lesz valakiből bűnöző, és jut el arra, hogy más életét elvegye.

Igazából ez nem is nagyon érdekel, mert számomra elfogadható mentség nem létezik. Csak feltételezni tudom, hogy a gátlástalan erkölcstelenség szintjét a drog és az alkohol tovább mélyíti.

Folyamatosan halljuk, hogy felbomlóban vannak a hagyományos emberi, társadalmi értékek, amelyek régen egy egészséges társadalom alapját képezték. Helyettük az internetről, a médiából ömlik ránk az olyan információ, amely jelentős mértékben torzírtja és leépíti a gyermekek és a felnőttek erkölcsi értékrendjét.

Azt az értékrendet, amely mentén elvárható lenne, hogy például ne verjék meg a tanárt, az ellenőrt, a buszvezetőt, vagy hogy álljon meg a szabálysértő a gépkocsijával, ha vele szemben a rendőr jogszerűen intézkedni szeretne.

Akárhogy is csúrik-csavarják, rángatják a jog szövevényes hálóját a hozzáértő tanult emberek, valaki mindig veszít rajta. Legtöbbször az ártatlan, a vétlen, aki egyáltalán nem érdemelt ilyen sorsot. Az átlagember felfogása szerint a bűnösök valahogy mindig megússzák. Elmondhatjuk, hogy nem segíti az igazságosság és az igazságszolgáltatásba vetett hitünk erősödését, ha úgy érezzük, nem a számunkra is elfogadható büntetés született egy-egy ügyben. Mindig valami hiányérzet, kétségbeesés és tehetetlen szomorúság marad hátra. Na meg persze az úr, amelyet szeretett hozzátartozónk elvesztése okoz. A halált, mások elvesztését szinte lehetetlen feldolgozni, hiába szentel ennek orvoslására a pszichológia külön fejezetet. Isten óvjon mindenkit annak a fájdalomnak az elviselésétől, amelyet egy megölt szerettünk hiánya okoz.

HŐSSÉ VÁLNI

A társadalomban gyakran hallunk hősökről, és hála a bulvár-médiának és a lájkvadász s nézettséget emelő sztárcsinálásnak, a szó tartalma egyre inkább értékét veszti. Az egy-egy rendkívüli esemény kapcsán megszólaló résztvevők gyakran hangoztatják, hogy ők nem akartak hősök lenni, csak egy hirtelen jött, megrendíthetetlen belső indíttatásból cselekedtek a helyzetnek megfelelően, bátran és önzetlenül. Az elhatározás és az azt követő cselekvés gyakran tehát a pillanat műve, észre sem vesszük, máris hősieen cselekedtünk, miközben bele sem gondoltunk, hogy akár az életünk is veszélybe kerülhetett volna.

„A hősiesség sokkal inkább nevezhető egyfajta beállítottságnak, vagy a személyes szokásaink és társadalmi viselkedésmódjaink felhalmozódásának. A hősiesség: létforma; és egy különleges módja annak, ahogyan önmagunkra tekintünk. Ahhoz, hogy hősök legyünk, eredményesen kell fellépniünk az életünk kritikus pillanataiban: aktívan kell törekedniünk arra,

hogy szembenézzünk az igazságtalansággal, vagy hogy pozitív változást hozzunk a világba. A hős-léthez hatalmas erkölcsi bátorság szükséges.”³⁴ Megfejtethetlen rejtély, hogy kiben van meg a hősiesség csírája, és másokban miért nincs.

A RENDŐRÖK MINT HŐSÖK

Számomra a hősök példaképek a felnövekvő generációk számára, akik bátorságot, önzetlenséget és erőt mutatnak fel a közösség védelme érdekében. Azok, akik nap mint nap szembenéznek veszélyekkel és kihívásokkal, hogy megóvják mások életét. A rendőrök munkájukból adódóan gyakran hajtanak végre hősies cselekedeteket, mindennapi munkájuk számos veszéllyel jár.

Bár Magyarországon ritka a fegyveres konfliktus, az utóbbi időben számos példa igazolja, hogy a rendőröknek manapság bármikor szembe kell nézniük olyan helyzetekkel, amelyekben az életük is veszélybe kerülhet. Ilyen helyzetekben a rendőrök nem haboznak, azonnal bátran cselekednek, hogy megvédjék az ártatlanokat.

Az áldozatkészségük tovább növeli hősiességüket. A rendőrök gyakran dolgoznak hosszú órákat, sokszor családjuktól távol, és gyakran olyan feladatokat látnak el, amelyek fizikailag és mentálisan is megterhelők. Az ő elhivatottságuk és kitartásuk nélkül a társadalom nem lenne biztonságos hely.

A rendőrök szerepe messze túlmutat a törvények betartásán. Ők azok, akik az igazság, a becsületesség és a tisztesség eszméit képviselik. Az, hogy a rendőrök hogyan viselkednek a mindennapi életben, milyen döntéseket hoznak, és hogyan kezelik a különböző helyzeteket, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a közösség többi tagja is kövesse az általuk mutatott értékeket.

³⁴ EGER, Edith Eva (2021): *A döntés*. Budapest: Open Books, 13.

Kérdésként merülhet fel, hogy ha ennyi pozitív dolgot el tudunk mondani a rendőrök munkájáról, hogy lehet mégis az, hogy számos ember semmibe nézi őket, nem látva át hasznosságukat a közösség számára. Hogy lehet, hogy egyre több rendőrt ér verbális támadás, hogy lehet, hogy a törvényeket betartatni szándékozó rendőrt megtámadják, és végső soron milyen gonosz indulattól fűtve oltják ki életüket? Felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan.

A RENDŐRSÉG HŐSI HALOTTAI

A magyar rendőrség történetében számos rendőr vesztette életét szolgálatteljesítés közben. Ezek az események gyakran tragikus és váratlan körülmények között történtek, legyen szó bűnüldözésről, közlekedési ellenőrzésről vagy egyéb rendőri tevékenységről.

A magyar rendőrség hősi halottai azok, akik életüket áldozták szolgálat közben, példaképei a bátorságnak, önfeláldozásnak és elhivatottnak. Ezen hősök emléke és munkásságuk iránti tisztelet megőrzése nemcsak erkölcsi kötelességünk, hanem alapvető része annak, hogy megértsük és értékeljük a rendőrség szerepét társadalmunkban.

A hősi halottak emlékének megőrzése a Rendőrség és a közösség közös felelőssége. Az emlékművek, megemlékezések, ünnepségek és kiadványok fontos szerepet játszanak abban, hogy tisztelgünk az áldozatok előtt, és emlékeztessük magunkat a rendőrség nélkülözhetetlen munkájára.

RADOVIC DUSÁN ESETE

A rendőrség hősi halottai közül a 2010-ben tragikus körülmények között elhunyt Radovic Dusan posztumusz rendőr főhadnagy esetét mutatom be. Nem célom a vele kapcsolatosan történtek kapcsán bárki felelősségét feszegetni, nem a bűncselekmény

részletes elemzésére vállalkozom. Úgy szeretnék emléket állítani e nagyszerű embernek, hogy korabeli híradásokon, barátok, hozzátartozók megszólaltatásán keresztül próbálom bemutatni, valójában milyen ember volt Radovic Dusán.

GYERMEKKOR

Radovic Dusán Ózdon született, 1980. május 21. napján. Szülei és húgával gyermekkorában társasházi lakásban laktak, de a nagyszülők Ózd egy családi házas övezetében éltek akkoriban, a közelben egy hatalmas réttel. Mindenféle háziállatot tartottak, nagypapa pedig nyulakat tenyésztett. A húgával a gyermekkorukban szinte a teljes nyarat náluk töltötték, szabadon, boldogan. Nagypapa a nyulakat rendszeresen vitte kiállításokra, és oda elkísérte őt Dusán is. Így szinte természetes módon ivódott bele az állatok szeretete. A kiállítások révén döntötte el, hogy ő galambokat akar tenyészteni. Nagypapának nagyon tetszett az ötlet, rögtön épített is neki galambdúcot, vettek galambokat, és ezzel el is kezdődött a galambászkodás. Ózdon egy egyesületnek is tagja lett.

Nagyon sokat foglalkozott a galambokkal, tenyésztette, cserélgette, versenyeztette őket, így érthető, hogy galambász barátai sem feledkeztek meg róla. A Magyar Galamb- és Kisállattenyésztők Országos Szövetsége oldalán található Fórumban így emlékeztek meg róla: „Radovic Dusán, a tegnap Budapesten szolgálatteljesítés közben halálra gázolt rendőr zászlós a 90-es években, középiskolás korában a V-116. sz. Ózdi Galambtenyésztő Egyesület lelkes, elkötelezett tagja volt. Nagyapja ma is tagtársunk. Egyesületünk megőrzi a kedves, mindig mosolygós Dusán emlékét! Öszinte részvételünk családjának!”³⁵

³⁵ BENYHE Attila (2010): Gyász hírek. *Mékszu.hu*, 2010. július 24.

Dusán kedvenc postagalambjával

Forrás: a család archívuma

A *Postagalambsport* – a Magyar Postagalambsport Szövetség lapja – pedig így köszönt el tőle: „Postagalambász volt. 2005-ig tagja volt a Magyar Postagalamb Sportszövetségnek, a Z-05 egyesületnek, szerette az állatokat, galambjai mellett nyulakkal is foglalkozott. Nem volt menő élversenyző, csak postagalambász, egyike sokunknak, aki szerény eredményeire is büszke tudott lenni.”³⁶

MISKOLCI RENDÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA

Dusán már egészen korán érdeklődést mutatott a fegyveres testületek iránt. Először úgy tervezte, hogy katona lesz, de édesanyja féltette őt, és ezért rábeszélte, hogy először inkább gimnáziumban tanuljon tovább. Dusán ezért az ózdi József Artila Gimnáziumban érettségizett, aztán jelentkezett csak 1998-ban a Miskolci Rendészeti Szakközépiskolába. A családban korábban senki nem választotta ezt a hivatást. Őt valahogy mindig is érdekelt ez a szakma. Amikor iskola után családi körben, a hétvégi beszélgetések során mesélt élményeiről, érezni lehetett rajta, hogy

³⁶ SZABÓ Ferenc (2010): Halottaink – Hősi halált halt a fiatal zuglói rendőr. *Postagalamb Sport*, 56(8), 7.

Dusán a végzés évében

Forrás: a Miskolci Rendvédelmi Technikum archívuma

a Rendészeti Szakközépiskolában megtalálta a helyét. Ugyanakkor reálisan látta a rendőri hivatás nehézségeit is, ezért amikor hűgát is a rendőrség kezdte el érdekelni, lebeszélte róla.

Volt rendőriskolás társai közül már csak páran maradtak rendőrök. Akivel sikerült beszélni, úgy jellemezték őt, mint aki mindig mosolygós, életvidám ember volt. Mindig pozitív energiát sugárzott, és jókedve másokra is átragadt. Dusán szeretett emberek között lenni, és gyakran volt a társaság középpontja. Szerette az életet.

Még a nehéz helyzetekben is megtalálta a módját, hogy mosolyogjon, és másokat is jobb kedvre derítsen. Mindig készen állt arra, hogy meghallgassa és támogassa barátait és családtagjait. Empátiája és megértése miatt bátran lehetett hozzá fordulni tanácsért vagy egyszerűen csak azért, hogy jobban érezzék magukat. Humorérzéke és vidámsága miatt mindenki szívesen töltött időt vele. Dusán emléke rámutat arra, hogy mennyire fontos a pozitív hozzáállás és a jókedv a mindennapokban. Az ő életvidám természete és mosolygós arca örökre megmarad azok szívében, akik ismerték és szerették őt.

Dusán a „Cickány” becenevet kapta a rendőriskolában. Azt nem sikerült megtudnom, hogy pontosan kitől és miért kapta ezt a nevet. Talán valamelyik iskolatársa nevezte először így tulajdonságai miatt, amely becenév végigkísérte életét. Lehet, hogy azért, mert gyors és mozgékony volt, és sosem tudott egy helyben maradni, vagy mert társasági ember volt, akinek mindig volt mondandója, és sosem fogyott ki a szavakból, vagy esetleg játékos, huncut természetű volt, aki szeretett incselkedni másokkal? Nem tudjuk. Az azonban biztos, hogy a becenevek szeretetteljesek, és valami különlegest fejeznek ki a becenevet viselő személyről. Akárhogy is, a „Cickány” becenév viselője biztosan valamilyen szempontból figyelemre méltó, kedves vagy emlékezetes volt mások számára.

AKTÍV RENDŐRI ÉVEK

A Miskolci Rendészeti Szakközépiskola utolsó évében már egy hónap gyakorlat, egy hónap iskola rendszerben tanultak. 1999-ben így került a Budapesti Rendőr-főkapitányság XIV. Kerületi Rendőrkapitányságára gyakorlatra, majd az iskola elvégzése után 2000-ben itt kezdte meg hivatásos rendőri pályáját mint mozgóőr. Annak ellenére, hogy fiatalként került a nagy öregek közé, emberi tulajdonságai miatt hamar befogadták őt a csapatba. Ehhez hozzájárultak az élményekben gazdag, hajnalig tartó zajos világmegváltós beszélgetések, a rendszeres horgászás a kollégákkal és a közös programok, többnapos kirándulások.

Volt kollégái úgy emlékeztek vissza erre az időszakra, hogy összetartó csapat kovácsolódott össze, volt idő a munka mellett megismerni a másikat, ami nagyon fontos egy közösség számára. Olyan mély és szoros barátságok kötődtek, hogy volt, akit annyira megrendített Dusán halála, hogy testére tetováltatta arcképét és halálának napját. Egy soha el nem múló bajtársias gesztus.

Párja, Mariann egy évvel korábban kezdte pályáját Zuglóban. Az élményteli közösségi programok és a közös szolgálatellátás során szép lassan a barátságból szerelem szövődött a két fiatal között. 2004-től már közös lakásban éltek, és tervezték jövőjüket. Kislányuk, a család szeme fénye, Dorina 2008-ban született meg. Dusán nemcsak barátai között érezte magát jól, de fontos volt számára a családi kötelék is, ezért, ha tehették, rendszeresen látogatottak haza saját és párja szüleihez, nagyszüleihez.

Radovic Dusán szépen haladt a ranglétrán, amit kitartásának és szorgalmának köszönhetett. 2004-ben járőrvezető lett, 2007-ben ügyeletesnek léptették elő, majd 2009-től szolgálatparancsnoki feladatokkal bízták meg, és vezetője kezdeményezte első tiszti és kiemelt főelőadói kinevezését.

Azoknak lett a parancsnoka, akikkel együtt kezdte a pályafutását, illetve az öregeknek. Mindkét korosztály el tudta őt fogadni. Bajtársai úgy jellemezték, mint aki sohasem felejtette el, honnan indult. Mindig emberségesen bánt kollégáival, segítőkész, de határozott volt. Olyan, akire felnézett az állomány, és ha szükséges volt, a bajban egységesen beálltak mögé.

Dusán tudatosan készült rendőri karrierjére, egy idő után tiszt szeretett volna lenni. Többet várt magától, többet várt pályafutásától. Húga példáját látva felbuzdult, és eldöntötte, hogy ő is felsőfokú végzettséget szerez. Optimista és szorgalmas volt.

2005-ben Szarvason kezdte meg a Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Karán óvodapedagógus tanulmányait. A diplomához szükséges középfokú nyelvvizsga letételét követően 2008-ban szerzett főiskolai oklevelet jeles minősítéssel.

Kollégái vidáman emlékeztek vissza rá, amint bemutatta a vizsga előtt, hogy játssza el furulyán az óvodás dalokat. Természetesen mindenki ki akarta próbálni a hangszeren, sikertelenül. Céltudatos volt, és a legnagyobb koncentrációval vetette magát a tanulásba.

Dusán szolgálat közben
Forrás: a család archívuma

A gyakorlaton az óvodában a kicsik kedvence volt. Tudott bánni a gyerekekkel, jól érezte magát közöttük, és ő is nagyon szeretete őket.

A főiskolai végzettség megszerzésével nyílt meg a lehetőség előtte, hogy sikeresen elvégezhesse a tiszti átképzőt. Tisztté avatására sajnos már nem került sor. A váratlan tragédia egy szépen ívelő karriert tört ketté.

A TRAGIKUS ESEMÉNY

Radovic Dusán rendőr zászlós nem akart hős lenni, ő csak nyugodt, boldog életet szeretett volna élni feleségével és kislányával. 2010. július 23-án, utolsó munkanapján várta a nyarat, a pihenést, és már azon gondolkodhatott, hogyan tölti szabadságát Hajdúszoboszlón. Hol fog majd horgászni, hogyan fog játszani gyermekével. Felesége és két és fél éves kislánya otthon készülődött izgatottan, várták haza a szerető férjet és édesapát.

A tragikus napon Dusán szolgálatban volt, a kapitányságon tartózkodott. Éppen lejárt a szolgálata, zajlott a szokásos szolgálat átadás-átvétel. Ekkor azonban váratlan esemény történt.

Meghallotta a rádióban, hogy kollégái segítséget kérnek. Egy ámokfutó nem állt meg a BMW-jével a rendőri jelzésre. Mások életét veszélyeztetve száguldozik a területben.

Talán az átlagember fejében megfordulhatott volna, hogy nyaralás előtt nem biztos, hogy bele kell avatkozni egy ilyen dologba, ugyanis az elfogás, előállítás, szemle, jármű elszállítása, kihallgatások stb. sok időt vesz majd igénybe, lehet, hogy későn ér haza, fáradtan. Vagy hogy majd mások megoldják, üldözik már elegen.

Azonban Dusán nem átlagember volt. Megszólalt benne a megmagyarázhatatlan belső hívó hang, amelyre az életét tette fel. Innen már nem volt visszaút. Az adrenalin már megszokott módon árasztotta el a testét, jól ismerte az érzést, többször volt már ilyen helyzetben 11 éves rendőri pályafutása során. A kollégák bajban vannak, segítséget kértek.

Hirtelen minden átértékelődött a fejében, már nem a nyaraláson, nem a pihenésen, a családon járt az esze, minden idegszálával hirtelen rendőr lett. Olyan, aki gondolkodás nélkül kész volt az életét is feláldozni társai védelme érdekében, olyan, aki félelem nélkül, önfeláldozón, mindent hátrahagyva egy gépkocsival, társával bekapcsolódott a végzetes hajszába.

KAPJ EL, HA TUDSZ!

A menekülő gépkocsit egy – a büntetőügy tárgyalásán elhangzottak szerint „többszörös visszaeső: lopások, garázdaság, vesztegetés és kábítószerrel való visszaélés miatt korábban már elítélték”³⁷ – bűnöző vezette, érvényes vezetői engedéllyel nem rendelkezett. „A gázolás előtti este barátaival mulató és Speed nevű drogot, aznap pedig vodkát és bort is fogyasztó P. Zoltán azt mondta a Fővárosi Törvényszéken zajló perében: a fővárosi Bosnyák téren hajtott át a sárga lámpánál, és a rendőrök felre

³⁷ MTI (2012): Lelövéstől tartott a rendőrgázoló. *Népszava*, 2012. december 6. 11.

akarták állítani. Ekkor azzal szólt oda a rendőrnek, hogy »Kaj el, ha tudsz! « – és menekülni kezdett.”³⁸

„Közben számos közlekedési szabályt megsértett, a vád szerint a közlekedésben részt vevő civil és rendőr gépjárművezetők, utasok, gyalogosok, illetve a járműve hátsó ülésén helyet foglaló élettársa életét és testi épségét közvetlen veszélynek tette ki, több járművet megrongált. P. Zoltán a Thököly úton már több rendőrautó üldözte. A vádlott végül a Baross téri építkezések miatt részlegesen elzárt útszakaszra hajtott, ahol kisodródott a BMW-jével, és nekiütközött a kerítésnek.”³⁹

„Az egyik rendőrautó ekkor előlről, a Rákóczi út felé elzárta a menekülés útját. Ebben az autóban ült Radovic Dusán. A másik rendőrautó elzárta a menekülést a másik irányba is. Radovic Dusán kiszállt a kocsiból, és megpróbálta megkerülni P. Zoltán kocsiját.

A vád szerint látta a sofőr, hogy a rendőr épp a kocsija mögött van, de ennek ellenére hirtelen, kipörgő kerekkel, nagy sebességgel tolatni kezdett annak érdekében, hogy a helyszínt a menekülését elzáró rendőrautó mögött elhaladva elhagyja. Tolatás közben a hátsó lökhárítójának bal oldalával elütötte a rendőrt, aki egyensúlyát veszítve az úttestre zuhant. P. Zoltán a bal kerekével ráhajtott az úttesten hanyatt fekvő rendőr mellkasára, majd hirtelen gyorsítással elhagyta a helyszínt. Az alváz kiálló alkatrésze az elütött rendőr ruhájába, testébe akadt, és nagy erővel az egyik szolgálati autó jobb oldalához sodorta őt.

Egy másik rendőr több lövést leadott a vádlott távolodó kocsijának bal első kerekére, de így sem sikerült megállítani. A rendőrök tovább üldözték, eközben P. Zoltán többször szándékosan nekikormányozta a kocsiját a szolgálati autókhoz, ezzel vészfékezésre kényszerítve őket és az autózó civileket. Végül

³⁸ MTI 2012.

³⁹ Életfogytiglant kér az ügyészség a rendőrgázolóra (2012). *Index*, 2012. július 4.

a Gubacsi úton sikerült megállítani és feltartóztatni, miután meghibásodott a kocsija.”⁴⁰

Radovic Dusán halálának napján a rendőrkapitányság előtt mécsesek ezrei gyulladtak meg. Szép lassan tűzoltók, rendőrök, katonák, mentősök jelentek meg spontán a Stefánia úton ezen a szomorú, estébe forduló nyári napon. A szolgálati kocsik szirénázva zsúfolásig megtöltötték a teret, leállt az élet, leállt a forgalom. A döbbenet és a mérhetetlen szomorúság járta át a bajtársak lelkét. Főhajtással vagy tisztelgéssel búcsúztak a hős Radovic Dusántól a fényképe előtt. Akik jelen voltak, hátborzongató élményként emlékeztek vissza a felemelő pillanatra, ahogy szinte ismeretlenül ennyi ember kifejezte tiszteletét a fájdalmas percekben. A néma döbbenet hangja járta át a lelkeket. Egy azóta is csak igen ritkán érezhető, felemelő összetartozás-érzés jelent meg az ott levők szívében.

VÁDEMEELÉS ÉS ÍTÉLET

A Központi Nyomozó Főügyészség „a férfit hivatalos személy sérelmére elkövetett emberöléssel, hivatalos személy elleni erőszakkal, közúti veszélyeztetéssel, segítségnyújtás elmulasztásával, valamint rongálás vétségével és ittas járművezetés vétségével vádolta meg. A vádiratában P. Zoltánra életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását indítványozta.”⁴¹ A vádhatóság és az eljáró bírói szervek álláspontja közötti lényegi különbség a hivatalos személy ellen elkövetett emberölés büntetnének megvalósulása kérdésében alakult ki. A vádat képviselő ügyészség álláspontja szerint – több tanú egybehangzó vallomása, a vádlott vallomása, valamint igazságügyi szakértői vélemények alapján – az elkövető tisztában volt azzal, hogy a sértett a gépkocsi mögött áll, és ennek

⁴⁰ Életfogytiglant kér az ügyészség a rendőrgázolóra 2012.

⁴¹ Életfogytiglant kér az ügyészség a rendőrgázolóra 2012.

ellenére nagy sebességgel tolatásba kezdett, halálát okozva az intézkedő rendőrnek.

Az eljárás során bebizonyosodott, hogy P. Zoltán alkoholos befolyásoltság alatt vezette a járművét, valamint szervezetében amfetamin is kimutatható volt, amelyek nagymértékben befolyásolták magatartását. Különösen az amfetamin hatásának három fázisa volt tisztán látható cselekménye során: a kihívás fázisa – amikor a rendőröket arra buzdította, hogy „fogjatok meg, ha tudtok!” –, ezt követte a menekülés fázisa, majd az ijedtség fázisa, amelynek során az elfogáskor már az apátia uralkodott el a vádlotton.

A szer hatása az elkövetőre a tények ismeretében az alábbiak szerint foglalható össze: a szer használója fizikálisan érzékelt mindent, az ütközést is, vagyis érzékelt a külvilágot, de annak a felelősségét, hogy mit tesz, nem. Érezte, hogy van ott valaki vagy valami, csak nem vett róla tudomást, tökéletesen mindegy volt, min hajt keresztül, akkor ott az számára nem bírt jelentőséggel. Egyetlen célja volt kitörni a beszorított helyzetből mindenáron.

P. Zoltán vallomásában elismerte, hogy a Keleti pályaudvarnál az elzárt területen meg akart fordulni, de nem volt elég helye. Láta a két rendőrt a gépjárműve oldalánál. Ekkor középen hátrafordulva, az üléstámlára támaszkodva tolatni kezdett. Láta, hogy mögötte egy rendőrautó volt, annak nekiment, de biztosan nem látott embert a két kocsi között. Kitartott amellett, hogy nem volt szándéka senkinek sem sérülést okozni. Ő már a Keleti pályaudvarnál fel akart hagyni a további meneküléssel, ekkor azonban az egyik intézkedő rendőr fegyvert fogott rá. Ettől megijedt, mert azt hitte, le akarják lőni, és ismét menekülni kezdett.

Az ügyészség álláspontja szerint mindezeknek ellentmondott, hogy P. Zoltán a tolatás megkezdésekor, illetve mindvégig a tolatás során hátratekintett; nem volt olyan zavaró körülmény, amely a sértett észlelését a két gépjármű között megakadályozta

volna; a tanúk állítása szerint a vádlott tekintete átfogta a sértett tartózkodási helyzetét a tolatás közben; a vádlottnak három alkalommal lett volna lehetősége arra, hogy a tolatással felhagyjon, először amikor észlelte az elhaladó sértettet, amikor a sértettel és a szolgálati gépjárművel ütközött, majd amikor áthaladt a sértett testén, mindhárom esetben a vádlotti észlelés bizonyítást nyert.

Az eljárás során az ügyészség bizonyítékokkal alátámasztott érvelését a bíróság másodfokon sem fogadta el maradéktalanul, a hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölés büntettét kétséget kizáróan nem sikerült bizonyítani.

P. Zoltánnal szemben a „másodfokon eljáró ítélőtábla az elsőfokú döntést helyben hagyva és jogerőre emelve a számos kisebb súlyú cselekmény – rongálás, ittas vezetés, hivatalos személy elleni erőszak – mellett a rendőr halála kapcsán csupán közúti veszélyeztetés minősített esetét látta bizonyítottnak, és az e minősítés mellett halmazatban kiszabható lehető legsúlyosabb, 12 éves fegyházbüntetést szabtak ki.”⁴²

EMLÉKEZET

TEMETÉS

„»Életedet adtad a hazáért, az állampolgárokért és Budapest biztonságáért, az ország összes rendőre büszke rád!« – ezekkel a szavakkal búcsúzott Radovic Dusántól [...] a temetésen Tóth Tamás, Budapest újonnan kinevezett rendőrfőkapitánya. A zászlózt az ózdi Gyári temető napfényes domboldalában helyezték végső nyugalomra.

⁴² DANKÓ József (2015): Tizenkét évet kapott a kőbányai rendőrt halálra gázoló ámokfutó. *Kőbánya.info*, 2015. január 28.

Dízsorútűz Radovic Dusan temetésén

Forrás: CSREFKO Judit (2021): Ma Radovic Dusanra emlékezünk.

Gyorihirek.hu, 2021. július 31.

A harmincévesen, szolgálatteljesítés közben elhunyt rendőrt főhadnagyként temették el, a posztumusz kinevezést a Belügyminisztérium adományozta a zászlósnak. Radovic Dusan mintegy ezerötyszáz kollégája, az Országos Rendőr-főkapitányság és a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetése, Pintér Sándor belügyminiszter, Kocsis Máté, a parlament honvédelmi és rendészeti bizottságának elnöke, Weinek Leonárd, a főváros XIV. kerületének polgármestere kísérté utolsó útjára. A szertartáson Radovic Dusan rendőrként eltöltött elmúlt tizenegy évére emlékezett Krammer György, a BRFK XIV. kerület rendőrkapitánya. A rendőr zászlós 1999-ben került a kapitányság szolgálatába, többször jutalmazták. Hivatali ideje alatt folyamatosan haladt előre, és képezte magát, pedagógus- és rendőrdiplomát szerzett. Radovic Dusan kollégái szerették, nem volt olyan nap, hogy ne nevettette volna meg társait. Mindenki számíthatott rá, a pályakezdő fiataloknak segített rendőrré válni. »A rendőrség egy nagy család, nem csak bajtársunkat, hozzátartozónkat veszítettük el. Értelmetlen volt Radovic Dusan halála« – zárta búcsúbeszédét Krammer.

*A temetésen mintegy ezerötszázan vettek részt
Forrás: Dízsosztűz a főhadnagynak (2010). *Blikk*, 2010. július 29.*

Az elhunyt hamvait a dízsosztűz lövéseinek kíséretében helyezték végső nyugalomra. A temetést a készenléti rendőrség zenekara kísérte.”⁴³

KOPJAFAAVATÁS

Volt kollégái közül páran, akikhez közel állt Dusán, a mai napig megteremtik annak a lehetőségét, hogy méltóképpen emlékezhessünk meg róla, hogy ne merüljön feledésbe emléke. 2011-ben, halálának évfordulóján az ORFK Futárszolgálat állományának felajánlásával kopjafát állítottak a rendőrkapitányság udvarán.

„Felfoghatatlan tragédiának nevezte Bihari Sándor rendőr őrnagy, közrendvédelmi osztályvezető Radovic Dusán halálát [...] a hősi halált halt főhadnagy emlékére állított kopjafa avatásán. »Egy év hosszú idő, és nem telt úgy el nap, hogy ne gondoltunk volna hősi halált halt kollégánkra« – mondta Markó Attila rendőr ezredes. Hozzátette: Az emlékezés bizonyíthatja, hogy érdemes rendőrként élni, mert ez egy megbecsült hivatás.

⁴³ SZEREDI Helga (2010): Ózdon helyezték örök nyugalomra Radovic Dusánt. Az ország összes rendőre büszke rád! *Magyar Hírlap*, 2010. július 30. 14.

Megemlékezés 2023-ban

*Forrás: RIER SCH Tamás (2023): Egy rendőr, akit sosem felejtene el.
ZGL Média, 2023. július 22.*

De a bűnözés egyre erőszakosabb, egyre nehezebb feladatot állít a rendvédelemben dolgozók elé.

»Kopjafát avatunk egy olyan esemény miatt, amelynek nem szabadott volna megtörténnie. Ez a kopjafa arra emlékeztet, hogy elvesztettük egy bajtársunkat, de legtöbben egy barátot. Olyan emléket, amelyről azok a rendőrök is tudni fogják, mi történt egy évvel ezelőtt, akik még fel sem szereltek« – mondta Krammer György, a kerület korábbi rendőrkapitánya. »Radovic Dusan halála eredménye annak a mindenkinek minden mindegy világnak, amelynek véget kell vetni« [...].

»A kopjafával egy családjának és hivatásának élő ember életére emlékezünk, amelynek egy felelőtlen gazember ámokfutása vetett véget« – mondta Rozgonyi Zoltán, Zugló alpolgármestere. [...]

A beszédek után a kopjafát Kruppa Levente görögkatolikus pap megáldotta, majd az elhunyt barátai és kollégái tisztelegtek az emlékmű előtt.”⁴⁴

⁴⁴ APÁTHY Melinda (2011): A hős rendőr emlékét Kopjafa őrzi. *Magyar Hírlap*, 2011. július 25. 14.

A Radovic Dusánról elnevezett utca táblája halálának 14. évfordulóján

Forrás: a szerző felvétele

A kopjafa átadását követően Dusán halálának évfordulóján minden évben elhelyezik a megemlékezés koszorúit egy rövid ünnepség keretében. 2014-ben így írt erről a *Magyar Hírlap*:

„A Himnusszal kezdődő megemlékezésen Bucsek Gábor budapesti rendőrfőkapitány felidézte a tragikus napot, amelyen az akkor már tizenegyedik éve szolgálatot teljesítő Radovic Dusán életét vesztette. »Kétezer-tíz a gyász éve volt, akkor a rá emlékezők gyertyát gyújtottak, amelynek a lángja még ma is él. Olyan kollégát veszítettünk el, aki példaértékű munkát végzett« [...].

Krammer György ezredes, I. kerületi rendőrkapitány – a gyilkosság idején Zuglói rendőri vezetője – úgy fogalmazott: »Soha ne tudja meg senki azt az érzést, milyen kimenni egy családhoz, és elmondani az elmondhatatlant. Egy ilyen tragédiára nem lehet felkészülni.«”⁴⁵

⁴⁵ MÉSZÁROS Krisztina (2014): Radovic Dusánt négy éve gázolta halálra egy bűnöző. A hős rendőrré emlékeztek. *Magyar Hírlap*, 2014. július 28. 14.

ÚTCA

2017-ben a volt kollégák ötlete alapján a rendőrkapitányság vezetése kezdeményezte a helyi képviselő-testületnél, hogy a kapitánysággal szemben levő Népstadion közt a 2010-ben, szolgálatteljesítés közben elhunyt rendőr főhadnagyról, Radovic Dusánról nevezzék el. Az előterjesztés alapján Budapest Főváros Közgyűlése 2017. január 25-én hozta meg a határozatot.

LABDARÚGÓTORNA

Dusán emlékének megőrzésében elvitathatatlan érdeme van volt kollégáinak, akik rengeteget tesznek azért – több minden más mellett –, hogy minden évben megszervezzék és lebonyolítsák a Radovic Dusán labdarúgó-emléktornát a Kövér Lajos utcai Varga Zoltán Sporttelepen. A kispályás labdarúgótornán évről évre rekordszámú induló vesz részt az ország minden tájáról és az elmúlt évek hagyományainak megfelelően több kerületi rendőrkapitányság, a Készenléti Rendőrség, a tűzoltók és természetesen a zuglói rendőrök, kerületőrök és polgárőrök csapata részvételével. A rengeteg támogatónak és a fáradhatatlan szervezőmunkának köszönhetően lassan egy tartalmas gasztronómiai és kulturális programokat nyújtó családi rendezvénné nővi ki magát a torna.

RIK-EMLÉKTÁBLA

A Rendőrség Igazgatási Központjában (RIK) 2009. október 29-én, halottak napján avatták fel a Magyar Köztársaság kikiáltását, 1989. október 23-át követően hősi halottá nyilvánított tagjainak emléket állító emléktáblát. Az emléktáblán a hősi halottak nevét, rendfokozatát, születési és elhalálozási

Emléktábla a Rendőrség Igazgatási Központjában

Forrás: Halottak napja alkalmából a rendőrség hősi halottaira emlékezett (2017). *Police.hu*, 2017.

évét tüntették fel, és minden évben halottak napján ünnepélyes keretek között megkoszorúzzák. Radovic Dusán 2010-ben ötödikként került fel rá.

EGYÉB KITÜNTETÉSEK

Halálát követően Radovic Dusán lelkiismeretes munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. A Budapest Főváros XIV. kerület Zuglói Önkormányzata „Zugló közbiztonságáért posztumusz elismerő oklevelet adományozott, áldozatos, eredményes, kitartó munkája elismeréséül”. Továbbá „A hónap rendőre posztumusz elismerő oklevelet, a BRFK XIV. Rendőrkapitányság állományában 2010. évben Zugló területén a közbiztonság és közrend védelmé érdekében végzett kiemelkedően eredményes munkájáért”. Valamint „Zuglóért emlékérmét adományozott a kerületért végzett önzetlen, kitartó, áldozatos munkájáért”.

„Budapest Főváros Közgyűlése Radovic Dusán rendőr főhadnagy részére posztumusz Dr. Barna Sándor Emlékérem – A Főváros Közbiztonságáért díjat adományozott 2010. július 23-án, szolgálati kötelezettsége teljesítése során, tragikus körülmények között bekövetkezett hősi halála emlékére.” Az emlékérem a főváros közbiztonsága, rendvédelme területén, a közbiztonság fenntartásában, annak javítása érdekében huzamosabb ideje kiemelkedő teljesítményt nyújtó vagy a rendvédelmi szervezetek állományába tartozó személy teljesítményének, munkájának elismerésére adható.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Radovic Dusán tragikusan végződött élete egyrészt a rendőri hivatás, a bátorság és az áldozatvállalás mélyebb megértését hozhatja közel hozzánk. Emlékeztet minket arra, hogy a rendőrök nap mint nap az életüket kockáztatják azért, hogy a közösségük biztonságban legyen. Dusán őszinte hivatástudata és elkötelezettsége példaként szolgálhat mindenki számára. Elvesztése súlyos figyelmeztetés arra, hogy az élet törékeny, és mennyire fontos a tisztelet, a figyelem minden ember iránt, különösen azok irányába, akik életüket a köz szolgálatába állítják. Emlékezzünk rájuk tisztelettel, és törekedjünk arra, hogy a felelősségteljes és tudatos magatartás mindennapjaink részévé váljon!

Másodszor Dusán halála rámutat a társadalmi és jogi rendszerünk kihívásaira. A rendvédelmi szervek és az állampolgárok közötti bizalom erősítése létfontosságú, hiszen ez a bizalom elengedhetetlen a társadalmi béke hosszú távú fenntartásához. Az átélt tragikus esemény arra figyelmeztet, hogy a közösségi támogatás, az oktatás és a megelőzés kulcsfontosságú a bűnözés visszaszorításában és a rendvédelemben dolgozók védelmében.

Végül pedig őszintén kell értékelnünk azokat, akik életüket arra szánják, hogy megóvjanak minket a veszélytől. Dusán tragédiája nem csupán egy ember halálát jelenti, hanem az egész társadalom számára figyelmeztetés, hogy a biztonság, a jog és az igazság védelme közös felelősség. A rendőri munka megbecsülése, a társadalmi összefogás és a bűnözés megelőzése mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a hasonló tragédiákat elkerüljük a jövőben.

*A megemlékezést írta:
Polyák Zsolt*

FORRÁSOK

- APÁTHY Melinda (2011): A hős rendőr emlékéét Kopjafa őrzi. *Magyar Hírlap*, 2011. július 25. 14.
- BENYHE Attila (2010): Gyász hírek. *Mgksz.hu*, 2010. július 24. Online: www.mgksz.hu/index.php?page=forum&oldal=hozzaszolasok&no=3&topic=131
- CSREFKO Judit (2021): Ma Radovic Dusánra emlékezünk. *Gyorihirek.hu*, 2021. július 31. Online: https://gyorihirek.hu/Ma_Radovic_Dusanra_emlekezunk/
- DANKÓ József (2015): Tizenkét évet kapott a kőbányai rendőrt halálra gázoló ámokfutó. *Kőbánya.info*, 2015. január 28. Online: <https://bit.ly/43gxIbJ>
- Dízsorotűz a főhadnagynak (2010). *Blikk*, 2010. július 29. Online: www.blikk.hu/aktualis/dizsortuz-a-fohadnagynak/hjdoh1
- EGER, Edith Eva (2021): *A döntés*. Budapest: Open Books.
- Életfogytiglant kér az ügyész a rendőrgázolóra (2012). *Index*, 2012. július 4. Online: https://index.hu/belfold/2012/07/04/eletfogytiglant_ker_az_ugyeszseg_a_rendorgazolora/
- Halálra gázoltak egy rendőrt Budapesten (2010). *Index.hu*, 2010. július 23. Online: https://index.hu/bulvar/2010/07/23/halalra_gazoltak_egy_rendort_budapest/
- Halottak napja alkalmából a rendőrség hősi halottaira emlékezett (2017). *Police.hu*, 2017. Online: www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/szervezeti-hirek/emlekuket-orokke-orizzuk
- Jótekonysági emléktorna Radovic Dusán rendőrfőhadnagy tiszteletére az IBSSA részvételével (2013). Online: www.ibssa.hu/index.php?article_id=769
- Meghívó – XIII. Radovic Dusán megemlékezés és emléktorna (2023). *Zknpu.hu*, 2023. június 8. Online: www.zknpu.hu/meghivo-xii-radovic-dusan-megemlekezés-es-emlektorna-2023/
- MÉSZÁROS Krisztina (2014): Radovic Dusánt négy éve gázolta halálra egy bűnöző. A hős rendőrré emlékeztek. *Magyar Hírlap*, 2014. július 28. 14.
- MTI (2012): Lelövéstől tartott a rendőrgázoló. *Népszava*, 2012. december 6. 11.
- Négy csepp vér Poór BMW-jén (2010). *Blikk.hu*, 2010. augusztus 25. Online: www.blikk.hu/aktualis/negy-csepp-ver-poor-bmw-jen/9b1lyfw

- RIERSCH Tamás (2023): Egy rendőr, akit sosem felejtnek el. *ZGL Média*, 2023. július 22. Online: <https://zglmedia.hu/egy-rendor-akit-sosem-felejtnek-el/>
- STEINER, Rudolf (2005): *A szabadság filozófiája*. Budapest: Genius – Új Mani-Fest.
- SZABÓ Ferenc (2010): Halottaink – Hősi halált halt a fiatal zuglói rendőr. *Postagalamb Sport*, 56(8), 7.
- SZEREDI Helga (2010): Ózdon helyezték örök nyugalomra Radovic Dusánt. Az ország összes rendőre büszke rád! *Magyar Hírlap*, 2010. július 30. 14.
- VPKBP [@vpkbp] (2010): Radovic Dusán. *YouTube*, 2010. július 27. Online: www.youtube.com/watch?v=ipeGaMB8ORA

*„Ezt a földet választottam
Ezt a Napot úgy akartam
Ide hívott az élet,
Itt ér utol a végzet.”*
Republic

KENÉZ IMRE

posztumusz rendőr hadnagy
1977–2012

2012-ben román–magyar fokozott közúti ellenőrzés keretében rendőrök intézkedtek egy Hummerekből álló gépjárműkonvoj egyik sofőrjével szemben. Az osztrák állampolgárságú férfi ezt követően terepjárójával több rendőrségi gépjárművet veszélyeztetett, ezért újabb intézkedést kezdeményeztek vele szemben, amely során elgázolta Kenéz Imre posztumusz rendőr hadnagyot, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházba szállítás során életét veszítette.

TMI

Kenéz Imre 1977. december 13. napján született Szegeden. Szerető családban, szüleivel és fiútestvérével nevelkedett.

Imrét a középiskolában érintette meg a rendőrség szeretete. Még azt sem bánta, hogy ahhoz, hogy egyenruhát viselhessen, hosszú haját is le kellett vágatnia. Élete vágya vált valóra, amikor rendőr, majd motoros rendőr lehetett.

Tanulmányai elvégzése után 1998-ban kezdte meg hivatásos szolgálatát Kecskeméten járőrként. Szakmai munkája alapján 1999-ben került a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság állományába mint járőrvezető. 2008-ban nevezték ki ellenőrző motoros járőrvezetővé.

Személyében egy szeretetre méltó, közvetlen, nyitott, barátságos és jó kedélyű egyéniséget ismerhettünk meg. Az élet minden területén becsülettel és szorgalommal helytállt. Erős lélekkel és határozott elképzelésekkel, mindig szerető szívvel igyekezett a lelkiismerete szerinti leghelyesebb döntések meghozatalára.

Munkakörében mindig kitűnt fegyelmezett magatartásával, rendkívül magas fokú hivatásszeretetével és a rábízott feladatok következetes, pontos teljesítésével. Rendszeresen képezte magát, sok időt fordított az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására, hogy munkáját minél magasabb színvonalon tudja végezni. Szakmai feladatait határozottan, az érvényben lévő jogszabályoknak, parancsoknak, utasításoknak megfelelően látta el. Szabadidejében szívesen sportolt, sok időt szentelt szeretteire, barátaira.⁴⁶

Munkájára szorgalom, precizitás, nagyfokú felelősségérzet volt jellemző, aminek elismerésül két alkalommal főkapitányi jutalomban részesült, törzsoormesteri, zászlósi és törzszászlósi

⁴⁶ VÉGH Attila (2012): Élt 35 évet, szolgált és védett 14 évet. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 43, 4–5.

rendfokozatba soron kívül léptették elő. Parancsnokai, munkatársai, bajtársai elismeréssel nyilatkoztak munkájáról.

Imre rendkívül jól lőtt, az éves lövészeteken rendre maga mögé utasította kollégáit. Mindenki biztonságban érezte magát, ha ő biztosította a társát szolgálatban.

Nagyon szerette a kutyákat. Egy Bosco nevű cane corsója volt, amelynek a tartása óriási felelősséget és elköteleződöttséget igényelt, mivel komoly kiképzést kell kapnia, hogy elfogadja az idegeneket.

Imre élt-halt a motorozásért, nemcsak a munkahelyén, otthon civilben is. Egy Suzuki Bandit motorkerékpárral túrázott, amikor tehette, rózta az utakat. Édesapja nagyon féltette, amikor 2008-ban átkerült a motoros rendőrökhöz. Igaz, elsősorban csak attól rettegett, hogy baleset éri.

A motoros rendőrök minden évben engedélymegújító képzésen vesznek részt, ahol számot adnak a gyakorlati tudásukról. Imre nagyon vizsgadrukkos volt, mindig izgult a megmérettetés előtt, ennek ellenére a legjobbak között végzett a szintfelméréseken.

Az alosztályon kollégái szerint ő volt a csapat alfája és ómegája. Rendkívül nyugodt, nyílt, mosolygós, szerethető kolléga volt, aki mindig önzetlenül viselkedett. Nem volt számára teljesíthetetlen feladat. Ha valamilyen nagyobb feladat miatt feszültség volt a levegőben, kiment, elszívott egy cigarettát, és visszatérve mindenkit megnyugtatót. Csendes természetű volt, de ha megszólalt, arra biztosan odafigyeltek.

Mindenki kedvelte, elkötelezettsége, szakmai tudása mellett a kollégáinak először a mosolya jut róla eszébe. Igyekezett maga körül is vidám hangulatot teremteni. Meséltek róla egy történetet, amikor barátjával az őrsön megviccelték főnöküket. Az épületben mindenhol ugyanolyan ajtótokok és zsanérok voltak, csak az ajtólapok szélessége különbözött. Könnyedén kiemelték egy szűkebb ajtólapot, és a parancsnoki iroda 20 cm-rel szélesebb ajtótokjába tették be. Az ajtót természetesen kitérték, hogy jó

Néhai Kenéz Imre motorozás közben

Forrás: megjelent a Zsaru Rendőrségi Magazin 2012. évi 42. számában, készítette a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság

ideig ne legyen feltűnő. A derűs hangulat akkor kezdődött, amikor a főnök be akarta tenni maga mögött az ajtót, és meglepődve látta, hogy abból a jobb szélén hiányzik egy széles sáv.

Halála előtt több mint tíz évvel ismerte meg élettársát, Tímeát, akivel Imre édesapja dorozsmai házában első szintjén éltek. Házasságot és gyereket terveztek, a munkája mellett a családja jelentette neki a legtöbbet.

2012. OKTÓBER 11.

Kenéz Imre reggel munkába indult. Elbúcsúzott párjától, oda-köszönt édesapjának – ahogy máskor is –, majd beült az autóba. Begurult Szegedre, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Osztály Forgalom-ellenőrző Alosztályára, ahol elkezdődött a szolgálat. Reggel egy gyors kávé, cigaretta, majd eligazítás. A feladat aznapra sebesség-ellenőrzés volt a közeli Magyarcsanakdon.

A kollégák együtt mentek ki a helyszínre. Imre társával, Gáborral motorral, a többiek a rendőri jelzés nélküli traffipaxos Opel Astrába és egy mobil kisbuszba, a Volkswagen Transporterbe szálltak.

Makón álltak meg útközben a városi piacnál enni, ahol mindenkinek jólesett a házias hurka és kolbász, amit a környéken itt készítenek a legjobban. A kollégák jót beszélgettek a reggeli mellett.

Később Magyarcsanádon egy út melletti, elhagyott benzinkútnál állt le a Transporter. Itt kapott helyet a mobil intézkedési központ, ahol a gyorshajtók bírságolását tervezték, a kisbusz ugyanis fel volt szerelve a dokumentációk elkészítéséhez szükséges lappal és nyomtatóval is. A traffipaxos Astra az út ugyanezen oldalán állt meg, de jóval távolabb, egy olyan helyen, ahol a készlék belátott egy hosszú, egyenes szakaszt.

Közben Romániából Ausztria felé tartva együtt haladt egy négy Hummer terepjáróból álló konvoj. Dél környékén, Nagylaknál érték el a magyar határt. Egy interneten szerveződött baráti társaság igyekezett hazafelé egy off-road-túráról, egy olyan csoport, amelynek tagjait közös szenvedélyük, a Hummer terepjáró használata kötötte össze.

Az off-roadban különböző kategóriájú és osztályú járművek, autók, teherautók, motorkerékpárok versenyeznek természetes vagy kiépített terepen. A tevékenységhez alkalmas járművek nem sima aszfalton, kirándulásra alkalmas erdei utakon haladnak, hanem a megszokottól eltérő, olykor ismeretlen terepviszonyok között, homokban, sárban, meredek sziklás területeken, folyómedrekben.

A Hummerről tudni kell, hogy az eredetileg az amerikai szárazföldi csapatok által használt, nagy mozgékonyaságú, többcélú autó egyike a legnagyobb négykerék-meghajtású gépjárműveknek a világon. A monumentális méretekkkel rendelkező katonai terepjárók egyre gyakrabban jelentek meg az utakon is. A nagyjából

2 méter magas és széles, és közel 3 tonnás monstrum könnyedén maga alá gyűr bármilyen járművet. Az erejét tükrözi, hogy a tö-réseszték alapján, ha egy Hummer 60 km/óra sebességgel egy betonfalnak ütközik, a terepjárónak szinte semmi baja nem lesz, a fal azonban darabokra hullik.

A lakott területen itt egy 40-es tábla határozta meg a megengedett sebességet, míg a traffipax a terepjárónál 72 km/óra sebességet mért. A készüléket kezelő kolléga, András rádióan azonnal jelzett a leállítócsoporthoz. A két motoros, Imre és Zoltán visszairgagolták a vételt, és a már távolodó konvoj után indultak. Másodpercek alatt utolérték a Hummert. A terepjáró elé kerülve, fény- és hangjelzést használva tették egyértelművé, hogy meg fogják állítani a járművet.

A terepjáró sofőrje, Michael W. először nem értette, hogy miért nem folytathatja az útját. A két motoros járőr ezt követően visszavezette a szabálytalankodót az intézkedési központhoz, akit később a többi jármű is követett. A férfi ellen 30 000 Ft helyszíni bírság kiszabására került sor. A megbírságolt személy, valamint útírtásai is sérelmezték a rendőri intézkedést, kétségbe vonták a gyorsajtás tényét, majd nemtetszésüknek is hangot adtak. Nyelvi problémák nem voltak, a rendőrök közül többen is beszéltek németül.

A helyi posta egy kis, lakóháznak tűnő épület a főút mellett. Itt fizette be Michael W. a bírság összegét egy feladóvényen. Előtte megállt a traffipaxos szolgálati járműnél, ahol az azt kezelő rendőr zászlós a kérésére megmutatta neki a felvételen, hogy a gyorsajtás ténylegesen megtörtént. Ezt követően az osztrák férfi az intézkedési központ felé indult tovább, ahol igazolta, hogy befizette a bírságot.

A rendőrök ezután továbbengedték a gyorshajtót, akit a többiek megvártak. A négy Hummer a 43-as főúton Makó irányába indult tovább. Thomas B. ekkor a menetoszlop második tagjaként haladt járművével.

Röviddel ezután a traffipaxot kezelő Attila bevonulásra kapott utasítást, ezért Opel Astra szolgálati gépjárművével felhajtott a 43-as főútra, és Nagylak irányába indult el. Ekkor észlelte, hogy a bal oldali sávban, vele szemben halad a négy Hummerből álló menetoszlop. Meglepődve vette észre, hogy a járművek közül az első terepjáró rövid időre, a szolgálati gépjárművet még ugyan nem veszélyeztetve, de áttért abba a forgalmi sávba, ahol a rendőr is haladt.

A menetoszlop második terepjáróját vezető Thomas Robert B. azonban 305 lóerős, közel 4 tonnás járművével teljes terjedelemben áttért a szembeni sávba, így leszorította a rendőr által vezetett szolgálati járművet, aki csak úgy tudta elkerülni az ütközést, hogy lehajtott az úttestről.

Attila ekkor járművével megfordult, és azonnal a Hummerek után indult, miközben rádión segítséget kért kollégáitól. A menetoszlopot utolérve a második – az öt veszélyeztető – terepjáró mögé sorolt be, és a továbbiakban ott is haladt. A segítségkérést Gábor vette, aki Imrével ekkor a Transporter mellett várakozott. Szolgálati motorkerékpárjával abban a pillanatban a menetoszlop után indult. Az éppen dohányzó Imre szívott még egy utolsót a cigarettába, majd másodpercekkel később már Gábor mellett haladt. A konvojt Apátfalva belterületén a 43. számú kilométer-szelvényében érték utol.

Apátfalva kelet felől a szomszédos településsel, Magyarcsanáddal teljesen egybeépült. Központján, nagyjából kelet–nyugati

irányban szintén végighalad az élénk nemzetközi forgalmat bonyolító 43-as főút.

A konvojt beérve, az elöl haladó – fény- és hangjelzést használó – Gábor a szabálytalankodó Thomas Robert B. által vezetett jármű mellé hajtott, és egyértelmű kézmozdulatokkal megállásra utasította. Az osztrák férfi nem állt meg, a nyitott ablakon keresztül felemelte bal kezét, annak középső ujját felmutatva, majd egy fejelő mozdulatot tett az intézkedő rendőr irányába, miközben kinyújtotta rá a nyelvét is.

Gábor a reakciót látva a jobb lábával megrúgta a terepjáró bal hátsó részét, mire Thomas Robert B. a gépjárművét szándékos, hirtelen balra kormányzással a vele szemben intézkedő motoros járrőr irányába húzta, és a motorkerékpárnak ütközött. A rendőr emiatt a forgalmi sáv széle felé sodródott, és a szalagkorlátnak csapódást csak korrigáló mozdulattal tudta elkerülni.

A terepjáró mögött a traffipaxos autóval haladó Attila ezt látva szolgálati fegyverével három célzott lövést adott le a terepjáró jobb hátsó kerekére. A lövedékek nem tettek kárt a kerekekben, de a lövéseket hallva a menetoszlopot vezető terepjáró sofőrje, Michael W. félrehúzódott az út szélére. Thomas Robert B. ezután az oszlop élére állt, majd a saját sávjában megállt az Apátfalva, Széchenyi u. 95. szám előtti útszakaszon.

A fényjelzést használó Kenéz Imre balról kikerülte Thomas Robert B. járművét, majd előtte mintegy 15 méterre, a jobb oldali forgalmi sáv közepén járművét oldalkitámasztóra állította. Ezt követően gyalogosan, az úttesttel párhuzamosan visszaindult intézkedni a Hummer felé.

Ezzel egy időben Gábor a vádlott gépjárműve mellett, a bal oldali forgalmi sáv közepén megállt, motorját oldaltámaszra állította, és a terepjáró felé szaladt. Thomas Robert B. ekkor

a fékezéssel felhagyott, és a Hummerrel Kenéz Imre irányába kezdett gurulni. A társa – Gábor – a lassan guruló Hummerhez érve megpróbálta kinyitni az ajtaját, majd annak sikertelensége miatt protektoros jobb könyökével megkísérelte betörni a jármű bal első ablaküvegét. Ugyancsak nem járt sikerrel, az erős üveget nem lehetett beütni.

Ekkor Thomas Robert B. járművéből óriási füst tört ki, és őrült motorbögés hallatszott. Teljes intenzitású gyorsítással az előtte 10 méterre lévő Kenéz Imre irányába indult, aki mögött 3-4 méterre lehetett leállítva a szolgálati motorkerékpárja.

Az óriási gázadást követően a terepjáró előbb balra tartott, ráhajtott a felezővonalra, majd szándékos, kb. 90 fokos jobbra kormányzást követően hirtelen jobbra fordult, és a balra kitérni szándékozó Kenéz Imrét folyamatos gyorsulás mellett elütötte.

A Hummer az elütés pillanatában kb. 30 km/h sebességgel haladt. Az ütközés pillanatában Kenéz Imre hátraesett, teste rákerült az úttest szélére leállított szolgálati motorkerékpárjára. Thomas Robert B. a rendőr elütését követően is folytatta a gázolást teljes intenzitású gyorsulás mellett, a terepjáró 35-40 km/h sebességgel a szolgálati motorkerékpárnak ütközött, és Imre testét a motorkerékpárhoz nyomta.

A terepjáró egy ideig maga előtt tolta a motorkerékpárt, majd jobb oldali keréksorával felment az útpadka mellett lévő, a földből kiemelkedő csatornafedélre, amely a járművet megdobta, így rászaladt az ütközéstől oldalra dőlt motorra, ami beszorult a Hummer első és hátsó kerekei közé. Kenéz Imre az elütést követően, súlyos sérüléseket elszenvedve a földre került.

A terepjáró vezetője ezt követően sem állt meg, tolatni akart, de az alá szorult motorkerékpár, a hátsó kerékagy törése és a hátsó gumik légvesztése miatt ez mintegy háromméteres távolságig

sikerült csak. A mai napig látszik az ott lévő beton vízgyűjtő akna tetején, hogy a betont gyakorlatilag kiégette a Hummer elkaparó kereke.

Gábor észelve, hogy Thomas Robert B. elütötte Imrét, és a járművel továbbra is mozgásban akart maradni, löfegyverével a vezető oldali ajtóra több célzott lövést adott le, amelyből egy-egy eltalálta a járművezető csípőjét, illetve bal combját.

Thomas Robert B. a lövéseket követően, a terepjáró megállása után, a jobb kezében tartott késsel szállt ki a járműből, majd rövid idő után oda visszaült. Gábor az ajtóhoz lépett, majd csekély mennyiségű gázsprayt fújt a vádlott irányába, de a kívánt hatást nem érte el.

Thomas Robert B. kiszállt a járműből, a földre térdelt, a terepjáró ajtaját becsukta, majd felkelt, és Gábor felé indult el. A zászlós megpróbálta kirúgni a támadólag fellépő vádlott kezéből a kést, de az nem sikerült, majd a vele szemben továbbra is támadólag fellépő férfire néhány méterről több lövést adott le.

Egyik lövés a támadó bal térdkalácsát, másik a jobb kézfejét találta el. Egy másik kolléga, Attila – aki eddig fegyverével az oszt-rák férfi társait tartotta távol az intézkedéstől – és a helyszínre érkező polgári személyek segítettek megfékezni az ámokfutót, aki a bilincselésnek ellenállt, majd megkísérelte megszerezni Gábor szolgálati fegyverét, illetve egy újabb kést vett elő a ruházata alól. Végül bilincseléssel sikerült megfékezni az őrzöngő támadót.

Miután lefogták, akkor vették észre, hogy a testen egy hámot visel, amelyben több dobókést is tart. Ezek a kések olyan penge-élesek voltak, hogy amikor Imre lábáról a mentősöknek le kellett vágni a rendkívül erős anyagból készült motoros csizmákat, az egyik ilyen késsel sikerült csak megoldani.

A mentősöknek egyórás megfeszített munkával sikerült stabilizálni Imre állapotát, majd mentőhelikopterre tették. Ekkor parancsnoka és munkatársai közül már mindenki a helyszínen volt. Amikor rácsukták a helikopter ajtaját az eszméletlen rendőrré, a kollégák kérték az orvosokat, hogy nagyon vigyázzanak rá, mert rendkívül jó ember. A mentősök ezt ugyan megígérték, de már ők is sejtették, hogy ilyen súlyos sérüléseket nem lehet túlélni.⁴⁷ Kenéz Imre 2012. október 11-én 15 óra után néhány perccel elhunyt a helikopter fedélzetén.

EMLEKEZET

Pintér Sándor, Magyarország belügyminisztere 2012. október 12. napján a Belügyminisztérium hősi halottjává nyilvánította Kenéz Imre rendőr törzsszázlóst, és kinevezte posztumusz hadnaggyá.

Katonai tiszteletadás mellett 2012. október 25-én a szegedi Belvárosi temetőben majd háromezer ember kísérté utolsó útjára, ahol hófehér koporsóban ravatalozták fel. A szertartásra az ország szinte minden részéből érkeztek motoros kollégák, és a rendőrség mellett minden társszervezet – mentők, tűzoltók, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás – képviseltette magát.

A búcsúztatás kezdetekor a temető mellett épp elhaladó Inter-City-szerelvény kúrtszóval jelzett. Kenéz Imre díszsírhelye mellett két rendőrmotort állítottak fel. Amikor koporsóját leengedték,

⁴⁷ VÉGH Attila (2012): Gyilkosság terepijáróval. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 42., 16–17.

dízsorsortűz dördült el, és nyughelye felett két szirénázó rendőr-helikopter végzett átrepülést.⁴⁸

Halálának egyéves évfordulóján Kenéz Imre dízsírhelyet kapott a szegedi Belvárosi temetőben.⁴⁹ Apátfalván Imre kollégái és barátai emlékhelyet állíttattak, ahol a táblára a mottóban olvasható felirat került, amely a Republic zenekar egy dalából származik. Megkeresték az együttest, hogy engedélyt kérjenek a dalszöveg használatára. A Republic válasza alapján természetesen engedélyezték ezt, és megiszteltetésnek vették, hogy az ő dalukkal állítanak emléket egy hősi halottnak. Kenéz Imrének emléket állít egy jótekonysági célú lövészverseny is, amelyet évente rendeznek meg.

Jellemző volt a tragikus halálesetet követő általános felháborodásra és szolidaritásra, hogy még az osztrák rendőrök is gyűjtést szerveztek, és az összeget felajánlották a szolgálatteljesítés közben elhunyt motoros rendőr családjának.

Imre hősi haláláról nemcsak a rendőrök, hanem a motorostársadalom is megemlékezett. Az egész országban felvonulásokat és túrákat szerveztek, amelyek során sokszor meglátogatták az apátfalvi emlékhelyet is.

Kenéz Imre – az utolsó intézkedésénél jelen lévő – kollégái, Gábor és Attila azóta már nem a rendőrségnél dolgoznak, ami-ben komoly szerepet játszott a barátjuk elvesztése miatt érzett trauma is.

Imre élettársa és apja összeomlott, amikor értesültek az intézkedés után a szörnyű hírről. A mai napig nem tudják feldolgozni a történeteket.

⁴⁸ VÉGH Attila (2012): Búcsú a hős rendőrtől. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 44, 4–6.

⁴⁹ Felavatták Kenéz Imre dízsírhelyét (2013). *Police.hu*, 2013. október 11.

Emlékhely

Forrás: „Egy ártatlan ember halt meg, akinek még tervei voltak” – 10 év telt el az apátfalvi hummeres gyilkosság óta (2022). Promenad24.hu, 2022. október 19.

VÉRDIKT

Miután az ügyészség vádat emelt, a Szegedi Törvényszéken hatalmas sajtóérdeklődés mellett zajlott az elsőfokú tárgyalás, és a 2014. szeptember 25-én megtartott ítélethirdetés is. A bíróság hivatalos személy ellen elkövetett emberölés, intézkedést végrehajtó rendőr sérelmére, felfegyverkezve, folytatólagosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak és közúti veszélyeztetés büntetőjében mondta ki bűnösnek a korábban már tizenötször büntetett, 36 esztendő Thomas B.-t.

Az eljárás során megállapítást nyert az is, hogy Kenéz Imre r. törzsszáslós az intézkedés során szakszerűen járt el azzal, hogy a már álló jármű előtt mintegy 15 méterre leállította a szolgálati motorkerékpárt, majd gyalogosan próbálta megközelíteni az elkövetőt. Az osztrák férfinak – figyelembe véve a kialakult, felfokozott stresszhelyzetet, valamint nevezett orvosszakértői véleményében is részletezett személyiségét – kijelenthető, hogy

szándékában állt Kenéz Imre elütése, amely ezáltal elkerülhetlenné vált. Thomas B. részéről a szándékosságot alátámasztja, hogy a járművéből kiszállva továbbra is folyamatosan támadólag lépett fel a jelen lévő rendőrökkel szemben.

Maga a vádlott sem tagadta, hogy Kenéz Imre elütése folyamatos gyorsulás mellett történt. Az intenzív gázadás kezdetekor a törzsszáslós és a terepjáró között mindössze 10 méter távolság volt.

Az osztrák férfi elismert szakértője volt a Hummer típusú terepjáróknak, tisztában volt annak adottságaival, képességeivel. Így nyilvánvalóan tisztában volt azzal is, hogy ha valakit egy ilyen típusú terepjáróval elütnek, úgy a sértett halálának reális lehetősége fennáll.

A bíróság 15 év szabadságvesztésre ítélte, tíz évre eltiltotta a közúti járművezetéstől, és tíz évre kitiltotta Magyarország területéről. A vádlott és védője felmentés, illetve a büntetés enyhítése érdekében, míg az ügyész az elsőfokú ítélet súlyosítását indítványozva jelentett be fellebbezést.

A másodfokú tárgyalásra azonban már nem kerülhetett sor, mert Thomas B. pár nappal az elsőfokú ítélet kihirdetése után, valamint egy nappal az apátfalvi gázolás 2. évfordulója előtt a Szegeci Fegyház és Börtön Dorozsmai úti II. számú objektumában elhalálozott. Erről az alábbiak szerint számolt be a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának sajtóirodája:

„[A] felügyeletnek a fogvatartott zárkatársai jelezték, hogy a férfi péntek este 19 óra 39 perckor elvesztette eszméletét. A börtön ápolója azonnal megkezdte a férfi ellátását, ezt a kikerkező mentőszolgálat munkatársai folytatták, a fogvatartott életét azonban nem sikerült megmenteniük. A rendőrség első helyszíni

vizsgálata kizárta az idegenkezűséget, a halálesetet közigazgatási hatósági eljárás keretében vizsgálják. A büntetés-végrehajtás a haláleset körülményeinek feltárására vizsgálatot indított. Az elhunyt hozzátartozóját értesítették.”⁵⁰

*A megemlékezést írta:
Balaicz András és Juhász Ágnes Orsolya*

⁵⁰ BÁTYI Zoltán (2017): Öngyilkosságba menekült a Hummeres rendőrgyilkos. *Szegedma*, 2017. október 27.

FORRÁSOK

- BÁTYI Zoltán (2017): Öngyilkosságba menekült a Hummeres rendőrgyilkos. *Szegedma*, 2017. október 27. Online: <https://szegedma.hu/kozelet/2017/10/batyi-zoltan-ongyilkossagba-menekult-a-hummeres-rendorgyilkos>
- Dízsírhelyet avattak a hősi halált halt Kenéz Imre tiszteletére (2013). *Szeged.hu*, 2013. október 11. Online: <https://szeged.hu/cikk/dizsirhelyet-avattak-a-ho-si-halalt-halt-kenez-imre-tiszteletere>
- „Egy ártatlan ember halt meg, akinek még tervei voltak” – 10 év telt el az apátfalvi hummeres gyilkosság óta (2022). *Promenad24.hu*, 2022. október 19. Online: <https://promenad24.hu/2022/10/19/apatfalvi-rendorgazolas-10-ev-telt-el-a-humme-res-gyilkossag-ota/>
- Felavatták Kenéz Imre dízsírhelyét (2013). *Police.hu*, 2013. október 11. Online: www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/szervezeti-hirek/felavattak-kenez-imre-dizsirhelyet
- VÉGH Attila (2012): Búcsú a hős rendőrtől. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 44, 4–6.
- VÉGH Attila (2012): Élt 35 évet, szolgált és védett 14 évet. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 43, 4–5.
- VÉGH Attila (2012): Gyilkosság terepjárával. *Zsaru Rendőrségi Magazin*, 42, 16–17.

*„Minden ember élete ugyanúgy ér véget.
Csak hogy hogyan élt, és hogyan halt meg,
az, ami megkülönbözteti egyik embert a másiktól.”*
Ernest Hemingway

PÁLVÖLGYI PÉTER

posztumusz rendőr alezredes
1970–2016

Pálvölgyi Péter rendőr alezredes 2016. október 26. napján Bőnyben, szolgálata teljesítése során életét vesztette. Pálvölgyi Pétert Gy. I. a lakóhelyén gépkarabéllyal fején meglőtte, menthetetlen sérülést okozva. A rendőr alezredes szolgálati fegyvere közben biztosított állapotban a jobb oldalán, a fegyvertokban volt. Pálvölgyi Péter 46 éves volt.

1.

Pálvölgyi Péter rendőr alezredes a Nemzeti Nyomozó Iroda beosztottjaként összehangolt akció keretében nyomozókból és tűzserészekből álló csoportot vezetve jelent meg Gy. I. házánál, azért, hogy egy jogszerű házkutatást végrehajtsa. Az eljárási cselekmény vezetőjeként ő állt elől. Az ügy nem az övé volt, de a Nemzeti Nyomozó Irodáé, így az övé is. Törvényi felhatalmazással érkezett, a törvény nevében, de a törvény nem védte meg. A törvény a golyótól nem véd meg.

Törvény szerint a házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, a megkezdése előtt közölni kell vele a házkutatást elrendelő határozatot, és – ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, illetőleg személy megtalálására irányul – fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő. Rendszerint így kell. Ebben a sorrendben. Arányosan választva meg a fellépés módját. Biztosítva az eljárási és egyéb jogokat.

Pálvölgyi Péter és kollégái szolgálati fegyvert viseltek, jogszabályi felhatalmazás alapján. Az elkövető – mint kiderült – lőfegyvereket szerzett be és tartott, törvénytelenül. A rendőrök tudták, hogy a törvényt szolgálják, de aki ellenük fordult, azt hitte, a törvény felett áll. Így lett veszélyes. Nem az intézkedő rendőrökre, hanem mindenkire. De a „mindenki” helyett Valaki ment el hozzá.

„Valaki csináljon már valamit!” – szoktuk mondani vagy hallani. De valaki alatt senki nem magát érti, hanem azt a valakit, akinek ez dolga, akinek lehet, aki tud és képes. És a valaki sokszor rendőr, aki – tudjuk – élete kockáztatásával is köteles a közbiztonságot és a közrendet megvédeni. Híja volt tehát erőnek, tudásnak, képességnek? Nem. De egy vidéki ház nem művelési terület attól, hogy eljárási cselekmény helyszíne. Az eljárási

cselekménnyel érintett önmagában nem ellenség. Ezt Pálvölgyi Péter rendőr alezredes és a kollégái tudták. Ezt mindenkinek tudnia kell, de a helyszínen csak a rendőrök tudták. Háborúban rendszerint a hadüzenet nélkül támadó ellenségé az első csapás. Verekedésben az alap, előzmény nélkül támadóé. Tűzharcban a fegyvert már kézben tartóé.

A rendőr esküvel fogadja, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű lesz; jogszabályait megtartja és másokkal is megtartatja, szolgálati kötelezettségét, ha kell, élete kockáztatásával is teljesíti; hivatását a magyar nemzet javára gyakorolja. Más Magyar Nemzeti Arcvonalat alapít. A rendőr rendet tart, bűnt üldöz. Más masíroz és rendet játszik. A rendőrt kinevezik a szolgálatra. Más önjelölt. A rendőr veszélyt hárít el. Más veszélyes. A rendőr jogot biztosít. Más szerint önkénye előrébb való a jognál. És most a rendőr holt, a másik túlélő. Csak mert a rendőr nem hátrált meg, nem menekült, és löni nem is akart.

TI.

2022. június 13. napján a Fővárosi Főügyészség sajtóközleményben tudatta, hogy eredményesen emelt vádat a Magyar Nemzeti Arcvonalat érintően. A közlemény szerint:

„A rendőrök 2016 őszén, a szélsőséges politikai nézeteket valló szervezetet érintő szervezett akciók és házkutatások során löfegyvereket, lőszert és robbanóanyagot is találtak. Az ügy összesen nyolc vádlottjával szemben a bíróság marasztaló döntést hozott.

A Fővárosi Főügyészség a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságra nyújtott be vádiratot nyolc személlyel szemben.

A vádirat lényege szerint hét vádlott a lakóhelyén löfegyvereket, lőszert, robbanóanyagot, robbantószeret tartott engedély nélkül, míg nyolcadik társuk engedélyköteles löfegyverek illegális megvásárlásában működött közre. A rendőrség szervezett akció

keretében, a Terrorelhárítási Központ munkatársaival 2016 őszén, több helyszínen – Jászberény, Galgaguta, Bőny – tartott házkutatást. Ennek során összesen több mint 30 lőfegyvert, több ezer lőszert, lőfegyverdarabot, valamint az egyik vádlottnál csaknem 1 kilogramm tömegű robbanóanyagot találtak és foglaltak le.

Két vádlott népcsoportok elleni aktív gyűlölet keltésére alkalmas írások publikálásában vett részt. A szélsőséges politikai nézeteket valló Magyar Nemzeti Arcvonal nevű szervezet a hozzá köthető internetes oldalakon 2015. és 2016. évben több, migráns- és zsidóellenes cikket tett közzé, amiben a két elkövető közreműködött. A nagy nyilvánosság előtt közzétett írások zsidó- és migránsellenes hangvételűek voltak, alkalmasak voltak arra, hogy az írásokat olvasó személyekben gyűlöletet keltsenek.

A bíróság hét vádlottat lőfegyverrel és/vagy lőszerral visszaélés büntetében – közülük kettőt emellett robbanóanyaggal, illetve robbantószerrel visszaélés büntetében – mondta ki bűnösnek. A gyűlöletkeltő írások közzétételében közreműködő két elkövetőt – egyiküket lőszerral visszaélés büntette mellett – közösség elleni uszítás büntetében találta a bíróság bűnösnek. Három vádlottat végrehajtandó, négy vádlottat felfüggesztett börtönbüntetésre, nyolcadik társukat pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet nem jogerős, a főügyészség a büntetések súlyosításáért fellebbezett.”

Az eredményes nyomozásnak ára volt: Pálvölgyi Péter rendőr alezredes élete.

A Magyar Nemzeti Arcvonalat érintő vád vádlottjai közt nem volt ott a szervezet alapítója. Neki más ügyben, még súlyosabb bűn miatt kellett felelnie. A bíróság hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölés büntette és lőfegyverrel visszaélés büntette miatt jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte.

III.

A Magyar Nemzeti Arcvonal félkatonai jellegű, hierarchikusan működő szervezet volt, amelynek tagjai régiós csoportokba szerveződve tevékenykedtek. A szervezet katonai jellegű táborokat tartott a tagjainak, amelyeknek az alaki kiképzések, tájékoztató ismeretek, küzdősport-oktatás mellett az ideológiai képzés is részét képezte, ennek keretében a szervezők tartottak történelmi jellegű, illetőleg hungarista szemléletmódot hirdető előadásokat.

A szélsőséges politikai nézeteket valló Magyar Nemzeti Arcvonal a hozzá köthető hírportálokon különböző témájú cikkeket tett közzé, az írások nagy része a kül- és belpolitikával, a zsidósággal, a migránskérdéssel, a külföldön elkövetett terror-támadásokkal foglalkozott, azonban a publikált írások közül több idegen fajú, kultúrájú népek elleni kihívóan közösségellenes magatartás tanúsítására hívott fel, ami alkalmas volt arra, hogy az adott migrációval érintett csoport tagjaiban riadalmat keltsen, különös tekintettel az ehhez kapcsolódó folyamatos tagtoborzásra, katonai kiképzésre.

Az internetes oldalon megjelentetett, migráns- és zsidóellenes cikkek szerzőjével a cikket elkészítő személyen kívül a vezetőség is azonosult, az írások megjelentetésére jóváhagyásuk nélkül nem kerülhetett sor.

A Magyar Nemzeti Arcvonalt 1989-ben alapították. Három évvel azelőtt, hogy Pálvölgyi Péter felszerelt.

IV.

Pálvölgyi Pétert 1992. január 1-jei hatállyal nevezték ki a rendőrség hivatásos állományába. A Budapesti Rendőr-főkapitányság XII. Kerületi Rendőrkapitányságon kezdte pályafutását mozgóőr beosztásban. 1992. december 16-ai hatállyal járőr beosztásba

nevezték ki, majd 1994. szeptember 1-jétől áthelyezését kérte a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Szentendrei Rendőrkapitányság állományába nyomozó beosztásba.

2003. augusztus 1-jei hatállyal első tiszti rendfokozatba nevezték ki, fővizsgálói beosztásba. 2013. március 1-jei hatállyal nevezték ki a Nemzeti Nyomozó Iroda állományába kiemelt főnyomozó beosztásba, amely beosztásban haláláig teljesített kimagasló színvonalú szolgálatot.

Pályafutása során hét alkalommal léptették elő soron kívül. Hivatásos szolgálati viszonya során több esetben részesült kapitányságvezetői, főkapitányi és országos rendőrfőkapitányi jutalomban és elismerésben.

Magyarország belügyminisztere a rendőrség hősi halottjává nyilvánította, és előléptette rendőr alezredessé.

Pálvölgyi Pétert a kollégái szerették, pedig népszerűsége nem törekedett. Elismerést, tiszteletet körükben nem beosztása aratott, hanem hiteles magatartása, szakmaisága. Nem mondott róla senki rosszat, pedig nem akart megfelelni mindenkinek.

Pálvölgyi Péterre emlékeznek. Úgy, ahogy talán mindenki szeretné, hogy emlékezzenek rá. Hogy dőljenek a szavak:

Csendes volt, jó humorú, segítőkész: jó kolléga.

Szerény volt és megbízható.

A feladatokra elsőként és önként jelentkezett.

Példát mutatott.

Mindig pontosan érkezett. A munkaidőt kitöltötte. Munkával.

Derűs, mosolygós, jó hangulatú, jólelkű volt. Bármikor lehetett rá számítani, azonnal abbahagyta azt, amit éppen csinált, ha valaki segítségre szorult.

Tiszta ember volt, őszinte.

Nem volt harsány, csendesen, precízen dolgozott.

Alázatosan.

Megvolt mindenről a maga véleménye, de csak akkor osztotta meg, ha szükség volt rá.

Halk szavú volt, kedves, konfliktuskerülő.

Magánéletét a munkától függetlenítette, de bármikor lehetett rá számítani munkaidőn túl is. Meghallgatta a kollégák javaslatait, ötleteit, nem ragaszkodott mindig a saját elképzeléséhez.

Jól kommunikált, jobban hitt a párbeszéd erejében, mint a hatalmi helyzet mindenhatóságában: valakinek a leteperése, a testi kényszer és az erőszak alkalmazása valahogy nem illett hozzá.

Pontos volt, és soha, semmilyen esetben sem elégedetlenkedett, ha valamilyen feladatot kapott.

Egyből azt nézte, hogy hogyan tudná a feladatát legjobban teljesíteni, kifogásokat sohasem keresett.

A munkahelyén a munka volt az első, eszébe sem jutott mással foglalkozni.

Fáradhatatlan volt olyankor is, amikor monoton ellenőrzéseket kellett végrehajtani, naphosszat ezzel foglalkozott, és ez a precizitása és türelme szerepet játszott eredményességében.

Kínosan ügyelt rá, hogy mindent szabályosan csináljon.

Rendszerető volt, a környezetében elképzelhetetlen volt a rendetlenség, mindennek megvolt a maga helye.

Egyenes ember volt, akinek mindenről határozott véleménye volt, amit akkor sem tartott magában, ha a környezetében erről valaki teljesen másképp gondolkodott. A véleményéért kiállt.

Elhivatott volt, szerette a munkáját.

Szakmailag felkészült volt. Ha nem tudott valamit, akkor utánajárt.

Nem volt fásult, kiégett.

Jó hallgatóság volt. Meg lehetett vele mindent beszélni. Az elhangzottakat pedig megőrizte.

Van ilyen? Ezek szerint lennie kell.

De lehet-e így teljes egy élet? Így teljes-e?

Megvolt az életével kollégáinak adott, általuk így megismert válasza:

Rajongott a családjáért.

Szüleiről gondoskodott.

Komolyan vette, hogy felelős családfő.

Vallásos volt.

Szerette az egyenességet, a *fair play*-t.

Nagyon büszke volt a lányára, mindig mesélte, hogy éppen milyen tanulmányokat folytat, milyen eredményei vannak.

Szabadidejében futni jártak.

Magánéletét nem tárta a nagy nyilvánosság elé. Ezen a téren elég zárkózott volt. Leginkább az foglalkoztatta, hogy kislánya mikor fog nyelvvizsgázni, és melyik egyetemet fogja választani; melyik területben fog majd neki lakást venni.

Családjáról egy bekeretezett kép volt az asztala bal sarkán.

Szeretett hazasietni. A kelletténél tovább nem maradt. Közös bulizásokon ritkán vett részt, és akkor is csak rövid ideig maradt. A szükséges udvariasság mértékéig, mert igyekezett haza.

Soha nem szórta a pénzt.

Hirtelen, meggondolatlan cselekedetei nem voltak.

Betartotta a szabályokat, elfogadta a következményeket.

„A munkaidő munkaidő”, ahogy a „záróvonal záróvonal”, „Az 50 az 50”.

Így lehet. Önazonosan, hitelesen. Nem tudni, mindenki képes lenne-e így élni, de *így* biztos, hogy érdemes. Teljes. Akármilyen hosszú, akármilyen fér bele.

Így élt. Így dolgozott. És ha tudott, sietett haza.

De ahogy apa és férj volt a munkahelyén, úgy rendőr volt otthon, Pilisszentkereszten, ha kopogtattak tanácsért, segítségért, eligazításért. Mindent szívvel-lélekkel. Készenlét. Kapkodó, éjszakai öltözés, indulás. Szeretett rendőr lenni, tiszta szívvel. A családját kímélte, magát nem.

Telefon: menni kell. Hátnak nyomott forró vasaló, menni kell. Teréz körúti robbantás, menni kell. Furgonban megfulladt migránsok. Egyházi iskola, vallásos nevelés, szülők a szomszéd-ban, kertészkedés, kirándulás.

Biztonságért dolgozó rendőr, biztonságot teremtő családfő. Bölcsesség, sarokpont. Konfliktuskerülés és kiállás. Egyszerű élet. Egyszerű ételek. Természet. Szerénység, beosztás, hűség.

Értette és érezte a rendőri hivatás veszélyeit. Gondoskodásában szerepet játszott a tudat: meghalhat. Nem félt a haláltól, számolt vele: felelősnek érezte magát a család anyagi biztonságának megteremtéséért. Soha nem a halálra készült, hanem az életre. Tervei voltak: bioházról, kertről, elindított gyermekről, nyugdíjas békéről. És amit tervezett, azt megvalósította. Amíg tehette.

V1.

A Szombathelyi Törvényszék 13.B3/2018/91. számú, 2019. december 11. napján jogerőre emelkedett ítéletében foglaltak szerint a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nyomozó Főosztály Erőszakos Bűncselekmények Elleni Osztálya folytatott nyomozást közösség tagja elleni erőszak előkészületének vétsége, valamint lőfegyverrel visszaélés büntette miatt. A nyomozóhatóság 2016. október 26. napján több helyszínen, így Gy. I. lakóhelyén, Bőny községben is házkutatást tervezett, mivel megalapozottan feltehető volt, hogy lakóhelyükön hatósági engedély nélkül lőfegyvereket tartanak. A tervezett házkutatás érdekében Pálvölgyi Péter rendőr alezredes vezetésével három nyomozó, valamint három tűzszerész 2016. október 26. napján 7 óra 10 perc körüli időben érkezett meg Bőny községbe. Pálvölgyi Péter rendőr alezredes 7 óra 36 perckor telefonon engedélyt kapott a házkutatás megkezdésére. Az engedélyre figyelemmel Pálvölgyi Péter rendőr alezredes nyomozó társaival a házkutatás

helyszínéül szolgáló családi ház kapuja elé hajtott, míg a tűzszerészek mintegy 20 méter távolságban álltak meg.

Az autóból kiszállva Pálvölgyi Péter rendőr alezredes nyomozó társaival a gyalogos bejárati kapuszárnyhoz ment. A kapun azonban csengő nem volt, így jelenlétüket a szolgálati gépkocsival adott hangjelzéssel tudatták. A dudálást követően az udvaron megjelent Gy. I. egy német juhászkutyával, majd a gyalogos bejárati kapuszárny belső oldalán megállt. A gyalogosbejárat külső oldalán álló Pálvölgyi Péter rendőr alezredes és kollégái rendőri igazolványukat felmutatták, majd Pálvölgyi Péter rendőr alezredes közölte, hogy a Nemzeti Nyomozó Irodától érkeztek házkutatást tartani, egyúttal arra is megkérte, hogy a kutyát a házkutatás zavartalan lebonyolítása érdekében zárja el. Az elkövető a kutyával az ingatlan hátsó része felé távozott, azonban a kutya elzárására való felszólításnak nem tett eleget.

Néhány perc elteltével Gy. visszajött a kapuhoz, és közölte a nyomozókkal, hogy amíg az ügyvédje nem érkezik meg, addig a rendőröket nem engedi be. Kijelentését követően a gyalogos bejárati kaput kulccsal bezárta, a kulcsot magához vette, és a kutyával elháralt a kaputól, közben közölte a rendőrökkel, hogy a kutyát rájuk fogja uszítani, és ezt a kijelentését nyomatékosítva a kutyát a nyakörvénel fogva egy mozdulattal a rendőrök felé küldte. Ezt követően a nyomozók látóköréből kilépve a kutyával együtt ismételten az ingatlan hátsó része felé távozott.

Néhány perc elteltével Pálvölgyi Péter rendőr alezredes a házkutatási határozatnak való érvényszerzés és a házkutatás eredményességének biztosítása érdekében a nyomozókkal és a tűzszerészekkel együtt a családi házas ingatlant körülhatároló kertbe lépett.

A ház bejárati ajtajához érve a nyomozók Gy. I. házból kilépő feleségével találkoztak össze, aki férje ideges lelkiállapotára hivatkozva nem akarta őket beengedni, annak során kérte Pálvölgyi Péter rendőr alezredest, hogy várjanak, illetőleg hangoztatta,

hogy „baj lesz”. A párbeszédet követően – mivel a nyomozók ragaszkodtak a házba történő bejutáshoz – az asszony bevezette őket az ingatlanba.

A nyomozók ingatlanba történő belépésével egyidejűleg Gy. I. az íróasztala szekrényes részében tárolt BY0244 tokfedél-számú AMD–65 típusú, csőre töltött, kibiztosított gépkarabélyát magához vette, majd az előszobába ment. Ezt észlelő rendőr kollégája a mellette elhaladó Pálvölgyi Péter rendőr alezredesnek ekkor azt mondta, hogy „vigyázz, van valami a kezében!”, majd pedig szolgálati fegyverét csőre töltötte.

Az előszobába történő belépést követően Pálvölgyi Péter rendőr alezredes előrelépett, így összetalálkozott az időközben az I. számú szoba irányába hátráló elkövetővel. Észlelte, hogy a kezében fegyver van, aki azt felszólításra sem tette le, mire Gy. I. – három lövésből álló rövid sorozatot leadva – rálőtt néhai Pálvölgyi Péter rendőr alezredesre. A halálos lövést Pálvölgyi Péter rendőr alezredes mintegy 30–80 cm közötti távolságból kapta. Az ezt követő rendőri lövések közül egy a támadót is megsebesítette, aki később megadta magát.

Pálvölgyi Péter rendőr alezredes életét a legkorábban érkező orvosi segítséggel sem lehetett volna megmenteni.

VII.

Az annak idején hivatásos rendőri szolgálatra jelentkező Pálvölgyi Péter azt írta: „Azért szeretnék rendőr lenni, mert úgy érzem, ez érdekes munkát és biztos jövőt nyújt a számomra.”

Közhelyes mondás: csak a halál biztos. Igaz is, meg nem is. Pálvölgyi Péter biztos volt a dolgában. Biztos volt abban, mi a helyes. Biztos volt abban, ő, mint aki rendőr, de biztos volt az emberi akarat és a gondviselői akarat helyéről és szerepéről is az életben. Biztos volt az Isten gondoskodásában és a saját felelősségében. Biztos volt a bonthatatlan családi otthon áldásában,

párválasztásában, Veronikában. Biztos volt az apai dolgában és szeme fényében, Alíz lányában. Biztos volt abban, hogy igaz ember igazi nyomot más emberekben hagy.

Ma a bizonytalanság a korszellem, mintha a bizonytalanság hitelesebb lenne az iránymutatásnál, az álldogálás a kiállásnál. Hitelesebb, mert köznapibb, megszokottabb. Mert sok a hiú remény, hiú bizonyosság, és így sok a biztos csalódás.

Pálvölgyi Péter elérte, amit embernek el lehet. Neki otthonában és szolgálatában megadatott, hogy volt kiért és miért felelősnek lenni. Tudta, hogy ez nem kevés, hanem a legtöbb. Tudta: az igazi tudás nem való kérkedésre, de nem való letagadásra. Tudta: az élet tanúságtétel. Így lehetett hiteles férj, hiteles apa, hiteles rendőr, hiteles kolléga.

Pálvölgyi Péter nem akart sem hős, sem áldozat lenni. Eligazítás, feladatszabás, rutin, hajnali kávé, autópálya, több helyszín, időzítés, kapcsolattartás. Ismeretlen terep. Tervek: meddig tarthat, mikor érek haza. Pilisszentkereszti házból bőnyi házba. Enyém, övé. Az én életem, az ő élete. Egy életem, egy halálom...

A Magyar Nemzeti Arcvonal állítólag féltette Magyarországot. Már tudom: ha a csendes többség soraiban több Pálvölgyi Péterhez hasonló embert lehetne tudni, nem kellene féltetni ezt az országot semmitől.

VIII.

A szabály és a szabálytalanság, a jog és a joggal való visszaélés egykorú. A rendbe vetett hitet a rendetlenség erősíti, a szóba vetett hitet az okatlan erőszak. A tapasztalat óvatosságot szülhet, de az óvatosság nem szülhet félelmet. Pálvölgyi Péter rendőr alezredes azért indult el hajnalban, hogy ha kell, kivegye a fegyvert a méltatlan kézről. Úgy döntött, nem állhat meg a kertkapuban, nem állhat meg az ajtóban: a házban van dolga. Biztonságát a közbiztonságért veszélyeztette. Nem a kockázatot kereste, csak

a törvénynek akart érvényt szerezni más házában, csak rendet akart tenni más fejében.

A saját törvényei szerint élt, amelyeket lehetetlen mindenki törvényeivé tenni. De érdemes megpróbálni. Nem erővel, ő nem úgy tette. Szóval és példával.

Az országos rendőrfőkapitány temetési beszéde emberi és szakmai kiválóságról adott tanúbizonyságot, méltán. Olyan rendőrrel, aki élt és meghalt a hivatásáért. A rendőrségi épületeken gyászlobogó, a szolgálati gépjárműveken gyászszalag, országszerte bekapcsolt hang- és fényjelzés adott hírt halálos közügyről, országos és családi ügyről. Meg nem hálálható áldozatról valakitől, aki nem akart áldozat lenni. Megköszönt, de eléggé meg nem köszönhető szolgálatról. Időtállóságról és elfogyott időről.

A megemlékezést írta:

Kiss Árpád

BAUMANN PÉTER

posztumusz rendőr főhadnagy
1993–2023

Baumann Péter posztumusz rendőr főtörzsőrmestert
2023. január 12-én rendőri intézkedés közben szíven
szúrta egy kóros elmeállapotú férfi.

Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy olyan rendőr volt, mintha maga Szent György, a rendőrség védőszentje hívta volna el rendőri szolgálatra. A hivatástudatra mint alapra épült egy csipetnyi vagányság, egy adag tisztelet előjáróival szemben, megfelelő fizikum, jó föllépés, életvidámság, humor. Már megszerezte azt a rendőri és élettapasztalatot, ami ehhez a hivatáshoz elengedhetetlenül szükséges. Magának érezte a magyar rendőrség hitvallását – Szolgálunk és védünk –, szolgált, de nem volt szolgalelkű, védett: mint kiderült, élete árán is másokat.

Miután az ellene és társai ellen mint hivatalos személyek ellen elkövetett emberölés büntette miatti ügyészi nyomozás megindult, zavartak azok a hangok, amelyek már a nyomozás elején arról szóltak, hogy Baumann Péter elrontott rendőri intézkedés áldozata lett, és hogy ennyi rendőr miért nem bírt el egyetlen emberrel. Önjelölt szakértők ügyismeret nélkül ontották bölcsességeiket a médiában, hogy bizonyára mulasztások vezettek Baumann Péter halálához. Kollégáimmal nem sokkal az emberölés után a helyszínre érkeztünk, és megkezdtük a nyomozást. Semmilyen rendőri mulasztást nem tapasztaltunk, sőt.

Nem vagyok rendészeti szakember, de ügyészként számtalan elrontott, sőt jogsértő rendőri intézkedést láttam, nem egy miatt nyomoztam is. Ez az intézkedés azonban nem ilyen volt. Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy és társai nemcsak a törvény betűjét tartották be intézkedésükkor, de a törvény szellemének is megfeleltek. A nyomozást követően több rendőri vezetővel beszéltem erről, akik megerősítettek abban, hogy rendészeti, azaz intézkedéstaktikai szempontból is tökéletesen jártak el Baumann Péterék.

Gondolhatnánk, ha minden rendben volt, akkor a törvények a rosszak, hogy egy törvényes, szakszerű rendőri intézkedés vezetett Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy halálához. Ez nincs így. A Rendőrségről szóló törvény korszerű, az Európai

Unió elveinek megfelelő jogszabály, amely összhangban van a „Szolgálunk és védünk” hitvallással.

A rendőri eskü így hangzik:

„Én, becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek; jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom, szolgálati kötelezettségemet, ha kell, életem kockáztatásával is teljesítem; előjáróim parancsainak engedelmeskedem, alárendeltjeimről legjobb tudásom szerint gondoskodom; hivatásomat a magyar nemzet javára gyakorolom. [Az eskütevő meggyőződése szerint:] Isten engem úgy segítjen!”

Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy hősi halála azt példázza, hogy a rendőri munka éppen azáltal válik szolgálattá és hivatássá, hogy egy rendőr élete, testi épsége intézkedéskor akkor is lehet veszélyben, ha tökéletes kiképzést kapott, megfelelő felszereléssel rendelkezett, és mindent szabályszerűen hajtott végre. Egy rendőrnek akkor is mások életének, testi épségének védelmére kell elsősorban koncentrálni, ha sajátja veszélyben forog. És végül, egy rendőrnek akkor is a végsőkéig kell védenie más életét, testi épségét, ha a közvélemény úgy gondolja, hogy az illető meg sem érdemli az életet. Ha ez nem így lenne, akkor a rendőröknek nem kellene arra esküdniük, hogy életük kockáztatásával is teljesítik kötelezettségüket, ha kell.

2023. január 12. napján Baumann Péter r. főtörzsőrmesterként teljesített szolgálatot a Budapesti Rendőr-főkapitányság XI. Kerületi Rendőrkapitányságán. A rendőrkapitányság illetékességi területe nem tartozik Budapest legzürösebb területei közé, ugyanakkor, mint minden nagyobb fővárosi kerület, bőven ad munkát a kerület rendőreinek, és ahogy mondják, szinte

bármilyen bűncselekmény előfordulhat a garázdaságtól az emberölésig bezárólag.

2023. január 12. napján az esti órákban több bejelentés is érkezett egy társasházi incidensről. Mint később kiderült, az egyik bejelentő maga az elkövető volt. A Tevékenység-irányítási Központ utasítására két rendőri egység indult a helyszínre. Előbb egy főtörzsszáslósból és egy őrmesterből álló járőrpár érkezett a helyszínre, akiket maga az elkövető mint bejelentő fogadott. majd 22 óra 31 perc körül Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy és rendőr zászlós társnője érkeztek a helyszínre.

Volt a bejelentésekben valami szokatlan, vagy ha úgy tetszik, baljós, ami a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokát is arra készítette, hogy a helyszínre menjen, mert úgy érezte, hogy kollégáinak a helyzet kezelésére erősítés kellhet. Így ekkor már öt rendőr tartózkodott a helyszínen. A rendőrök a 12M mintájú rendőrségi egyenruhát viselték az előírt ékítményekkel és a rendszeresített szolgálati felszereléssel.

Az elkövető a saját koordináta-rendszerén belül rendes, segítőkész ember volt. Ez a koordináta-rendszer azonban jelentősen elcsúszott, így olyanokon próbált segíteni, akik nem szorultak segítségre.

Három nappal a rendőrök elleni támadást megelőzően a hajnali órákban autójával megjelent Szolnokon a Magyar Honvédség Kiss József 86. Helikopterandár beléptetőkapuja előtt. Az ott szolgáló őrszemélyzettől azt követelte, hogy engedjék be a katonai létesítmény területére, és „nemzetbiztonsági ügyre” hivatkozva meghallgatását kívánta elérni. Összefüggéstelenül beszélt, zavart, erőszakos viselkedése miatt vele szemben rendőri intézkedésre került sor. A helyszínre kikerkező rendőrökkel szemben is agresszívan viselkedett, üvöltve kommunikált, és a többszöri felszólításuk

ellenére sem volt hajlandó igazolni magát, passzív ellenállása végül csak a helyszínen jelen lévő, a Helikopterbandár beléptetőkapujánál őrfeladatot ellátó személyek segítségével volt megtörhető, amelyet követően előállították a Szolnoki Rendőrkapitányság épületébe.

Két nappal a rendőrök elleni támadást megelőzően az elkövető megszólított egy négyéves kisgyereket, aki az édesanyja mellett kerékpározott a járdán. Miután a kicsi megilletődöttségében nem tudott vagy nem akart válaszolni az ismeretlen bácsi kérdésére, hogy ki az anyja, az elkövető egyszerűen leemelte őt a kerékpárról, mert úgy gondolta, hogy a kisgyerek veszélyben van. Segíteni akart neki. Az édesanya az elkövetővel szemben rendőri intézkedést kért.

Mondani sem kell, a kisgyerek nem szorult segítségre, legalábbis addig nem, amíg őt az elkövető meg nem szólította. A Magyar Honvédség sem szorult segítségre olyan nemzetbiztonsági veszélyben, amit csak az elkövető észlelt.

Egy nappal a rendőrök elleni támadást megelőzően az elkövető a házban mindenkihez bekopogott, és minden szomszédtól az iránt tudakozódott, jól vannak-e, mert különös dolgok történnek a házban: sátáni dolgok. A lakások hirtelen elstévednek, őt magát sugarazzák. A szomszédok igyekeztek megnyugtatni, hogy minden rendben van. Félték tőle. Az elkövető kigyúrt férfi volt, ha valami nem tetsző dolgot hallott, könnyen agresszívvé vált. Különösen a felső szomszédban lakó néni miatt aggódott, mert az ő lakásából nyöszörgést is hallott. Kitartóan kopogott, de az idős hölgy nem nyitott ajtót idegeneknek. Az egyik szomszéd – aki egyébként idős lakótársának rendszeresen segített bevásárolni – elmondta neki, hogy a néni a betegségei miatt szokott nyögni, és fölajánlotta,

hogy fölhívja telefonon, hogy minden rendben van-e. Az elkövető ebbe belenyugodott, és elment.

Nem sokkal később visszatért az egyik szomszéd lakásba, ahol a férj nyitott ajtót. Az elkövető megkérdezte, egyedül lakik-e, mire a férfi azt válaszolta, hogy a feleségével. Az elkövető megkérdezte a férfitől, hogy a felesége jól van-e, majd benyomta az ajtót, és addig nem nyugodott meg, amíg az asszony is megerősítette, hogy jól van.

Ugyanezen az éjszakán egy másik szomszédot felelősségre vont, hogy neki is tudnia kell, mi folyik a környéken, sátános dolgok zajlanak, lakások ürülnek ki az egész környéken, ezért aggódik az itt lakókért, különösen az idős néniért.

Az elkövető időszakosan, fáradtsága leküzdésére amfetamint használt, ennek következtében 2023. január 10. napján, majd a 2023. január 13. napján szervezetében amfetamin volt. Baumann Péter megölésekor azonban nem volt bódult állapotban. Az elkövető paranoid pszichózisban (deluzív zavarban) szenvedett, paranoid, üldöztetési, megfigyeltetési téveszméit aktívan megélte, környezetének irreális átalakulását asszociálta. Téveszméi és ebből adódó súlyos szorongása előrevetítették, hogy előbb vagy utóbb súlyos bűncselekményt fog elkövetni. Sajnos nem volt olyan rokona, aki rá tudta volna venni, hogy forduljon orvoshoz.

Az elkövető 2023. január 12. napján 22:00 óra körüli időben földszinti bérelt lakásában tartózkodott, amikor a közvetlenül felette lévő, idős hölgy által lakott lakásból ismételten zajokat vélt hallani. Immár sokadik alkalommal vélte úgy a hangok alapján, hogy a lakás tulajdonosa bajban van. Gondolkodás nélkül fölszaladt

a lakás ajtajához, és azon hangosan dörömbölni kezdett. Az idős hölgy most sem nyitott ajtót neki. Ez a körülmény megerősítette őt abban, hogy a néni segítségre szorul. Nem habozott. Visszatért saját lakásába, és magához vett egy nagy méretű betonbontó kalapácsot. A kalapács egy kétkezes, hosszú nyelű kalapács volt, súlyos fejjel. A lakók egy része megemelni sem tudta volna, de az elkövető fizikumának ez meg sem kottyant, hiszen rendszeresen gyúrt. Ismét fölment az idős hölgy lakásához, megemelte a betonbontó kalapácsot, és lesújtott az ajtóra. A zárszerkezet magasságában mért ütésekkel a fára, az ajtó néhány ütéssel követően megadta magát. A bejárat szabaddá vált. Az elkövető fölkészült arra, hogy az idős hölgyet akár sátáni erővel szemben is megvédi, ezért a betonbontó kalapácson túl volt nála másik eszköz is: egy 16,7 cm élhosszúságú tör.

Az elkövető belépett az idős hölgy lakásába, azonban ott semmilyen sátáni erőt vagy furcsa dolgot nem talált. A néni az ágyán ült, és ijedten nézett az elkövetőre, aki szintén zavarba jött. Próbálta elmagyarázni lakótársának, hogy segíteni jött, mert zajokat hallott kiszűrődni a lakásból. Próbálta megnyugtatni, hogy megjavítja a betört ajtót, sőt, nekiállt, hogy valahogyan ismét zárhatóvá tegye a lakást. Ez azonban esélytelen volt. Az elkövető ekkor távozott a lakásból.

A társasház lakói észlelték a történeteket. Voltak, akik próbálták megnyugtatni idős lakótársukat annak ellenére, hogy tartottak az elkövetőtől, aki még mindig a folyosón tartózkodott. Egy szomszéd próbált magával az elkövetővel is szót érteni, de dülködésbe fulladt a kísérlete.

Az egyik szomszéd 22 óra 11 perckor hívta a 112-t, azaz a segélyhívószámot. Elmondta, hogy a földszinten van egy szomszédjuk, akinek furcsa kényszerképzetei vannak, napok óta próbál bejutni az első emeleten egy idős hölgyhöz. Az idős hölgy mozgásszervi beteg, alig tud mozogni, néha nyöszörög, és a szomszéd férfi azt állította, hogy furcsa hangokat hallott, így muszáj volt rátörnie az ajtót. A férfi dulakodni kezdett az egyik szomszéddal, aki a néni segítségére sietett. A bejelentő elmondta azt is, hogy félnek a férfitől, veszélyben érzik saját testi épségüket. A bejelentő egyébként objektíven vázolta a helyzetet annak ellenére, hogy az események hatása alatt állt.

Ugyanakkor az elkövető maga is hívta a segélyhívószámot 22 óra 13 perckor saját mobiltelefonjáról. Bár a nevét nem volt hajlandó elárulni, de bemondta a pontos címet, és elmondta, hogy be kellett törnie az egyik lakás ajtaját. Elmondta, hogy van egy nő, aki napok óta nem nyitott ajtót, nem adott normális életjelet, és eléggé aggályos dolgok merültek föl, ezért rá kellett törnie az ajtót. Az elkövető kérte, hogy küldjenek járőrt a helyszínre. Kérdésre azt is elmondta, hogy a nő jól van, nem szorul mentőre.

Ilyen ellentétes tartalmú bejelentések alapján indultak meg a helyszínre Baumann Péterék azzal az áttételesen szerzett információval, hogy „ez valamilyen sorház, vagy nem tudom milyen ház ez. Földszinten lakik egy emberke, aki rettegésben tartja a házat, valami kényszerképzetei vannak, aztán most az első emeleten rá is törte az ajtót valami nehezen mozgó idős hölgyre. Állítólag nem bántalmazta, de most védelmére kelt ott egy másik lakó, nem tudom, most azzal van-e valamiféle affér.” Baumann Péter azzal nyugtázta ezt, hogy igen, katyvasz az egész.

Az elkövető a bejelentését követően a nagy méretű betonbontó kalapácsot visszavitte az általa használt földszinti lakásba, és kint várta a rendőröket.

A Tevékenység-irányítási Központ utasítására két rendőri egység indult a helyszínre. Közülük a Budapesti XI. Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei, Kállai László r. főtörzssászlós és társa, egy rendőr őrmesternő érkezett elsőként a helyszínre, 22 óra 27 perc körüli időben. Őket maga az elkövető mint bejelentő fogadta a társasház előtt. Az elkövető fölkísérte a rendőröket az első emeleti folyosóra, és megmutatta a betört ajtót. Nem sokkal ezután, 22 óra 31 perc körüli időben érkezett meg a társasházhoz Baumann Péter r. főtörzsőrmester és társa, egy rendőrnő, aki zászlósként teljesített szolgálatot. A helyszínen jelen lévő kollégáik jelzésére szintén felmentek az első emeleti folyosórészre. A Budapesti XI. Kerületi Kapitányság szolgálatirányító parancsnoka, Dobos László r. törzssászlós sértett a bejelentések tartalma alapján úgy ítélte meg, hogy a kollégáinak a helyzet kezelésére erősítésre lehet majd szüksége, ezért 22 óra 38 perc körüli időben ő maga is a helyszínre érkezett.

A kikerkező rendőrök nem kezdhették azzal az intézkedést, hogy leteperik és megbilincselik a bejelentőt. Előfordulhat az életben, hogy egy szomszéd segítségért kiabál? Igen. Előfordulhat az életben, hogy úgy kell egy segítségre szorulóra rátörni az ajtót, mert nem lehet bejutni hozzá másképp? Igen. És amennyiben kiderül, hogy vaklárma volt az egész, viselkedhet-e zavartan a bejelentő? Nyilvánvalóan.

A törvény ilyen esetekben a rendőröknek tényfelderítési kötelezettséget ír elő. A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A Rendőrségről szóló törvény ezt az intézkedést *felvilágosításkérésként* nevesíti. A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges.

Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy és társai is ezt tették: megpróbálták kideríteni, mi történt: felvilágosítást kértek attól a szomszédtól, akire rátörték az ajtót, felvilágosítást kértek a későbbi elkövetőtől, illetve próbáltak keresni olyan kívülállót, aki látta, hogy mi történt.

A felvilágosításkérésen túl van még a rendőrségnek egy fontos kötelezettsége: ez a segítségnyújtási kötelezettség. A Rendőrségről szóló törvény szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzá fordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az idős hölgy, aki a lakásából ritkán mozdult ki, rémült volt, ami nem csoda. Éppen a *Szerencsekerék* című műsort nézte az ágyából, majd egy másik műsorba is belekezdett, amikor dübörgésre lett figyelmes az ajtó felől. Nem sokkal ezután belépett a nappalijába az elkövető. Az idős hölgy nem emlékezett arra, látta-e valaha a férfit. Az elkövető odalépett az ágyához, az arca furcsa volt. A hölgy arra gondolt, hogy az illető be van rúgva, vagy kábítószeres. Megkérdezte tőle: „Maga kicsoda?” Az elkövető megérintette a vállát, és kérte, nyugodjon meg, jót akar, és biztosította arról, hogy megjavítja az ajtaját. Talán azt is közölte vele, hogy ő egy szomszéd. Ezt követően kiment az ajtóhoz, és a zárat

a földre dobta, majd babrált az ajtóval. Az idős hölgy mindezt az ágyából nézte végig, azt látta, hogy az elkövető beszél valakivel a folyosón. Később az idős hölgy lakásába rendőrök léptek be.

Milyen feladataik vannak ilyenkor a rendőröknek a segítségnyújtási kötelezettség keretében? Először is meg kell győződniük arról, szüksége van-e az idős embernek orvosi segítségre. Az átéltek alapján kerülhetett volna akár életveszélyes állapotba. Szerencsére nem került. Ennek ellenére az egész intézkedés alatt folyamatosan maradt mellette egy vagy két rendőr, hogy megnyugtassa, hogy biztonságban érezze magát, hogy segítsenek, ha rosszul lett jelentkezne később nála. Az idős hölgy mellett folyamatosan ott volt két rendőr. A rendőrök nem tudtak vele érdemben kommunikálni, de a jelenlétük megnyugtató volt számára.

Az elkövetőnél az igazságügyi elmeorvosi szakértői vizsgálat „paranoid, üldöztetési, megfigyeltetési, megölettetési” téveszméket tárt fel. Összeesküvés téveszméitől az orvosi vizsgálat idején sem lehetett eltántorítani, betegségbelátása nem volt. A téveszmék, kóros gondolatok sajátos rendszerre álltak össze képzeletében, összeesküvés-elméletétől nemhogy eltéríteni nem lehetett, de az elmeorvos még elbizonytalanítani sem tudta. Gyanakvó volt, állandóan készen állt arra, hogy védekezzen akkor is, ha senki nem támadta. Úgy gondolta, hogy a TikTokon keresztül megfigyelték őt, ezt olvasta le az emberek arcáról az utcán. Úgy gondolta, hogy a titkosszolgálatok figyelték az internetes megjelenéseit, akik úgy gondolják, hogy már túlságosan összeállt a kép nála a valóságról.

A nyomozás később megállapította, hogy az elkövető a TikTok-fiókjára összesen 125 felvételt töltött fel. A felvételek három téma köré csoportosultak: felújítási munkák (amelyeket

ő végzett el); edzőtermi videók; mások által szerkesztett, továbbosztott, összeesküvés-elméleteket tartalmazó felvételek.

Az elkövető saját bevallása szerint is szteroidkészítményeket szedett az edzéshez, amelyek segítették őt nagyobb izomtömeg fölszedésében. Ugyanakkor a kényszerképzetek, a szteroidok és az általa szedett amfetamin veszélyes gyúelegyet alkottak.

Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy társaságkedvelő ember volt, akit társai úgy ismertek, mint igazi közösségi személyt. Nem ment el senki mellett anélkül, hogy ne érdeklődött volna a hogyléte iránt, hogy van a gyerek, hogy van a házastárs, a szülő. Mindezt tette úgy, hogy nem volt tolakodó, és a válasz is őszintén érdekelte. Könnyen rá lehetett volna sütni, hogy extrovertált, ugyanakkor a diszkréciójára bárki számíthatott. Aki bizalmasan osztott meg vele családi problémát, magánéleti gondot, az biztos lehetett abban, hogy nem fogja pletykaként visszahallani mástól.

Ember- és társaságfüggő volt: ha volt ideje és volt társaság, akkor nem volt olyan téma, amihez ne tudott volna kapcsolódni, bármiről lehetett vele beszélgetni. Mosolyt próbált csinálni mások arcára. A rendvédelmi munka olyan csapatmunka, amelyben el kell fogadni, hogy az ember egy nagyobb egység része, de ha úgy hozza a helyzet, a terepen egyedül is helyt kell tudni állni. Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagy nem tudta elképzelni az életét a rendőrség kötelékén kívül. Önként jelentkezett a nehezebb feladatokra is, úgy volt vele, ha valamit meg kell csinálni, azt csinálják meg jól, és ne morogva tegyék. Baumann Péter rendőr főtörzsőrmester tervei között szerepelt, hogy elvégzi a Nemzeti Közsolgálati Egyetemet, és tiszthelyettesből rendőrtiszt lesz belőle. Nem így alakult.

Baumann Péter tapasztalt intézkedő rendőr volt, de amikor szolgálatirányító parancsnoka a helyszínre érkezett, Baumann átengedte az intézkedés irányítását szolgálatirányító parancsnokának, Dobos Lászlónak. Baumann Péter előjáróját, Dobos László rendőr törzsszászlóst a kapitányságon gyakran Laci bácsinak szólította, volt ebben egy nagy adag tisztelet a tapasztaltabb rendőrrel szemben, de volt benne egy csipetnyi csipkelődés is, mert Dobos László nem volt idős rendőr.

Az elkövető egyébként ugyanazt adta elő el a rendőröknek, amit a segélyhívónak: zajt hallott az öreg néni lakásából, bekopogott, de nem válaszolt neki a néni. Mivel a szomszédok nem voltak hajlandók segíteni neki, ezért úgy gondolta, hogy baj van, és betörte az ajtót. Ez akár hihető is lehetett. Budapesten számtalan lakásban élnek idős emberek egyedül, akik segítségre szorulnak, okkal vagy ok nélkül segítséget kérnek másoktól. Ilyenekkel a rendőrök gyakran találkozhatnak. Persze önmagában furcsa az, hogy valaki rátörje a szomszédjára az ajtót, ha nem tud bejutni. Általában ilyenkor rendőrt, mentőt hívnak az emberek, vagy az idős ember valamilyen rokonát, ismerőst keresik meg. Ugyanakkor előfordulhat olyan helyzet is, amikor a segítségnyújtás nem tűr halasztást. Ha egy szomszéd ilyenkor betöri az ajtót, majd azzal szembesül, hogy az idős ember mégsem szorul segítségre, ez igen furcsa helyzet lehet, és magyarázatul szolgálhat arra, hogy a lakásba „betörő” szomszéd zavartan viselkedjen mások előtt. Jelen esetben az elkövető összefüggéstelen dolgokat is közölt, például olyat, hogy kint is sötét van. Ez fölkeltette Dobos László és Baumann Péter gyanúját.

Dobos László r. törzszászlós fölküldte Kállai László r. főtörzszászlóst, hogy keresse meg azt a személyt, aki a bejelentés szerint dulakodott az elkövetővel, illetve keressen kívülálló, érdektelen tanúkat. Az elkövető, aki eddig azt hangoztatta, hogy ő is a rendőrökkel van, ekkor hirtelen kikelt magából, hogy nem is érti, hogy az illető – mármint a szomszéd – miért reagált olyan hülyén arra, hogy ő betörte az ajtót. A rendőrökben ekkor már kezdett kibontakozni, hogy itt nem egy szokásos társasházi konfliktusról van szó, ahol mindenki hajtogatja az igazát, és nincs az a hatóság, amely ki tudná bogozni, hogyan, mikor és miért kezdődött a konfliktus. Az intézkedő rendőrök az agresszív kitörésre úgy döntöttek, hogy ruházatátvizsgálást fognak végrehajtani.

Dobos László r. törzszászlós és Baumann Péter r. főtörzsőrmester ekkor már fölmérték, hogy az intézkedést nem lehet a társasház folyosóján befejezni, az elkövetőt elő kell állítani. Egyrészt az ajtó indokolatlan betörésével fölmerült a magánlaksértés vagy rongálás bűncselekményének gyanúja. Bűncselekmény esetén az ügyet át kell adni a kapitányság nyomozóinak. Másrészt Dobos László r. törzszászlós és Baumann Péter r. főtörzsőrmester észlelték azt is, hogy az elkövető ön- és közveszélyes állapotban van. Nemcsak lakótársait sodorhatja további veszélybe, hanem önmagát is. Dobos Lászlón még az is átfutott, hogy esetleg mentőt kell majd hívniuk az elkövetőhöz, ha nem tudják megnyugtatni.

A társasház első emeletén lévő folyosón Dobos László r. törzszászlós és Baumann Péter r. főtörzsőrmester intézkedés alá vonták az elkövetőt.

A Rendőrségről szóló törvény előírja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az intézkedő rendőröknek a tényállás-felderítési kötelezettségük körében meghallgattak szomszédokat, megpróbálták meghallgatni az idős hölgyet, megtekintették a helyszínt, a betört ajtót, és bejelentőként meghallgatták magát az elkövetőt. Ekkor kerültek abba a helyzetbe, hogy megnyílt egy személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedésre a jogalap, illetve kötelezettség. A Rendőrségről szóló törvény szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A rendőrök természetesen nem vonulhattak vissza a lépcsőházból tanácskozni, azonnal kellett dönteniük, de ez egy összeszokott csapat volt. Dobos László r. törzssászlós és Baumann Péter r. főtörzssőrmester összenéztek, és úgy helyezkedtek el, hogy a ruházatátvizsgálást biztonsággal el tudják végezni, azaz ne akadályozzák egymást a szabad mozgásban.

Dobos László megkérdezte az elkövetőt, van-e nála szűrő-vágó eszköz, mire ő széthúzta kabátját, és megmutatta a nála lévő tört. A tör gyöngyvászon fekete tokban volt, az elkövető nem az övre akasztva, hanem a nadrágba besúrva viselte. Dobos László felszólította, hogy ne nyúljon oda, majd ő elveszi, erre az elkövető elengedte a kabátját, és tett egy mozdulatot a tör felé. Baumann Péter azonban gyorsabb volt, és kikapta a tört, mielőtt az elkövető keze odaért volna. Ezt követően Baumann Péter a tört eltette a télikabátja zsebébe.

A Rendőrségről szóló törvény lehetővé teszi egy dolog helyszíni elvételeét bizonyos feltételek megléte esetén. Így a rendőr feladatának teljesítése során a támadásra vagy önvészély okozására alkalmas dolgot a jogosultnak vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig, zár alá vétel vagy lefoglalás elrendeléséig, de legfeljebb három munkanapra átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti. Az elkövetőnél tartott tör – amelyet az idős szomszédjához történt behatolásakor is magánál tartott – brutális szűrő-vágó eszköz volt, utcán nem is hordhat ilyet magánál az ember, legfeljebb megfelelő csomagolásban. A tör 13 cm hosszú, fekete, műanyag, henger alakú markolattal és 16,7 cm hosszúságú pengével rendelkezett. A legszélesebb részén 3,2 cm szélességű, az egyik oldalon recés, a másik oldalon sima élű pengével ellátott tört a köznap nyelv Rambo-törnek is szokta nevezni. Az élet kioltására alkalmas eszköz volt, köznap célra nemigen volt alkalmas.

Talán máshogy alakultak volna a dolgok, ha Baumann Péter a tört kiviszi, és beteszi a rendőrautóba. Ha így jár el, akkor magára kellett volna hagynia társát az erőszakos, zavart idegállapotban lévő személlyel. Baumann Péter nem ilyen rendőr volt. A tört próbálta úgy elhelyezni a kabátjában, hogy ne legyen szem előtt. Nem tudhatta, hogy eközben már az elkövető fejében olyan gondolatok fogalmazódtak meg, hogy élete veszélyben van, mert a rendőrök le fogják szűrni őt.

Dobos László r. törzsszázlós fölszólította az elkövetőt, hogy forduljon meg, mert át akarja vizsgálni a ruházatát. Az elkövető szóban folyamatosan ellenkezett. A huzavona tíz percig tartott. A rendőrök nem tudhatták, hogy a tör elvétele veszélyes gondolatokat ébresztett az elkövetőben, aki rászólt Baumann Péter főtörzsőrmesterre: álljon távolabb, nehogy – a tőle elvett

késsel – leszúrja őt. Dobos László r. törzszászlós közben átvizsgálta az elkövető ruházatát, de más veszélyes eszközt nem talált nála. Ugyanakkor a ruházat áttapogatása során észlelte, hogy az elkövető nem mindennapi izomzattal rendelkezik. A rendőr arra gondolt, hogy az elkövető testépítő lehet, esetleg harcművészetekkel foglalkozik.

A ruházatátvizsgálást követően Kállai László r. főtörzszászlós is csatlakozott Dobos László r. törzszászlóshoz és Baumann Péter r. főtörzsőrmesterhez a szűk folyosón. A két rendőrnő pedig arra az idős hölgyre vigyázott a lakásban, akire korábban az elkövető rátörte az ajtót. A dolgok idáig a lehető legjobban alakultak. Az idős hölgy nem lett rosszul, a tényállást nagyrészt földerítették, az elkövető ott állt háttal nekik, úgy tűnt, megnyugodott, testi kényszer alkalmazása nélkül elő lehet állítani a rendőrkapitányságra. Akadt gyakorlatukban ennél zűrösebb társasházi incidens is. Úgy tűnt, az elkövető együttműködő lesz. Ennek ellenére a rendőrök – látva az elkövető hirtelen agresszióba váltó hangulatváltozásait – úgy döntöttek, hogy az előállításkor bilincset fognak alkalmazni.

Az intézkedő rendőrök a törvénynek megfelelően közölték az elkövetővel, hogy elő fogják állítani, és bilincset fognak alkalmazni. Az elkövető szóban kicsit ellenkezett ugyan, de úgy tűnt, belenyugodott helyzetébe, és együtt fog működni. Gondolatban azonban kiutat keresett, úgy érezte, élete veszélyben forog.

A törvény úgy fogalmaz, hogy nem büntethető az, aki cselekményét az elmeműködés olyan kóros állapotában követi el, amely képtelenné teszi, hogy cselekménye következményeit fölismerje, vagy hogy e felismerésének megfelelően cselekedjék. Szokták ezt a beszámítási képesség kizártságaként is emlegetni.

A valóság nem olyan bonyolult, mint a jogi szöveg: az elkövető olyan képzeletbeli világban élt, amelyben egyre több házból tűntek el az emberek, a rendőrség sugárral támadta a polgárokat, hirtelen lakások sötétedtek el. Egy ilyen világban életveszélyes fenyegetésnek számít, amikor az emberrel szemben rendőrök intézkednek, akik elvették a fegyverét, megfordították, hogy háttal álljon nekik, meg akarják bilincselni, és el akarják szállítani valahová, ahol esetleg ő is eltűnhet. Egy ilyen szörnyű világban a rendőrök elől elmenekülni, ez az egyetlen logikus lépés. Mene-külnie kellett, akár az intézkedő rendőrök élete árán is.

Képtelen volt fölismerni, hogy a szomszédok azért hívták ki a rendőrséget, mert rátörte valakire az ajtót valamilyen képzelt veszély miatt. Képtelen volt fölismerni, hogy az egész csak hallucináció. Képtelen volt fölismerni, hogy a rendőrök nem törnek az életére, csak intézkednek vele szemben, sőt, akár segíteni akarnak. Saját világa tűnt valóságosnak, a szomszédok és a rendőrök világa pedig irreálisnak. Még azt is fenyegetésként élte meg, hogy mások nem fogják föl, amit ő nap mint nap tapasztal.

Az elkövető később mindenkit arról akart meggyőzni, hogy önvédelemből cselekedett. Képtelen volt cselekménye következményeinek fölismerésére.

Eközben Dobos László r. törzsszázlós úgy ítélte meg, hogy az elkövető megértette, mi fog történni vele a rendőri intézkedés során, és együttműködő lesz. A szolgálatirányító parancsnok

azt oktatta rendőrtanítványainak, hogy a bilincselést csak akkor lehet megkezdeni, amikor a rendőr biztos benne, hogy további testi kényszer már nem szükséges a biztonságos befejezéshez. A bilincs elővétele ugyanis nemcsak az egyik kezet foglalja le, hanem rövid időre eltereli a rendőr figyelmét. Ez igaz magára a bilincs felhelyezésének a folyamatára is, figyelni kell arra, ne okozzon sérülést az intézkedés alá vont személynek, ne legyen túl szoros, de olyan laza sem, amiből ki lehet húzni a kezét.

A szolgálatirányító parancsnok úgy ítélte meg, hogy nincsen szükség az elkövető földre vitelére, stabilan állt háttal nekik, egy esetleges földre vitel nem felelt volna meg az arányosság követelményének ebben a helyzetben. A rendőrök természetesen nem láthattak bele az elkövető gondolataiba, így megkezdték a bilincselést. Talán még így sem lett volna baj, ha a lépcsőházban nem huny ki hirtelen a villany.

A társasház lépcsőházában időzített villanykapcsoló volt, olyan, amilyen sok társasházban van. A fények elég hosszan égtek ahhoz, hogy a lakók eljussanak a bejárattól a lakásuk ajtajáig. A társasház számolt azzal, hogy nem minden lakó tudja vagy akarja lekapcsolni a világítást, mielőtt otthonába belép, ezért a rendszert úgy alakították ki, hogy a világítás idő után automatikusan kialudjon. Energiatakarékosági szempontból ez nagyszerű megoldás. Ha a lakók megállnak egymással beszélgetni, akkor bizony a kapcsolóra időnként rá kell nyomni egyet. Ez még így is jobb, mint az egész éjszaka égő fények az üres folyosón.

Ha azonban az embernek olyan szomszédja van, akitől félnie kell, már nem tűnik annyira ideálisnak, hogy a villany akkor aludjon ki, amikor ez a szomszéd éppen beszélgetést kezd sátáni történetekről.

Dobos László r. törzsszáslós még nem tudta fölhelyezni a bilincset, amikor a lépcsőház sötétbe borult. Az elkövető ekkor hirtelen megérezte az esélyt a menekülésre, a rendőrökkel szembe fordult, és támadt. A sötét, szűk lépcsőházban dulakodni kezdtek. A minimális fényviszonyok mellett folytatott dulakodás ellenére a rendőrök folyamatosan próbálták az elkövetőt megbilincselni, vagy más módon testi kontroll alá helyezni.

Baumann Péter r. főtörzsőrmester a nála lévő, rendszeresített rendőrségi Taser X2 típusú sokkolót az elkövető irányába tartva működésbe hozta, azonban a vádlott vastag, bőrből készült téli ruházata miatt az nem tudta kifejteni bénító hatását, így az eszköz használata hatástalan maradt. A sokkoló feszültsége alkalmas lett volna arra, hogy az elkövetőt megfékezze, amennyiben tiszta bőrfelületet ér, azonban a sötétben, dulakodás közben nem lehetett pontosan célózni.

Az elkövető és a rendőrök a dulakodás során folyamatosan sodródtak az emeleten lévő bejárati ajtók, a lépcsőház korlátja és a folyosón lévő szekrény közötti területen. Az elkövető végül a padlóra került, és a korlátnak háttal, félig ülő helyzetbe helyezkedett el, míg Baumann Péter r. főtörzsőrmester, Kállai László r. főtörzsszáslós és Dobos László r. törzsszáslós sértettek fölötte állva, hozzá lehajolva továbbra is megpróbálták testi kényszerrel leküzdeni az ellenállását. Úgy tűnt, az elkövető végül alulmarad.

Az elkövető azonban nem adta föl. Előbb meg akarta szerezni Baumann Péter r. főtörzsőrmester sértett szolgálati lőfegyverét, ami nem sikerült neki. Ekkor észlelte, hogy a dulakodás közben Baumann Péter r. főtörzsőrmester kabátzsebéből kiesett a tőle elvett tőr. Az elkövető fölkapta, majd azzal annak érdekében, hogy őket megölje, Dobos László r. törzsszászlós, Kállai László r. főtörzsszászlós és Baumann Péter r. főtörzsőrmester testének irányába több nagy erejű, letről felfelé, célzottan a sértettek mellkasa felé irányuló szűrő mozdulatot tett, amelyek közül több eltalálta a rendőröket. Az elkövető olyan megszállottan szurkált a rendőrök felé, mint akinek élete múlik azon, ki tud-e szabadulni az intézkedésük alól. Dobos László r. törzsszászlós végül sikerült jobb kezével ráfogni a kés pengéjére, és a kezén lévő taktikai kesztyű segítségével azt többször megcsavarva a tövé-nél eltörte. Csakhogy addigra minden rendőrt ért már szúrás. A penge a földre esett.

Baumann Péter r. főtörzsőrmestert a szúrás a mellkasán, Dobos László r. törzsszászlóst a bal combján, Kállai László r. főtörzsszászlóst a jobb vállán, valamint a mellkas jobb oldalán érte.

Sok laikus megkérdőjelezte, miért nem tudott három rendőr egyetlen emberrel elbánni. Ha tárgyilagosan nézzük, ez a küzdelem nagyon egyenlőtlen küzdelem volt a rendőrök létszámfölénye ellenére. Az elkövető oldalán ott volt az a kóros elmeállapotból eredő megszállottság, amely őt bármi áron történő menekülésre ösztönözte. Ott volt a helyismeret a sötét lépcsőházban, és ott volt az, hogy nem kellett válogatni az eszközökben. Ezzel szemben a rendőröknek – míg őket meg akarták ölni – úgy kellett ártalmatlanná tenni az elkövetőt, hogy ne sérüljön meg az intézkedés során. A rendőröknek nemcsak az elkövetőre kellett vigyázniuk a sötét lépcsőházban, hanem a lakókra is, akik időnként kínéztek,

és természetesen egymásra is figyelniük kellett. A lépcsőházban szóba sem jöhetett löfegyverhasználat. Emellett hiába voltak számbeli fölényben, a szűk lépcsőházban nem fértek jól az elkövetőhöz. Végül az elkövető menekülőre fogta.

Az elkövető 23 óra 8 perc körüli időben menekülni kezdett, lefutott a földszintre, majd kifutott az utcára. Az utcán a késői órák ellenére is tartózkodtak emberek. A villamos éppen ekkor állt be a megállóba. Baumann Péter r. főtörzsőrmester a lépcsőházban feletteséhez fordult.

– Laci bácsi! Megsúrtak! – mondta.

Sérüléseik ellenére Baumann Péter r. főtörzsőrmester, Dobos László r. törzssászlós és Kállai László r. főtörzssászlós az elkövető után futott. Baumann Péter r. főtörzsőrmester azonban a lépcsőház földszinti részén a padlóra esett, és ott eszméletét veszítette. Kállai László r. főtörzssászlós kifutott az utcára, hogy elfogja az elkövetőt.

A szolgálatirányító parancsnoknak – bár ekkor még nem tudta, hol érte társát a szűrés – olyan döntést kellett hoznia, amire még tanúként történt kihallgatásakor is csak sírva tudott visszaemlékezni: ott maradjon-e sérült bajtársa mellett, avagy siessen másik sebesült bajtársa után, hogy segítse őt az elkövető elfogásában. Jól döntött, de a döntés örök fájdalomként égett szívébe: nem tudta haldokló bajtársa kezét fogni az utolsó pillanatokban.

Dobos László r. törzssászlós és Kállai László r. főtörzssászlós az általuk elszenvedett sérülések ellenére a villamosmegállóban utolérték az elkövetőt, aki továbbra is ellenállt a rendőri

intézkedésnek; jobb kezét a zsebében tartva megindult Dobos László r. törzssászlós és Kállai László r. főtörzssászlós felé. Ekkor Kállai László r. főtörzssászlós – feltételezve, hogy a támadáshoz használt kés továbbra is a vádlottnál van – szolgálati maroklőfegyverével figyelmeztető lövést adott le a levegőbe. Eközben Dobos László r. törzssászlósna arra kellett figyelnie, hogy távol tartsa az utcán tartózkodókat, aki úgy érezték magukat, mintha valamilyen filmbe csöppentek volna, és kíváncsian figyelték a jelenetet.

Az elkövető még mindig menekülni próbált, az éppen akkor a megállóba érkező 41-es számú villamosszerelvény irányába. Ekkor a villamosról leszálló utasok védelme érdekében Kállai László r. főtörzssászlós a szolgálati maroklőfegyverével az elkövető jobb lábának alsó részére célzott lövést adott le, vállsebe ellenére tökéletesen célzott, a lövedék eltalálta az elkövetőt, aki a jobb vádlóján sérült meg, és mozgásképtelenné vált. „Gyilkosok!” – kiabálta.

Nem sokkal később az időközben helyszínre érkező erősítés segítségével az elkövetőt megbilincseltek.

Ahogy az orvosszakértői vélemény tartalmazza, Baumann Péter r. főtörzsőrmester mellkas-szívtájékat egy rendbeli szúrás érte, az ezzel okozott, áthatoló szívserülés következtében beálló vérvesztés, vérvesztéses sokk miatt Baumann Péter r. főtörzsőrmester sértett a gyors és szakszerű orvosi kezelés ellenére az Észak-Pesti Centrumkórház-Honvédkórházban 2023. január 13. napján 0 óra 30 perckor az életét veszítette.

A szúrások következtében Dobos László r. törzssászlós sértett a bal comb elülső-belső részén a 8-10 cm-es mérettartományba eső, szúrt (szúrt-metszett) jellegű, lentről felfele-befeleg tartó 6 cm-es szúrcsatornában folytatódó, bőr alatti zsírszövetes állományig terjedő bőrfolytonosság-megszakadást, a bal comb elülső-belső

felszínén rövid, a 2-3 cm-es mérettartományba eső, a bőr alatti zsírszövetig terjedő hosszanti bőrfolytonosság-megszakadást, szúrt-metszett jellegű sérülést, a jobb comb 0,5 cm-es felszínes, vonalas bőrfolytonosság-megszakadását, a jobb kéz mutatóujjának 0,5 cm-es hosszúságú, vonalas lefutású, valószínűleg felszínes bőrfolytonosság-megszakadását szenvedte el, amelyeknek gyógytartama 8 napon belüli, azonban életveszélyes sérülés kialakulásának reális veszélye fennállt.

Kállai László r. főtörzssászlós sértett a jobb vállon a felkarcsontfej vetületében, az elülső felszínen 0,5-1,5 cm-es mérettartományba eső bőrfolytonosság-megszakadást, szúrt sérülést, valamint a mellkas jobb oldalán, az elülső hónaljvonalban, a mellüreg megnyílásával nem járó 0,5-1 cm-es mérettartományba eső bőrfolytonosság-megszakadást, szúrt sérülést szenvedett el, amelyeknek gyógytartama 8 napon belüli, azonban életveszélyes sérülés kialakulásának reális veszélye fennállt.

Nincs kétség afelől, hogy az elkövető szándéka Dobos László r. törzssászlós és Kállai László r. főtörzssászlós életének kioltására is irányult, a halálos eredmény bekövetkezése a rendőrök védekezése és a szerencse folytán maradt el.

Terdik Tamás budapesti rendőrfőkapitány éjszaka hívott, hangját talán föl sem ismertem volna, ha a híváskijelző nem írja ki a nevét, nem csoda, a máskor oly kemény parancsnok egyik embere – akkor még – haldoklott. Amikor kollégáimmal kiértünk, rengeteg rendőrt találtunk a helyszínen. Az arcok komorak voltak. Nem bosszúvágy sötétítette el őket, hanem a mélységes gyász. Aznap este négyen sérültek, ebből az elkövető sérülése volt a legkevésbé veszélyes. Az ő élete egy percig nem forgott veszélyben. Ott ült bilincsben egy mentőautóban, ahol a sebeit elsődlegesen ellátták.

A mentők egyébként Baumann Péter r. főtörzsőrmesterért is mindent megtettek, sőt, azon felül is. Igazi hősként viselkedtek. Kétségbeesett próbálkozásként a helyszínen megpróbálták a szíven ejtett sérülést műtéttel ellátni. Sajnos Baumann Péter r. főtörzsőrmesteren ez sem segíthetett, sérülései az élettel összeegyeztethetetlenek voltak, kórházba szállítást követően elhunyt.

A gyászon kívül még valamit véltem felfedezni a rendőrök szemében. Sokukon átfutott, hogy bármelyikük lehetne Baumann Péter r. főtörzsőrmester helyében.

A nyomozó ügyészeknek nincs idejük gyászolni, még ha ismerték vagy dolgoztak valaha együtt a megölt rendőrrel, akkor sem. Meg kell határozni és szervezni kell a nyomozati cselekményeket, el kell kezdeni azokat végrehajtani. Szenvtelenül kell viselkedni, az elfogultság látszatát is kerülve. Meg kell próbálni megérteni a megérthetlent, bele kell helyezkedni az elkövető lelkivilágába, összeszedni az öt mentő vagy enyhítő bizonyítékokat is, nem csak a terhelőket.

Polt Péter legfőbb ügyész másnap reggel arra utasított engem, hogy szervezzek nyomozócsoportot a tényállás lehető leggyorsabb és legpontosabb tisztázása érdekében. Rendőrgyilkosság esetén a nehézséget nem a nyomozó ügyészek összeszedése okozza, hanem az, hogy minden nyomozó ügyész tenni akar valamit, részt akar venni a nyomozásban. Végül a nyomozócsoport három főből állt össze: Boros Gábor osztályvezető ügyészből, Prancz Balázs főügyészégi ügyészből és Hudákné Szemere Tímea főügyészégi ügyészből, azonban kevés olyan nyomozó ügyész volt a Nyomozó Osztályon, aki ne tett volna hozzá valamit a nyomozáshoz. Emellett egyes nyomozati cselekmények elvégzésére kértük föl a Budapesti

Rendőrfőkapitányságot is. A nyomozás egyébként nem volt bonyolult, mondhatni rutinfeladatnak számított.

A Központi Nyomozó Főügyészség vádiratot nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken az egy rendőr életét kioltó és további két rendőrt törrel megsebesítő elkövetővel szemben a Btk. 160. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *e*) és *f*) pontjai szerint minősülő, több hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt. Ez egy úgynevezett egybefoglalt bűncselekmény, és mivel szerencsére Baumann Péter társai nem haltak meg, ezért lett kísérlet a több emberen elkövetett emberölés minősítése.

Sokan szerették volna, ha az elkövetőt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélik. Tekintettel arra, hogy az igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény szerint a terhelt a cselekményt az elmeműködés olyan kóros állapotában követte el, amely képtelenné tette cselekménye következményeinek a felismerésére, vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen, a Központi Nyomozó Főügyészség 2023. július 19. napján kelt vádiratában arra tett indítványt, hogy a terheltet a bíróság az ellene emelt vádalól mentse fel, és rendelje el kényszergyógykezelését.

A Fővárosi Törvényszéken a büntetőügyet rutinos bíró, Szabó Judit tárgyalta, aki nem hagyta kizökkenteni a tárgyalás menetét a vádlott által, és 2024. március 8. napján jogerős ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy a vádlott a terhére rótt cselekményt elkövette, egyben elrendelte az elkövető kényszergyógykezelését.

A kényszergyógykezelést egyébként egy olyan intézményben hajtják végre, amely sajátos keveréke a büntetés-végrehajtási intézetnek és a kórháznak.

Többektől hallottam, hogy vannak demokratikus országok, ahol a rendőrök szitává lőtték volna az elkövetőt. Nem tisztzem ezt megítélni. Tény, hogy Baumann Péter posztumusz rendőr főhadnagyra és társaira bármelyik ország rendőrsége méltán büszke lehetne. Emberségesen, a rendőri hivatáshoz méltó szakszerűséggel jártak el egy súlyosan beteg ember ügyében.

A nyomozáskor sikerült lefoglalni az elkövető gépjárművében egy szigonyyszerű dárdát. Elképzelni is rossz, mi történhetett volna a járókelőkkel, ha a kétségbeesetten menekülő, tévképzetekkel gyötört elkövető hozzájut ehhez az eszközhöz.

Baumann Péternek és társainak csak rövid ideje maradt a helyszínen eldönteni, milyen rendőri intézkedést kell végrehajtaniuk. Senki nem közölte velük előre az elkövető nevét, így azt sem tudták ellenőrizni, hogy az elmúlt két napban már több rendőri intézkedést kellett vele szemben foganatosítani. Baumann Péter 22 óra 31 perckor érkezett a helyszínre, és 23 óra 8 perckor az elkövető a megszárt rendőröket hátrahagyva próbált elmenekülni a lépcsőházból.

A rendőröknek sérüléseik ellenére fontosabb volt mások – a lakók, járókelők – biztonsága és testi épsége, mint a sajátjuk. Baumann Péter posztumusz rendőr főtörzsőrmester – mint később kiderült – halálos sérüléssel is az elkövető üldözésére indult.

Baumann Péter álma volt, hogy tiszti rendfokozatot érjen el, de a Nemzeti Közszerolgalati Egyetemre soha nem jutott el, tiszti rendfokozatát halálával szerezte meg.

*A megemlékezést írta:
Fürcht Pál Zsolt*

*„Az jó hírért, névért, s az szép tisztességért ők mindent bátra hadnak.
Emberségről példát, vitézségről formát mindeneknek ők adnak.”
Balassi Bálint: Egy katonaének: in laudem confiniorum;
A végek dicsérete*

KÓNYA GÁBOR LAJOS

posztumusz rendőr főhadnagy
1989–2023

Kónya Gábor Lajos, a Terrorelhárítási Központ rendőre, 2023. szeptember 20-án vesztette életét bevetés közben, amikor egy ingatlanba történő behatolás során az elkövető robbanást idézett elő az épületben.

SORSSZERŰSÉG VAGY VÉLETLEN?

INGRESSIO

Amíg el nem mondták nekem Kónya Gábor Lajos történetét, a véletlenben, sorsunk saját kezben tartásában hittem. Mi több, biztos voltam benne. Amikor meghallgattam volt kollégái, bajtársai, barátai szavait: elbizonytalanodtam. El lehet fogadni, hogy egy ember élete és – sajnos – tragédiája nem a saját döntései szerint áll, hanem eleve elrendeltetett?

A Sors rideg törvényszerűsége ebben az esetben ijesztő lehet. Szinte hallom is őt büszkén mesélni:

– Ütésem kemények és kivédhetetlenek. Balom ugyanolyan rettegett, mint a jobbam! A Hűséget, a Büszkeséget, a Szeretetet, a Tudást, a Barátságot – és tudni kell, ezek a legkeményebb ellenfelek – egymás után küldtem padlóra.

Hangosan, elgondolkodva kérdeztem: tényleg senki sincsen, aki méltó ellenfélként vehetné fel vele a harcot, aki saját maga dönthet ellenében?

– Egyvalakivel eddig még nem boldogultam – vallotta be kelleetlenül... Mert valahányszor kiütöttem, mielőtt kiszámolták volna, mindig újra és újra lábra állt. Meglepődve és türelmetlenül kérdeztem, ki az az ellenfél, akit még a Sors sem tud legyőzni?

– Reménynek hívják – válaszolta alig hallhatóan.

Talán nem is a fenti kérdés eldöntése fontos, mert lehet életünk egy-egy része a sorsnak alárendelt, de a tetteink másokat mindig inspirálhatnak, akik folytathatják a harcot a Sors ellenében, ha saját életünk bármilyen eredő okán véget is ér. Akik ismerték Kónya Gábor történetét, biztosan tudom, hogy folytatják majd a harcot. Érte. Egymásért. Értünk. Mindannyiunkért.

Személyes tragédiája mindig rámutat arra, hogy miért küzdött, miben hitt és mit adott át hősiességével Magyarországnak, a Rendőrségnek, a hozzá közel állóknak, akik tovább fogják vinni példáját.

Kónya Gábort a Sors legyőzni nem tudta. Mert bajtársai, családja, barátai az ő emléket, örökségét magukban továbbviszik.

AZ EMBER

SZABOLCSI ÉVEK

Gábor szabolcsi származású volt. Többször heccelték, ugratták is emiatt, de mindig szeretettel. Amikor beszéltek nekem fiatal éveiről, mindig mosolyogva tették. Láttam rajtuk, hogy csodálták kitartását, erejét és közvetlenségét.

Már a személyes interjúk során is felhívták a figyelmemet arra – minden bizonnyal a kicsit értetlenkedő gesztusaimat látva, illetve kérdéseimet hallva –, hogy bizony érdekes lehet számomra a Gáborral kapcsolatos gyermek-, illetve fiatalkori élmények hallgatása. S valóban igazuk volt, ugyanis a későbbi, róla szóló beszámolók teljes mértékben alátámasztották az állításaikat. Más módon viszonyult az élethez, a közösséghez, mint azok, akikkel én – dunántúliként, s ezt óvatos miheztartás végett rögtön rám is olvasták – kapcsolatba kerültem.

Mert, jegyezzük fel egy pillanatra, hogy milyen is az alföldi ember? Azt hiszem, sokunkban él a nagy, erős, határozott alföldi ember képe, akit mintha Arany János *Toldija* inspirált volna. Ereje dacára ugyanakkor barátságos, vidám. S rendkívül nyitott, közvetlen.

Szintén kelet-magyarországi volt kollégái elbeszéléseiből és a segítségükkel, a Gáborról alkotott kép alapján bizton állíthatom, a társas kötelezettségek sokkal fontosabbak voltak számára, mint az egyéni érdekek és ambíciók, saját sikerének azt tartotta,

hogy hozzá tudott járulni a közösség sikereihez. Nem az egyéni teljesítményt, hanem a csoport által elért eredményt méltatta. Mindez segített megérteni későbbi életfelfogását.

Személyiségét annak ellenére (vagy éppen azért) is megőrizte, hogy nem jómódú, tehetős családból származott. De panaszkodni sosem hallották. Állítják róla: csibész gyerek volt, aki közösségből talpraesettsége okán tűnt ki. Már akkor sem hátrált meg a kétes szituációk előtt – bár az sem volt ritka, hogy azokat épp saját maga kezdeményezte –, legyen szó igazának bizonyításáról, mások megvédéséről vagy éppen a Nyíregyháza Spartacus labdarúgó-mérkőzéseinek „nem szurkolói szempontú megtekintéséről”, amelynek vezérfonala nem feltétlenül a hozzáadott sportérték volt.

A középiskola elvégzését követően (ehhez mérten) egy kellőképpen férfias végzettséget szerzett, épületgépész-technikus lett. Ezután pedig egy gyermekkori barátja biztatására rálépett arra az útra, amely jelen megemlékezéshez vezetett, és példaképpé tette mindenki előtt: elhatározta, hogy rendőr lesz.

AZ ÚT KEZDETE, KÉK04

A Miskolci Rendészeti Szakközépiskolába nyert felvételt, majd 2011. január 1-jei hatállyal nevezték ki a Rendőrség hivatásos állományába. A szolgálatot közrendvédelmi járőrként kezdte a Készenléti Rendőrség kötelékében. Csoportparancsnokának feltűnt, hogy kifejezetten könnyen beilleszkedett az állományba. A rendőri hivatással együtt járó vagy éppenséggel szándékosan elé görgetett akadályokat könnyedén, meggyőződéssel küzdötte le. Mindenképpen beszédes, hogy volt vezetője ennyi év távlatában is élesen emlékezett az első találkozásukra. Borítékolható volt, hogy távozása esetén is kapcsolatban maradnak majd, amit a későbbi évek igazoltak is. Kollégái, parancsnokai tudták, hogy Gábor nem áll meg karrierje ezen pontján, mert kellőképp eltökélt

és tehetséges volt, tele ambíciókkal. Ezen ambíciói pedig mindig nyíltan a Terrorelhárítási Központ felé fókuszáltak, mert az ott szolgálókra mindig felnézett, és kimondva is szeretett volna közéjük tartozni. Így semmi meglepő nem volt pályáivét tekintve abban, hogy átlátva és elismerve képességeit, fél évvel később már a Bevetési Főosztály Támogató Kommandó állományában volt, majd miután kitöltötte a TEK-nél feltételként elvárt ötéves szolgálati időt, jelentkezett kiválasztásra.

Folyamatosan erre várt, erre készült, e cél lebegett a szeme előtt. Amikor eljött a várva várt pillanat, ellentmondást nem tűrő elszántsággal, az elsők között teljesítette a „pokol hete”-ként fémjelzett időszakot. Azt mondják róla, hogy tekintetét látva még élvezte is a fizikai és szellemi határokat feszítő, és talán néha azokon túlra nyúló feladatokat.

A róla szóló elmondásokat és teljesítményeket hallgatva rögtön Sir Adrian Carton de Wiart jutott eszembe, aki végigharcolt négy háborút, köztük az első és a második világegyet is. Ezek alatt arcon, koponyán, gyomron, sarkon, lábon, csípőn és fülön lőttek, elvesztette a fél szemét, egyik karját, majd saját maga tépte le két ujját, mert az orvos nem volt hajlandó levágni. Mindezek után, visszaemlékezésében azt írta: „Őszintén szólva, élveztem a háborút.”

Gábor nem volt hajlandó még csak gondolni sem arra, hogy feladja. Egyszerűen nem lehetett megtörni. Pedig, mint mondták, a kiképzők mindent megpróbáltak... Aludni, pihenni, regenerálódni lényegében ebben az időszakban nem lehetett. Azt pedig tudjuk, hogy minden fizikai megpróbáltatásnál megterhelőbb a pszichikai nyomás, amely a kiképzés természetes és nélkülözhetetlen része. Egy terrorelhárítónak minden helyzetben koncentrálnak kell lennie, irányítania kell a szituációt, mert csak addig tudja uralni a helyzetet és a körülötte történeteket. Nem veszítheti el a kezdeményezést, nem veszítheti el a tudatosságot. Érthető hát, hogy nincs helye

bizonytalanságnak, kétségeknek, és nyilvánvaló, hogy ilyen keretek között csak az arra valóban alkalmasak maradnak talpon, akik minket és egymást is képesek védeni.

A „pszichikai hadviselésnek” magától értődő eleme volt, hogy a jelentkezőket nem a nevükön szólították, hanem szint és számot kaptak azonosítás céljából. Gábornak a kéko₄, azaz Ko₄ jutott. A névtelenség persze nem zavarta, sőt. Még ekkor, a nehéz helyzetekben is igyekezett segíteni társainak, volt, akit a kiképzés alkalmával karjában cipelt. Úgy érzem, ezt látva már a kiválasztásért felelős személyek is tudták, ez az ember kell a TEK-nek, mert bármeddig is tart a tortúra, ő bizony állva fog maradni.

Így is történt, egyike lett azon 17 személynek a közel 400-as jelentkezői létszámból, akiket kiválasztottak, majd alapképzést követően feltehették a sokak által irigyelt TEK-karjelvényt, és felvehették az egyenruhát. Teljesítményükre joggal lehettek büszkéek, és magukra is tetováltatták azt a képet, amely azon az érmén volt, amelyet az alapképzés végeztével kiérdemeltek. Az interjúk során azonban hangsúlyozták, a közös tetoválás nem a külvilág felé forduló hencegés jelképe, hanem belső összetartozásuk szimbóluma.

Kónya Gábor Lajos 2016. július 1-jén, hivatását tekintve, hazaért.

A SZAKMAI ÉS SZEMÉLYES KITELJESEDÉS ÉVEI

Vitathatatlan, hogy egységével számtalan nagy csatát megéltek a kezdetektől. Nem kényelmesedett bele a beosztásába, hanem mindig új dolgokat tanult. Jobb, több akart és tudott lenni, képességeit folyamatosan fejlesztette az egyes műveleti-taktikai eljárások, a speciális technikák, a fegyverzeti, műszaki-technikai

eszközök ismerete és alkalmazása terén. De nemcsak hivatásában találta meg önmagát, hanem személyes kapcsolataiban is.

Nem munkatársai vagy kollégái voltak, hanem bajtársai, akikkel szabadidejében is sok időt töltött. De ekkor, úgymond civilként sem tudta levetkőzni a tudás megszerzésére való törekvését. A személyes interjúk készítése során szinte nem is találkoztam olyan személlyel, akinek Gábor valamilyen magánjellegű kérdésben ne segített volna. Legyen az sport témájú vagy akár a házfelújítás legkülönbözőbb formái: ha kellett, szabadidejében, fizikai munkákban is segítségére volt ismerőseinek. A tudást folyamatosan szerezte meg mindenben. Úgy volt vele, ha más meg tudja csinálni, akkor ő is. Talán azt gondolta, nem baj, ha nem sikerül elsőre, addig csinálom, amíg jó nem lesz. És különben is: a nehézség leküzdéséhez kell egy kis idő – a lehetetlenhez valamivel több.

Személyiségét – édesanyjuk, Eszter elmondása alapján – gyermekei, Zsombor (2019) és Botond (2023) is örökölték, akik tekintetében visszatükröződik Gábor állhatatossága, életerege.

Lételeme volt a folyamatos pörgés, a nyughatatlanság, tenni akarás. Valamivel mindig foglalkoznia kellett, örök fáradhatatlanság jellemezte. Ennek számtalan példáját adta. Kifejezetten meghökkentő volt hallani, hogy különösképpen nem szeretett úszni, de egyszer fejébe vette, hogy márpedig át fogja úszni a Balatont. Hiszen másnak is megy, így aztán – lényegi előkészületek nélkül, előtte néhány medencés edzést beiktatva – ezt is megcsinálta.

De megemlíthetjük a Kassa–Miskolc közötti 115 kilométeres futóversenyt, amelyet csapatban szintén teljesített. Az elmondásokból ítélve nem bírta jobban vagy futotta könnyebben a távot, de ha azt látta, hogy van, aki elfut mellette, daczból csak azért is végigcsinálta. Addig ment, amíg célba nem ért.

Ugyanilyen megfontolásból Hollandiában teljesítette a maratoni távot. Igaz, nevetve mesélték ennek kapcsán azt is, hogy nem igazodva a helyi tömegközlekedéshez, úgy döntött, inkább szálláshelyéről kerékpározik a rajt helyszínére 10 kilométert, majd a verseny végén ugyanennyit haza.

Miután tudtára hozták, hogy a TEK-nél vannak via ferrata kedvelők, és ő bizony még nem próbálta a sziklamászást, úgy gondolta, itt az ideje egy ilyen kihívás teljesítésének is. Társai, akik már gyakorlott mászók voltak, kipróbált és speciálisan erre a célra készített felszereléseket és kiegészítőket viseltek. Gábor azonban úgy ítélte meg, elegendő lesz erre a célra a már korábban kipróbált és „bizonyított” tornacipője és melegítője. Nos, számára elég volt, teljesítette.

Nem engedte el a további vízzel kapcsolatos sporttevékenységeket sem. Érdemi előképzettség nélkül raftingtúrán is részt vett. Bajtársai elmondása alapján ez valóban nagy bátorságra vallott tőle, de ezen a ponton szerették volna kifejezésre juttatni, hogy őket is minimum dicséret illeti, mert rutinosabb raftingolóként be mertek ülni mellé. Történt ugyanis, hogy Gábor – fogalmazzunk úgy, szerényebb jártasságának okán – ahol fékezni kellett volna, ott gyorsított, és fordítva. Ezek pedig együttesen eredményezték az olyan adrenalin-szint-emelő helyzeteket, hogy a vízeséseket nem szemből, hanem háttal teljesítették. Ezen pillanatok természetesen közös élményeket eredményeztek, de talán senki nem élvezte a csapatból annyira, mint Gábor.

Kassa, ultramaraton (Kónya Gábor a jobb oldalon)

Forrás: Ferenczi Sándor

Azt hiszem, ilyenkor élt igazán.

Egyik társának az építkezésben segédkezett napokon keresztül, aminek során nem sok gondot fordítottak a helyes táplálkozásra vagy pihenésre. Ennek ellenére, a napok végén Gábor egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy aznapra ugyan végeztek, de indulhatnak is a CrossFit-terembe edzeni. Mondani sem kell, meggyőző kérését nem kísérte maradéktalan öröm. A feladatukat azonban elvégezték, majd Gábor visszatért szolgálati helyére, társa pedig rövidebb időre betegállományba vonult.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni, nem értették, honnan származik az a végtelen energia, ami benne volt.

Többen ösztönös, eleven öserőnek írták le. Máig kivételes az az erőnléti teljesítménye is, amelynek gyakorlatsorát saját maga állította össze. Amiért viszont ez a kimerítő próbatétel a TEK állománya körében hírhedtté vált, az az, hogy Gábor „szabadon” értelmezte az instrukciókat a végrehajtás módját érintően. Ahogy bajtársai viccesen fogalmaztak: „Kónya általában nem foglalkozott az apróbetűs részekkel.” Így esett meg,

hogy arról nem tájékoztatta a többieket, miszerint a teljesítendő mennyiségek több személyre értendő végrehajtást feltételeznek. Ez őt természetesen nem zavarta, de így történhetett meg, hogy a kihívás végrehajtása – mondani sem kell, rajta kívül – csak egy főnek sikerült.

Teljesítménye, ereje, elszántsága alapján (és talán a kitalált karakterrel való kis személyes hasonlósága okán is) nevezték el Gábort Brutális Jürgennek.

Találó becenevét teljes mértékben alátámasztja az a történet, amelyet egy éles helyzettel kapcsolatban beszéltek el róla. Egy művelet alkalmával az ajtót kellett betörni, és a kost (műszakis lévén) Gábor „kezelte”. Az első két ütés után nyilvánvalóvá vált számára, hogy az ajtó megszorult, nem fog engedni. Ennek ellenére, amíg más parancsot nem kaptak a behatolás helyszínét illetően, folytatta a feladatát. Egymás után, megállás nélkül, a 18 kilogrammos eszközzel. Nem sokkal később érkezett az utasítás, hogy az ablakon keresztül kell végrehajtani a feladatot. Ekkor Brutális Jürgen 87 ütésnél járt a kossal.

Ami a fenti teljesítményeket még elképesztőbbé teszi, az az tény, hogy 2012-ben a Sors ütései már padlóra küldték. Motorjával közlekedési balesetet szenvedett. A kikerkező mentősök az ellátása alkalmával kétszer élesztették újra. Hihetetlen körülmények között maradt életben, de az orvosok már a lábadozás, gyógyulás alatt közölték vele: nemhogy hivatásos szolgálatra nem lesz alkalmas, de a mindennapjaiban is örökre magán hordozza majd a baleset negatív következményeit. Ez a történet most nem szólhatna róla, ha így történt volna. De nem így történt. Felállt a padlóról, visszakерült a testülethez, és 2016-ban már teljesítette azt a bizonyos kiválasztást.

Azt beszéltek róla, jobban kedvelte az egyszerűséget, mint a modern környezetet. Ennek egyértelmű jele volt, hogy elhelyezési körletét akkor szerette igazán, amikor ugyan nem a legkényelmesebb körülmények között, de társaival együtt

lehetett. Impozáns és kiválóan felszerelt most a laktanya, ahol korábban éveken keresztül töltötte mindennapjait, de igazán jól a régi viszonyok között érezte magát. Ez persze összhangban van az eddig róla írtakkal, természetével. Nem a kényelmi megoldásokat kereste soha.

Humorát sem vesztette el az évek alatt. A legnehezebb, legkevesbé idilli helyzetekben is vidám maradt, s ezzel gyakran sikerült feszültebb helyzetben is oldania a stresszt, ami a többieket jobb teljesítményre, koncentrántságra ösztönözte. A Terrorelhárítási Központnál eltöltött hét éve alatt odáig jutott, hogy minden műveleti egységnél ismerték nevét. Kónya Gábor magánéletében és szakmai világában is a legjobb helyen volt.

KERESZTUTAK

ELLENTÉTES ÉLETEK

Sorsszerűség és véletlen dilemmájával kezdtem. Ma már tudjuk, hogy aki miatt Kónya Gábor Lajos posztumusz r. főhadnagynak a legnagyobb áldozatot kellett hoznia, ugyancsak szabolcsi származású személy volt. Nem ismerték egymást. De ez nem is meglepő, teljesen más személyiségek voltak, teljesen más élet-helyzetben. Egyikük élete jó irányban haladt, megtalálta magát és helyét családjá és bajtársai körében egyaránt. A másiké valamiért félresiklott. Ahhoz kétség sem férhet, hogy Gábor a jót testesítette meg. J. László ellentéte volt. Talán mondhatjuk, hogy kettejük találkozása két ellentétes világ találkozása is volt. Mert ahol egyik jelen van, ott megjelenik a másik is, egy szüntelen, véget nem érő harc formájában, amelyet most Gábor és László találkozása jelentett.

A világban a jó és a rossz együtt növekszik. Utóbbi még a legnemesebb, legszebb, legcélratörőbb emberi törekvéseket is igyekszik meghíúsítani, és néha olyan konfliktusokat hoz létre, amelyek veszélyeztetik mindenkori életünket.

A szülők, a család igyekeznek csak a jóra nevelni, ezzel szemben a világ tele van ijesztő, romboló indulatokkal, amelyek veszélyeztetnek minket. Az élet, a Sors miért hagyja együtt nőni, fejlődni a kettőt? – kérdezhetik a Gáborhoz közel állók, akiknek a legnagyobb veszteség jutott.

AZ ÚTKÖZBEN ELVESZETT EMBER

Környezetében magának való embernek tartották, de azt talán csak a hozzá igazán közel állók tudnák megmondani, hogy mi tette olyanná. A magának való ember célja lesüllyed az önfenntartás színvonalára. Kapcsolatai minimalizálódnak, és sokszor hamis próféták ezt kihasználva egy mérgező közösségbe terelik. J. Lászlót – esetleges fogékonysága okán – ez a veszély szintén fenyegette. Harcban állt a világgal, harcba állt a hatóságokkal, de legfőképpen talán: harcba állt saját magával. Rendíthetetlenül hitte, hogy mindenki összeesküdött ellene, hogy mindenki az ő bukását akarja. Mondhatjuk, sikertelen budapesti és szabolcsi munkavállalásai után úgy döntött, Esztergomban, így utólag sokatmondóan, Búbánatvölgyben vásárol magának ingatlant, ahol eltökélt célja volt, hogy azt önállóan rendezze be, ahol nem szorul majd senki segítségére.

Saját világában, otthonában felkészült arra, hogy oda értékrendje szerint nemkívánatos személyek nem fognak belépni. Mert akkor inkább elpusztít mindent és mindenkit, beleértve magát is. Különösen igaz volt ez a hatósági szervekre, személyekre, akikben talán a legnagyobb ellenséget látta.

Az ügyészségi közleményekből tudjuk, hogy „erődjének” kiépítése során alagutat vájt háza alá, illetve olyan illegális kémiai anyagokat szerzett be és tárolt, amelyek levegővel érintkezve robbanást idéznek elő.

Ő, de sajnos csak ő tudta, hogy biztosan ölni fog. Ilyenformán a később történtek elkerülhetetlenek voltak.

A KÉT VILÁG TALÁLKOZÁSA

A VÉGZETES NAP

László ellen körözés volt érvényben, a hatósági idézéseken nem jelent meg. Bevett gyakorlat, hogy ebben az esetben az érintettet el kell fogni, és az eljárást folytató hatóság elé kell állítani. Viszont azon körülmények, hogy az ellene folytatott büntetőeljárásban már az igazságszolgáltatás tagjait is erőszakos cselekményekkel fenyegette meg, és a hatóságok előtt is köztudott volt róla, miszerint agresszív, erőszakos személyiségjegyeket mutat, különösen szakszerű, de határozott fellépést igényeltek. Ez teremtette meg annak szükségét, hogy a műveletet a Terrorelhárítási Központ hajtsa végre, amelyet a feladat végrehajtására a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr-főkapitányság, mint az eljárás folytatója, fel is kért.

2023. szeptember 20-án Gábor és egysége tehát olyan küldetésre indult, amelyben a segítségkérés szűkebb értelemben vett otthonától érkezett. 14 óra 20 perckor J. László bűbáratvölgyi ingatlanjának környékét a kialakított gyakorlat szerint körbezárták. Felszólították, hogy az épületből jöjjön elő, és működjön együtt a hatósággal. A férfi ennek csak annyiban tett eleget, hogy a ház teraszára kilépett, és onnan beszélt a TEK tárgyalóival, akik a helyzetet megpróbálták kommunikációval megoldani. Mert azt vallják, hogy ezekben a szituációkban is az emberi élet az első. Függetlenül attól, kit és miért kell elfogni. Éppen ezért, időt és energiát nem kímélve, több mint négy és fél órán keresztül próbálták jobb belátásra bírni. Az elmondások alapján azonban végig agresszív maradt, bár a tárgyalóknak néha úgy tűnt, szót értenek majd vele, de végül mindig elutasította a helyzet könnyebb rendezésének lehetőségét. Jelentős érzelmi ingadozás kísérte kommunikációját és viselkedését egyaránt, ami az előzményi adatok tükrében semmiképpen sem meglepő.

Közben sötétedni kezdett. Közvilágítás nem volt, így a látási viszonyok erősen korlátozódni kezdtek. Ez pedig veszélyeztetheti a sikerességet. Dönteni kellett, mert a férfi nem adta meg magát. Ez a döntés pedig az volt, amit már sokszor végrehajtottak: behatolnak, és elfogják. Most is ezzel a szándékkal indultak el a ház felé. A páncélozott jármű fedezékében a kommandósok egészen a kapuig haladtak. Azt azonnal megnyitották, és pár pillanat múlva már a bejárat ajtajánál voltak.

Belépni már nem tudtak a házba, mert hatalmas robbanás történt. László magára és a kommandósokra robbantotta a házat. Az ajtóban tartózkodókat a detonáció a telken kialakított tóba vagy annak partjára repítette, míg a ház körül állók szintén néhány métert repülve a keletkezett törmelék alá szorultak. A tragikus helyzetet felismerve a TEK speciális egészségügyi szakemberei az időközben helyszínre kért Országos Mentőszolgálattal azonnal megkezdték az elsődleges segítségnyújtást. A rendkívül nehéz terepviszonyok miatt a tóban, illetve a törmelék alatt kellett megtalálni a sérülteket.

A helyzet felmérése után azonban döbbenten kellett tudomásul venni, hogy nem „csak” sérültek vannak. Kónya Gábor Lajos meghalt. Az a bizonyos Sors ismét padlóra küldte. De le most sem győzte. Ő most is végrehajtotta feladatát, az ajtót most is kinyitotta, mert olyan nem fordulhatott elő, hogy neki ne sikerüljön valami.

Nyolc bajtársából öten súlyosan, hárman könnyebben sérültek. Szinte kivétel nélkül borda- és orrcsonttörést, fogazat elvesztést szenvedtek, égési sérülésekkel párosulva. A közelben tartózkodó három tűzoltónak szintén súlyos, töréses sérülése keletkezett.

Ellátásra az esztergomi kórházba és a budapesti Honvédkórházba szállították őket. Mára már tudjuk, ők szerencsésen, fizikai értelemben talán egészségesen távozhattak onnan. A mentális felépülésük pedig... nos, az bizony hosszabb időt vesz majd igénybe.

Tiszteletadás

Forrás: Terrorelhárítási Központ

Pár gondolatban leírható, ami ezután tényszerűen történt. A helyszín biztosítása, a sérültek ellátása, majd később pedig a helyszíni intézkedések végrehajtása.

De engedjék meg nekem, hogy e rész lezárása ne ez a pillanatkép legyen, hanem egy bajtársának emléke, amelyet a személyes beszélgetések során említett. Amikor zajlottak a protokollszerű helyszíni intézkedések a robbantás után, egy bajtársa még Gábor mellett maradt, odaült. Még vigyázott rá.

BÚCSÚ

A MIÉRT KÉRDÉSE

Sokszor semmilyen magyarázat nem képes elfogadtatni a szenvedéssel járó fájdalmakat. Még a leglogikusabb eszmefuttatás is sokszor parttalan, feleslegesnek tűnő: a család, a barátok, kollégák nem békülnek meg a fájdalommal.

Özvegye a személyes meghallgatás során mégis páratlan erőről, tenni akarásról adott tanúbizonyságot. Közös gyermekeiket szerető odaadással, gondoskodással neveli ebben a rendkívül nehéz helyzetben is. Pedig Zsombor gyakorta kérdezi: Apa mikor jön haza?

AZ IGAZI HŐS

Manapság nagyon könnyen használják a hős, hősiesség kifejezéseket könnyelmű emberek egyes cselekedetek kapcsán. Úgy gondolom, ez helytelen gyakorlat, mert csökkenti a szó tiszta jelentését. Azt a valódi jelentését, amelyet Kónya Gábor tette, önfeláldozó feladat-végrehajtása érdemel. Ő a mi biztonságunkat a saját élete elé helyezte. Mert ilyen az igazi hős.

Leendő rendőrök, felnövő új generáció! Tanúskodjon példaként nektek, mit jelent és mit vár el tőletek hazátok szolgálata!

Bajtársak! A harcot soha fel nem adni! Őrizzétek emlékét!

Brutális Jürgen! Mindig velünk maradsz. Nyugodj békében...

Nyugodj békében

Forrás: Terrorelhárítási Központ

A megemlékezést írta:

Bódis Gábor

FORRÁSOK

HAJDU János r. altábornagy 2023. szeptember 21-ei sajtótájékoztatója

OROSZ Attila (2023): A jó és a rossz találkozása. *Magyar Szó*, 2023. február 26. Online: www.magjarszo.rs/kozelet/a.12111/A-jo-es-a-rossz-talalkozasa 2024.09.07

PÁL Ferenc (2004): *A keleti és a nyugati emberkép és értékrend összehasonlítása*. Online: www.palferi.hu/hanganyagok/2004-2005/2004-09-28/

Történet a léleknek [é. n.]. Online: www.kalazanci.ro/tortenetek_01.html#A_rem%C3%A9ny

A PORTRÉK FORRÁSA

8. oldal, *Ősz Zsigmond portréja*, Ősz Ágnes
34. oldal, *Máté András portréja*, police.hu
54. oldal, *Kiss Tamás portréja*, a család archívuma
70. oldal, *Borsos József portréja*, police.hu
88. oldal, *Borbély Zoltán portréja*, infoesztergom.hu
110. oldal, *Radovic Dusan portréja*, IBSSA
138. oldal, *Kenéz Imre portréja*, police.hu
156. oldal, *Pálvölgyi Péter portréja*, police.hu
170. oldal, *Baumann Péter portréja*, police.hu
198. oldal, *Kónya Gábor Lajos portréja*, Terrorellhárítási Központ

A KÖTET SZERZŐI

Dr. Balaicz András címzetes rendőr alezredes, kiemelt főelőadó, Nemzeti Védelmi Szolgálat, balaicza@nvsz.hu

Dr. Bárány Zoltán rendőr alezredes, kiemelt főreferens, Nemzeti Védelmi Szolgálat, zoltan.barany@nvsz.hu

Dr. Bódis Gábor rendőr százados osztályvezető, Nemzeti Védelmi Szolgálat, bodisg@nvsz.hu

Dr. Fürcht Pál Zsolt főügyész, Központi Nyomozó Főügyészség, kozpontinyomozo.fou@mku.hu

Dr. Gyöngy Marianna rendőr alezredes, kiemelt főreferens, Országos Rendőr-főkapitányság, kovacsnegym@orfk.police.hu

Illés Zsolt rendőr alezredes, kiemelt főreferens, Nemzeti Védelmi Szolgálat, illeszs@nvsz.hu

Dr. Juhász Ágnes Orsolya rendőr őrnagy, tanácsadó, Nemzeti Védelmi Szolgálat, juhaszao@nvsz.hu

Dr. Kisgergely Zoltán címzetes rendőr őrnagy, kiemelt főreferens, Nemzeti Védelmi Szolgálat, kisgergelyz@nvsz.hu

Dr. Kiss Árpád nyomozásért felelős főügyész helyettes, Központi Nyomozó Főügyészség, kozpontinyomozo.fou@mku.hu

Dr. Polyák Zsolt címzetes rendőr alezredes, kiemelt főreferens, Nemzeti Védelmi Szolgálat, polyakzs@nvsz.hu

Tőreki Attila rendőr alezredes, kiemelt főreferens, Nemzeti Védelmi Szolgálat, torekia@nvsz.hu

Dr. Uhrin Tamás rendőr alezredes, főigazgatói tanácsadó, Nemzeti Védelmi Szolgálat, uhrint@nvsz.hu

Hősi halottaink emlékét kegyelettel őrizzük, ápoljuk. Amíg világ a világ, az utókor fejet hajt azok emléke előtt, akik a rend védelmében életüket áldozták.

A kötet szerzői tíz hősi halált halt rendőrről emlékeznek. Ügyészek, rendőrök kutatták fel a tragikus események hiteles dokumentumait, a hátrahagyott családtagokat, kollégákat, akiknek visszaemlékezései megrajzolják az elhunytak pályafutását. Köszönet érte! Kétségtelen, a szerzők elfogultak, ahol kell, moralizálnak. És ez így van jól, hiszen nem lehet a rendvédelem nagy családjába tartozó munkatársaink erőszakos halálát érzelmek nélkül megélni.

A közrendért, közbiztonságért felelős miniszter dühödt keserűséggel vegyes végtelen szomorúsággal írta alá valamennyi Hősi halottá nyilvánításról szóló határozatot. Ez az önmarcangoló fájdalom jelenik meg az Olvasó kezében tartott könyv minden egyes sorában, minden lapján. Bízunk pedig abban kell, hogy a közeli vagy a távoli jövőben nem kell újabb fejezettel kiegészíteni a kötetet.

*Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter*

